

پاکستان کے سب سے بڑے اخباری ادارے
پاکستان کے سب سے بڑے اخباری ادارے

ہفت روزہ

شمارہ ۱۵۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱

www.haftraz.com

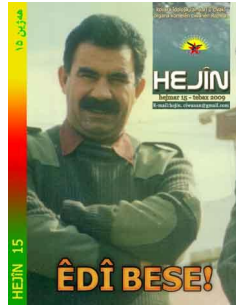
پہلی صفحہ

- کارروائی دیکھ کر سب سے بڑی غصہ
- گلگت میں بے نظمی اور PKA و ریمو
- ۱۵ حکومت و ضلعی سطحی کوریج
- پتلا شروع حلقہ طبیعت حلقہ بنا

پاکستان کے سب سے بڑے اخباری ادارے

پاکستان کے سب سے بڑے اخباری ادارے

نشریه ایدئولوژیک، سیاسی، اجتماعی
ارگان کومملانی جوانانی روژهلالات
شماره 15- مرداد 1388

فهرست

- 2..... سخن جوان
- 5..... شرف‌نقشه‌ی ریشه‌ری گه‌لی کورد
- 22..... کارزار «دیگر بس است» گامی ...
- 33..... 15 آگوست رنسانس خلق کرد
- 39..... سرطان اجتماعی، بازی لفظی است یا
- 48..... دفاع مشروع حق طبیعی خلق‌ها
- 59..... دامهای تنیده اطلاعات و سپاه فراروی جوانان
- 65..... پیروان حیاتی آزاد
- 72..... لبخند آزادی
- 76..... نگاهی اجمالی به ماهیت PKK و رمز موفقیت
- 86..... اسلام سیاسی، تراژدی آفرین و
- 93..... زیلان وزه‌یه‌ک، که هه‌رده‌م ...
- 98..... وتوویزی هه‌ژین له گه‌ل گه‌ریلا

سخن جوان

بعد از گذار جامعه طبیعی به جامعه‌ای طبقاتی و آغاز مرحله برده‌داری اشخاصی انقلابی که همانا آنان را پیامبران خوانند، تحت لوای مکاتبی دینی به پیشاهنگی جامعه فرودستان در برابر امپراتوری‌ها، نمرودها، فرعون‌ها و اربابان جامعه فرادستان که با ستم‌های سرسام‌آور خود عرصه حیات فرودستان را به تنگ آورده بودند، در بطن جامعه پا به منصف حضور نهادند و به رهبری و سازماندهی مبارزات مظلومان در برابر ظالمان پرداختند. ایستار حضرت ابراهیم در برابر نمرود، حضرت موسی در برابر فرعون، حضرت عیسی در برابر ارتجاعیت زمان خود و حضرت محمد در برابر اشرافیان قریش نمونه‌هایی از این مکاتب دینی می‌باشند که امروزه هم در دنیا رواج دارند.

همانطور که به آن اشاره نمودیم در طول تاریخ ادیان به مثابه ایدئولوژی و مکانیزم مبارزاتی فرودستان نقش خود را ایفا نموده‌اند. ماهیت عدالت‌مند و جنبه مثبت این مکاتب، بویژه نهادینه کردن اخلاق در درون جامعه امری اجتناب‌ناپذیر و غیر قابل انکار است. رهبر آپو در تحلیلات خود بویژه در دفاعیات اخیرش بطور ژرف نقش دین و تأثیرات آن را در حیات اجتماعی انسان مورد تحلیل و تفحص قرار می‌دهد و دست رانت‌خواران این عرصه را به وضوح رو می‌نماید. نکته قابل اهمیت این است که ادیان بعد از مدت کوتاهی با نیرنگ اقتدارطلبان به تحریف کشیده و نقشی بر خلاف ماهیت و نقش بدوی خود ایفا نمودند. یعنی دین که ظهور آن در راستای منافع فرودستان بود به انحصار طبیف‌های خاصی جهت سرکوب خود فرودستان در آمد.

سیر تاریخی خلق کرد گواه بر آن است که این خلق در هر زمانی پذیرای ماهیت عدالت‌مند ادیان بوده و چه بسا ادیان عدالت‌مندی که می‌توان به آیین‌های زروانی، کیومرترین، میترائیسم، زردشتی، مانوی و... اشاره کرد، در این سرزمین برنخواسته‌اند. همچنین به دلیل وجود دیالکتیکی خاص موجود در میان جامعه کردی، همیشه جنبه مثبت ادیان وارده با وقایع فرهنگی و ارزشهای داخلی آمیخته و مورد قبول واقع شده است. به عبارتی دیگر می‌توان گفت که این سرزمین میعادگاه ادیان تک‌خدایی بوده است. علی‌رغم این همیشه از سوی استیلاگرایان بر کردستان تهمت بی‌دینی بر این خلق وارد شده و با چنین بهانه‌هایی هر نوع برخورد مشقت‌باری را بر این خلق مشروع کرده‌اند. دین اسلام که در میان کردها دارای جایگاه والایی است و اکثریت ملت کرد مسلمان هستند، در همان بدو جمهوری اسلامی با فتوای خمینی، در راستای منافع سیاسی رژیم آخوندی به جرم کافر بودن و ضدیت با اسلام، کردستان مورد تهاجم نیروهای جمهوری اسلامی قرار گرفت که کشتارهای خلق بی‌گناه کرد توسط «خلخالی» را می‌توان به عنوان نمونه‌ای از وحشیگری‌های جمهوری اسلامی در کردستان نام برد. البته ما امروزه هم به وضوح کاربرد اخلاک‌گرایانه از دین را به وسیله دشمنان خلق کرد بویژه رژیم جمهوری اسلامی شاهدیم که این به نوبه‌ی خود مستلزم هوشیاری وافر خلق کرد می‌باشد.

خلق کرد علی‌رغم کشتار و ژنوسایدی که در طول تاریخ از طرف دولتهای انحصارطلب حاکم بر کردستان بر وی تحمیل شده، همیشه در مبارزات خود انصاف و ترحم را اساس گرفته و هیچ وقت از چهار چوب دفاع مشروع فراتر نرفته است. تا جایی که بسیاری از تحلیل‌گران و خود جامعه کرد هم یکی از دلایل عدم دستیابی به نتیجه مطلوب را در طول تاریخ مبارزات خلق کرد در این مورد می‌بینند. خلق کرد از سوی چهار کشور مستبد ترکیه، ایران، عراق و سوریه با نقش مستقیم و غیر مستقیم بسیاری دیگر از دولت‌های جهان مدت مدیدی است که مورد تجاوز، سرکوب، کشتار و... قرار می‌گیرد. فارغ از کشتارهای دسته جمعی مانند انفال، به آتش کشیدن روستاها، بمباران‌های شیمیایی و... همیشه آسمیلاسیون فرهنگی، انکار زبان، بروز معضلات اجتماعی و... را اساس قرار داده‌اند. با توجه به این سیاستها دفاع ذاتی که از دید دین و طبیعت هم مشروعیت دارد، لازمه مبارزات آزادیبخش خلق کرد می‌باشد. در ابتدای قرن بیستم تا اواخر آن در برابر برخوردهای شونیستی و تبعیض‌آمیز دشمنان کرد بارها عصیان و مبارزاتی از سوی خلق کرد صورت گرفته است. یکی از این عصیان‌ها که امروزه هم به صورت فعال در عرصه مبارزات قرار دارد و به امید خلق کرد در هر چهار بخش کردستان مبدل گشته است، جنبش PKK به رهبری رهبر آپو می‌باشد. این جنبش در 27 نوامبر سال 1978 در یکی از روستاهای آمد بنام فیس در شمال کردستان اولین کنگره‌ی خود را برگزار و رسمیت خود را اعلان کرد. تا سال 1984 بصورت سیاسی و فرهنگی فارغ از هیچگونه اقدام نظامی به مبارزه و سازماندهی خلق پرداخت. در 15 آگوست سال 1984 به پیشاهنگی شخصیت افسانه‌ای کرد معصوم کرکماز با کد رفیق عگید بعد از بسته شدن تمام درهای دیالوگ و دیپلماسی، PKK مبارزات نظامی خود را آغاز کرد. در 28 مارس سال 1986 رفیق عگید فرمانده دلاور نیروی رهایی خلق HRK شهید شد و متعاقب آن مبارزات جنبش آزادیبخش کرد وسعت یافت و به موضوع اصلی تمام اقشار مبدل گشت. در برابر این پیشروی روز به روز کینه دشمن روز افزون می‌شد و به طراحی نقشه‌های ضد انسانی خود دامن می‌زد. در سال 1995 در سوریه اقدام به ترور رهبر آپو نمودند که ناکام ماند. در زمان نخست‌وزیری تانسو چیلر دست به قتل‌های گسترده و تخریبات وسیعی زدند. در جواب این مرحله در روز 30 ژوئن سال 1996 زن آپوئیست، زینب کناجی (رفیق زیلان) با انجام یک عملیات فدایی در یکی از سربازخانه‌های دولت فاشیست ترکیه با فداکاری و جسارت خود دیدگان را به حیرت انداخته و تمام معادلات دشمن را به هم زد. در سال 2006 درست 10 سال بعد، در همان روز عملیات شهید زیلان در 30 ژوئن 2006 در درگیری میان گریلاهای PJAK و نیروهای رژیم ایران در مجاور شهر میوان صورت گرفت و یکی از رفقای دختر به نام «زیلان ارومیه» قهرمانانه شهید شد که این به وضوح تداوم راه زیلان‌ها را نشانگر است. دولت فاشیست ترک بعد از ناامید شدن از سیاست‌های خود در قبال خلق کرد، حملات متعدد و فشرده‌ای را بر رهبر آپو تحمیل نمود که با واکنش‌های گسترده خلق روبرو شد. در برابر فشارهای که در این چند سال اخیر بر روی رهبری تحمیل شد در سال 2007 جنبش با هم‌سویی خلق میهن‌دوستان در خصوص آزادی رهبر آپو کارزار «دیگر بس است» را مطرح کرد که دو مرحله از آن، با حمایت وسیع خلق و کسب دست‌آوردهای بسیاری پایان پذیرفت. اکنون نیز وارد مرحله سوم آن شده‌ایم که از تمام خلقمان بویژه زنان و جوانان انتظار می‌رود که در ایفای نقش سرنوشت‌ساز خود در این مرحله کوشا باشند. چون این وظیفه‌ای ملی، انسانی و تاریخی می‌باشد.

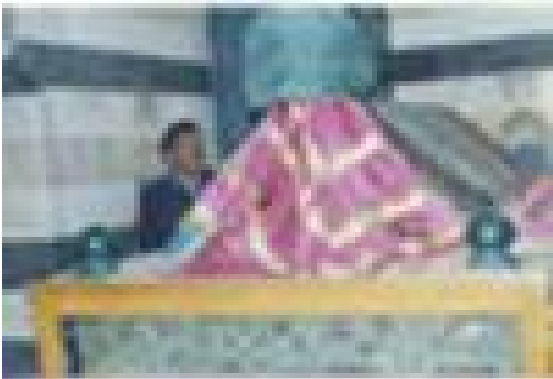
بوون. هه‌موو ئه‌و جۆلان هه‌وانه ئالای ئیسلام هه‌لده‌که‌ن و به‌ریوه ده‌چن. ئایا ئیستا هیچ بزووتن هه‌وه‌ی هکی موسڵمانی کوردی له ئارادا هه‌یه؟ چۆن له ولاتیکی وه‌ک ئه‌فریقا بزووتن هه‌وه‌ی ئیسلامی په‌یدا بووه، که‌چی له شوینیکی وه‌کو کوردستان بزووتن هه‌وه‌ی هکی ئیسلامی تیای دا سه‌ر هه‌لنادات؟

به‌راستی بزووتن هه‌وه‌ی هکی کورد - ئیسلام چۆن و به‌ چه‌ ره‌نگیک ده‌بی ده‌ریکه‌هویت؟ ئه‌گه‌ر وایه ده‌بی به‌رنامه و په‌رهنسیپه‌کانی به‌ چه‌ ره‌نگیک بی؟ ئایا له شوینی خۆی دایه بزووتن هه‌وه‌ی هکی کورد - ئیسلام بیته کایه‌وه؟ گه‌لۆ پینوسی ئه‌مه هه‌یه؟ ئایا هیچ کاتیک ئه‌مه‌تان به‌ بیر و خه‌یالدا هاتووه؟ ئه‌گه‌ر به‌بیرتان دا نه‌هاتووه که‌م و کوربی هکی گه‌وره‌یه. گه‌لۆ ئه‌وانه‌ی به‌ ناوی ئیسلام هه‌وه ده‌جولین هه‌وه خراپترین ره‌فتار ناکه‌ن؟ من له‌م خاله‌دا وا ده‌زانم که‌ روونکردن هه‌وه‌ی واقیعی میژووبی گرنگی هکی زۆر گه‌وره‌یه هه‌بی؛ ئیسلام هیشتا له‌سه‌ره‌تای په‌یدا بوونی دابوو که‌ له‌و سه‌رده‌مه‌دا هه‌ندیک که‌سه‌ موئافکارییان ده‌کرد بۆ لادان. ئه‌وه‌کات ئه‌وانه‌یان به‌ (مرتجع) ناو ده‌برد که‌ مانای گه‌رانه‌وه‌ به‌ره‌و دواوه ده‌گه‌یه‌هئ. موسڵمانه‌ راسته‌ه‌قینه‌کان له‌ مه‌که‌که‌ بوون که‌ بۆجاری یه‌که‌م ئایه‌تی ئیسلامیان بۆ هات و له‌ چوار ده‌وری خۆیان ده‌ستیان کرد به‌ پرۆیگه‌نده. لێره‌دا سه‌ره‌تا که‌وتنه‌ به‌ر شالاری ئه‌بوو ج‌ه‌هل و بت‌په‌رسته‌کانیتر ده‌ستیان کرد به‌ ئازار و ئه‌ه‌شکه‌نچه‌ دانیان. له‌به‌رامبه‌ردا ئه‌وانه‌ی شوپ‌شگیژ بوون و به‌ ئیسلامی راسته‌ه‌قینه‌ باوه‌رییان هیتابوو. له‌سه‌ره‌تا دا هه‌زره‌تی خه‌دیچه‌ و هه‌زره‌تی عه‌لی و هه‌زره‌تی هه‌مزه‌ بوون.

ئه‌وه‌ موسڵمانانه‌ی هه‌ر سه‌ره‌تا دا له‌ گه‌ل ئیسلامیه‌ت دا بوون، زۆر چاک ده‌زانیه‌ت که‌ هیچ به‌رژه‌وه‌ندی هکی تایبه‌تیان نه‌بوو و به‌باوه‌ری و ئیمان هه‌وه‌ ده‌ستیان به‌جه‌هادیکی گه‌وره‌ کرد و هه‌موو ژبانی خۆیان له‌سه‌ر دانا و ریژه‌یه‌کی زۆریان گه‌یشتنه‌ ئاستی شه‌هاده‌ت، ئه‌وه‌ موسڵمانانه‌ بوون که‌ له‌ مه‌دینه‌وه‌ کۆچیان کرد و رووبه‌رووی هه‌ر جۆره‌ زۆری و زه‌حمه‌تی هک بوون هه‌وه. کاتیک مه‌که‌که‌ سه‌ره‌له‌نوێ فه‌تح کرایه‌وه‌ و ئیسلام بووه‌ ده‌ولت، ئه‌وه‌ساکه‌ مروّفی وه‌کو موعاویه‌ ئیسلامیان به‌ره‌نگی سه‌له‌ت‌ه‌نه‌تی ئیسلامی په‌سند کرد. ئه‌مه‌ش به‌ ئامانجی ئه‌وه‌ بوو که‌ ئه‌وه‌ نیعمه‌تان هه‌ی ئیسلام به‌سه‌رکه‌ه‌وتنی خۆی به‌ده‌ستی هیتاوه، بیخه‌نه‌ خزمه‌تی به‌رژه‌وه‌ندی هکانیان. واته‌ له‌سه‌ر بناخه‌ی ئه‌وانه‌ی کۆنه‌ موئافق بوون ده‌سته‌ ده‌سته‌ به‌ه‌قسه‌، نه‌ک به‌گه‌وه‌هه‌ر هاتنه‌ ریزی ئیسلام هه‌وه. هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ راستی هه‌ش باش ده‌زانیه‌ت کاتیک هه‌زره‌تی موحه‌مه‌د وه‌فاتی کرد و هیشتا ته‌رمه‌که‌ی به‌خاک نه‌سه‌پێردرا بوو. ئه‌وان شه‌ری ده‌سه‌لاتیان ده‌ستپیکرد. به‌تایبه‌تی ئه‌وه‌ هه‌موو فیتنه‌ و فه‌سادییه‌یان بۆ ئه‌وه‌ سازکرد که‌ خه‌لیفایه‌تی بده‌نه‌ ده‌ستی هه‌ندیکه‌تر نه‌ک ئه‌وانه‌ی مافی خۆیان بوو.

به‌م جۆره‌ وه‌ک باسمان کرد فیتنه‌ و فه‌سادی په‌ره‌ی پێدرا، واته‌ شه‌ری ئیسلامیه‌ت، له‌ لایه‌ک لیکدانی ره‌وتی راست و چه‌پ، لایه‌نی شوپ‌شگیژ له‌ دژی هیللی ناشوپ‌شگیژ ده‌ستیان کرد به‌ تیکۆشان. هه‌ر که‌سه‌ باش ده‌زانیه‌ت که‌ هه‌زره‌تی عه‌لی و لایه‌نگران و پیاوه‌ چاکه‌کانی ئه‌ه‌لی به‌هیت له‌گه‌ل ئه‌وانه‌یتر موسڵمانی راسته‌ه‌قینه‌ بوون، موسڵمانی شوپ‌شگیژ و موجاهید بوون. ئه‌وانه‌ی نزیکه‌ که‌سه‌یه‌تی موعاویه‌ش بوون راسته‌وه‌ بوون. واته‌ نوینه‌ری په‌ره‌ی دژی شوپ‌ش بوون.

به‌هه‌مان شیوه‌ له‌شوپ‌شی فه‌ره‌نساش دا راوچی و تیکشاکو هه‌بوون، که‌ ئه‌مانه‌ هه‌ندیکه‌یان به‌ راست ناو ده‌برین و هه‌ندیکه‌شیان به‌چه‌پ ناو ده‌برین. له‌ شوپ‌شی روسیاش دا به‌هه‌مان شیوه‌. به‌له‌شویک و مه‌نشویک هه‌بوون. شوپ‌شی موسڵمانانیش هه‌ر به‌مه‌رنگه‌یه‌. به‌له‌شه‌فی هکان به‌ره‌نگی لایه‌نگرانی هه‌زره‌تی عه‌لی ده‌رکه‌وتنه‌ روو، مه‌نشه‌فی هکانیش وه‌کو ده‌سته‌ی موعاویه‌ به‌ دیار که‌وتوون. ئه‌م مملانییه‌ تا ئیستا له‌ روسیا به‌رده‌وامه‌. واته‌ له‌ زۆربه‌ی شوپ‌شه‌کاندا به‌مجۆره‌ دووله‌ت‌بوونی تی دا ده‌بینی. وه‌کو باسمان کرد زۆر جار ئه‌م پارچه‌بوون و له‌ت له‌ت بوونه‌ ریگای له‌ به‌رده‌م سه‌دان سال شه‌ری خویناوی کردۆت هه‌وه.

عه‌له‌ویگه‌ری و شیع‌ه‌گه‌ری و سوونیکه‌ری و... هتد په‌یدا بوون. ئه‌وانه‌ له‌ گه‌وه‌هه‌ر دا کامیان زیاتر وابه‌سته‌ن مه‌سه‌له‌یه‌کی تهره‌، گرنگ ئه‌وه‌یه‌ تا ئیستاش ئه‌م کیشه‌یه‌ چاره‌سه‌ر نه‌کراوه‌. له‌هه‌مانکات دا زۆر چاک ده‌زانیه‌ت موسڵمانیه‌تی سه‌له‌ت‌ه‌نته‌کاری په‌یدا بوون، واته‌ سه‌له‌ت‌ه‌نه‌تی موعاویه‌ له‌ سه‌ره‌تای په‌یدا بوونی له‌ شام به‌ پشتیوانی عه‌ره‌به‌کان ده‌ستیان کرد به‌ زوڵم و زۆری و داگیرکردنی به‌ره‌راوان. گه‌له‌یک خوینیه‌ژ وه‌ک (حجاج بن یوسف ئه‌له‌سه‌قه‌فی) لافاوی خوینیان هه‌لساند. له‌ ئیراق و ئیران و کوردستان، به‌ناوی ئه‌وه‌ی که‌ خه‌لک به‌زۆر ده‌که‌نه‌ موسڵمان فه‌رمانه‌روایی خۆیان ده‌سه‌پاند. واته‌ به‌ مه‌به‌سته‌ی سه‌پاندنی رژیمی

داگیرکه‌ری - ئیمپریالیستی خۆیان، ئه‌مه‌یان ده‌کرد. ئه‌وه‌ی که‌ ئه‌مه‌وه‌ی هکان کردیان داگیرکاری هکی ئیمپریالیزیانه‌ بوو به‌ ناوی ئیسلام هه‌وه‌ له‌ ژیر ماسکه‌ی ئیسلامیه‌تیدا، ئه‌مه‌ جاری یه‌که‌مه‌ بێ دوو دلێ ده‌توانین ئه‌وه‌ راستیه‌نه‌ ده‌برین، که‌ له‌و کاته‌دا خه‌لکی راپه‌رین و یاخییوونی گه‌وره‌یان له‌به‌رامبه‌ر دا نیشان دا، به‌تایبه‌تی له‌ ئیراندا ئه‌مه‌ به‌ ناوی شیع‌ه‌وه‌ خۆی نیشان دا، هه‌روه‌ها عه‌له‌وی: واته‌ له‌ ژیر ناوی لایه‌نگرانی عه‌لی بزووتن هه‌وه‌ی هکی یاخییوونی به‌ره‌راوانیان ساز کرد. عه‌ره‌به‌کانیش به‌هه‌مان شیوه‌ دژی ئه‌وه‌ ئیمپریالیستییه‌ راوه‌ستان. کوربه‌ گه‌وره‌که‌ی هه‌زره‌تی عه‌لی که‌ ناوی هه‌سه‌ن بوو زه‌هر خواردیان کرد و دوا یه‌وه‌ ئه‌وه‌ ئیمامی حوسینیان له‌ که‌ره‌به‌لا شه‌هید کرد. به‌لام ئه‌وه‌ راپه‌رینه‌ به‌شیوه‌ی هکی به‌ره‌راوانتر ته‌شه‌نه‌یان کرد.

ئەو راپەرپنە گەرەي ئىران بە سەرۆكایەتی ئەبوو موسلمى خوراسانى باش دەزەنریت كە سەلتەنەت و داگیركەرى و ئىمپىریالیستی و دەولەتی ئەمەوییان دەلوەشاندەو. لەشویتی ئەوان عەباسیەكان هاتنە سەر حوكم، كە لە زۆر لایەنەو جیاوازیەكی ئەوتۆیان نەبوو لە گەل ئەمەویەكان دا و ئەكسەر سەرکردەي راپەرپنەكە وینەي ئەبوو موسلمى خوراسانىان كوشت و كۆلۆنیالیستی - ئىمپىریالیستی خۆیان تەشەنە پێدا و لە ناوەرەستی ئاسیاو تا دەگاتە ئەنادۆل و ئەفریقا و ئیسپانیا. لەبەرەرامبەر دا یاخیوونی جیاواز لە ژێر بەیداخی ئىسلام سەریان هەل دا. لە ئىران شیعە بەرپەنگاری ئىسلامیکی یاخیبوو پەیدا بوو، لە ئەنادۆل عەلەوی وەك قۆلیکی تری ئىسلامی یاخی بوو، پەیدا بوون. لەم بابەتە گەلیك مەزەب و بەرەلەسكاری مەزەبەي هاتنە كایەو. گەلۆ داواكارى ئەكسانى و دادپەرورەي ئەم جۆلانەوانە لەچەمكى ئىسلامەو هاتووە يان سەرەلەلانی ئەم بزوتنەوانە لە ژێر بەیداخی ئىسلام دا لیک دەدریتەو؟

فەرمانرەوایانی عەباسی دەندیک كۆیلەي توركیان خستە ناو ریزی سوپاكەیان و لەو سەرەدەم دا توركەكان تازە لە ئاسیای ناوەرەستەو بەسەر ئىران دا دەهاتن و ژمارەيەك لەو توركەمەنانەي كە هاتبوون خۆیان خستە ژێر فەرمانی عەباسیەكان و چوونە ریزی ئەرتەشەو. لە ناو ئەرتەش دا گەیشتنە پلەي فەرماندەيی و وورده وورده كاریگەري ئەمانە زيادی كرد. بۆ نمونە لە سالی 1000ی زاینی لەژێر ناوی سەلجوقی دا و بەو پشتیوانیەي كە لە عەباسیەكانیان وەریان گرتبوو دەولەتێكیان بۆ خۆیان دروست كرد. ئیتر وای لێهات ئەم توركەكانە بوونە هیزیک كە نوینەرایەتی ئىسلام بەكن. دەیانویست هەموو ئىران و ئىراق و ئەنادۆل بەخەنە ژێر ركیفي خۆیانەو، هەر لە بەر ئەو زوو بە زوو دەبوونە موسلمان. واتە لێرە دا باسی ئىسلامیەتیکە لە پێناو بەرژوونەندی دا، موسلمانیتی تورك موسلمانیتی بەرژوونەندی. واتە بۆ فەتەح كردنی ئىراق، ئىران، ئەنادۆل و بەلقان بوونە موسلمان، نەك لەپێناوی ئەكسانى ئىسلام و ئەكسانى و بنچینەكانى ئازادى ئىسلامیان زۆر بەدل بوون. توركەكان هیچ لە ئىسلام تینەگەیشتون، دەندیک رستەیان لە بەرکردووە و بۆ لەناوبردنی گەلان و سەپینەوێ ئاساریان بەكاری دەهینن. تا ئىستاتش چەمكى توركەكان لە موسلمانیتی دا بۆ داگیركردن و زەوت كردنە و موسلمانیتیەكەیان هی سەرکووتكردن و بندهست كردنە. موسلمانیتی خویترشتنی هەموو گەلانە، تەنانەت موسلمانیتی خویترشتنی گەلی توركمانە. موسلمانیتی سولتانی سەلجوقیەكان و دواي ئەوان سولتانی عوسمانیەكان و میرە توركەكان مانای سەتەم، نایەكسانى، لەناوبردن و بەزۆر دەركردن و راگواستنی گەلانە. بەمجۆرە هەرشتیك بەناوی موسلمانیتیەكی راستەقینە دەكەن كە موسلمانیتی ساختەيە، پێویستە ئەم راستیانە بەچاکی ببینریت. لە بنەرەت دا عوسمانیەكان لە گەل ئىسلام دا شتیکی نامۆن بەيەكتر، بەلام بۆ ئەوێ بەلقان بەخەنە ژێر دەستان، دەبوايە بە چ ناویك بیانكردای؟ بەناوی ئىسلامەو. لەژێر پەردەي ئىسلامی ئەستەمبۆلیان تالان كرد. بەكورتی چەند بەرژوونەندی و زەوت و داگیركەرییان هەيە هەموویان بەناوی موسلمانیتی كرد و لە سەر ئەم بناخەيە بي ئەوێ هیچ لە ئىسلام تینگەیشتن، دەستە دەستە موسلمانیتییان بەكار دەهێنا. بە كورتی ئەو خەلكەي لەژێر ماسكەي ئىسلام دا بەچاكرین شیوێ ئامانجی ئىمپىریالیستی و داگیركەریان جیبەجیب كړی، قەومی توركەكانەو بەكەنیش ئىسلام لە لایان وەك ئایدیۆلۆژی بۆتە پارچەيەك لە راستینەي ئەوان. وەك سیاسەتیش ژياندووویانە، بەلام بەقەدەر تورك و سولتان و فەرمانرەوایانی تورك لە سەر بناخەي بەرژوونەندی نزیك نەبوون. هیچ فەرمانرەوایەك نیە بە ئەندازەي توركەكان بە دوورویی و تەنانەت دژی گەلی خۆشیان ئىسلامیان بەكار هێنا، پێویستە ئەو بەشێكیان، كە ئەگەر تینەگەين ناتوانی چەمكى موسلمانیتی راستەقینە تینگەيەنریت و تیبی بگەن. ئەگەر وا نەبێ هەر موسلمانیتی لەبەرکردنی دەندیک رستەيە و وەك توتی (بەبەغا) دەیلێنەو، كە سەدان سالا دەكەوێتە خزمەت بەرژوونەندی سەتەمكاران و سەرەدەستان.

ئەگەر لەپشت پەردەي ئىسلامەو ئىمپىریالیزمی شاراو - ئىمپىریالیزمی تورك - داگیركەرى تورك نەبینن، ئەوا زیان دەبەخشنە ئىسلام و گەلەكەشمان.

ئەمڕۆ خەلكی ئىران لەژێر ناوی شیعەگەري دا شۆرشێكیان لە دژی ئىمپىریالیزم ساز كردوو. ئەم شۆرشە دنیای سەرسۆر هیناوە، كە شۆرشى ئىسلامی پێ دەلین، لەسەر ئەو بناخەيەش كۆمارێکی ئىسلامیان دامەزراندوو. سەبارەت بە ئەوان رزگارکردنیکی زۆر گەرەيە. كاتیک سەرەنج بەدين، ئایا لەكوردستاندا شۆرشێکی ئىسلامی پەیدا بوو؟ بەناوی ئىسلامەو وەكو باسمان كرد گەلیك شۆرش بەرپا بوون - توركەكانیش لە ئەنادۆل ناوی ئىسلامیان بەكارهینا و ولاتی خۆیان سازكرد. لە كاتیک دا كە لە ئەنادۆل تەنانەت یەك توركی تیا نەبوو، ئەنادۆلیان هەموو كردە موسلمانى تورك. هەرەها عەرەبەكانیش بەناوی ئىسلام لە هەرسێ كیشورەي ئاسیا، ئەفریقا و ئەوروپا بلابوونەو. كە سەیری كورد دەكەين، ئىسلامیەت چی كردوو؟ یان بەناوی ئىسلامەو كوردان بوون بەچی؟ تەنھا نكۆلییان لیکراو، تەنھا زیانیان پێ گەیشتوو، بەمەرجی كاتیک ئىسلام تازە پەیدا بوو كوردان پێشكەوتوو بوون لەبواری زمان و كولتور دا، لە عەرەبەكان و توركەكان و تەنانەت لە فارسەكانیش پێشكەوتوو تر بوون. ئىسلامیەت بەدەستی ئەمەویەكان و دوابەدواي ئەمە بەدەستی عەباسیەكان، لە كاتی هاتنیان بۆ كوردستان بەرپەنگی زۆر خویناوی سەپینرا، كە كولتوری كوردی و كۆمەلەي كوردستانیان ویران كرد. ئینجا دواي ئەوێ ئىسلامیەت كەوتە دەست توركەكان و بەتایبەتی كە موسلمانى ساختەیان وەك چینیکی بەكریگیراو دروست كرد، ئیتر قۆناخیکی بی ئامانی لەناوبردنی قەومی كوردان دەستی پێ كرد. كە لێی وورد دەبینەو، دیریتترین گەلی دوتیا لە لایە ئەمەوی و عەباسی و توركە سەلجوقیەكان و عوسمانیەكانەو كراونەتە سەربازی داگیركارون و باجیان لێ سەندراو، لە بەر ئەوێ ئەوانە گەوهری ئىسلامیان لە راستی لاداو و كرديوانە بە دەمامك بۆ پەردانی سیاسەتەكانیان. بیگومان رێژەيەكی زۆر لە كوردەكان كە بوون بە موسلمان - مەبەستم

هه‌مووی نییه - به‌لکو زۆر به‌ی بۆ به‌ده‌سته‌هێنانی به‌رژه‌وه‌ندی خۆیان خسته ژێر فه‌رمانی عوسمانی ه‌کان. به‌م پێی هه‌موو موسڵمانی ه‌ک له‌ دژی به‌رژه‌وه‌ندی کوردان پێشخرا. به‌مجۆره موسڵمانی ه‌ی ه‌کسانی میلله‌ت، موسڵمانی ه‌ی برای ه‌تی، موسڵمانی ه‌ی دادپه‌روه‌ری، له‌ بیر براره‌ته‌وه . تایبه‌ته‌ی ئازادیه‌وان ه‌که‌ی موسڵمانی ه‌ی له‌ بیر براره‌ته‌وه، بۆ مووچه‌ی ه‌ک سولتان هه‌ر چه‌شه‌نه فه‌رمانی ه‌ی پێدان به‌جیان گه‌یانده‌وه. ئه‌مه‌ ره‌نگی ه‌ی زۆر ترسناکی موسڵمانی ه‌ی، به‌داخ ه‌وه سه‌دان ساڵه‌ ئه‌مجۆره موسڵمانی ه‌ی له‌ کوردستان دا باوه. موسڵمانی ه‌ی ه‌ک ئێران لای کوردان دروست نه‌بووه. ئه‌مه‌رۆ شیععه به‌راستی موسڵمانی ه‌ی ئێرانه، شیععه‌گه‌ری سه‌دان ساڵه‌ میلله‌ته‌ی ئێرانی له‌ سه‌ر پێ راگرتوه و گه‌ره‌ترین شۆرشیان سازکردوه، زۆر ده‌وله‌ته‌ی عه‌ره‌بی که‌ بزووتنه‌وه‌ی به‌و ره‌نگه‌ی تێدایه‌ ده‌وله‌ته‌ی پێ دروست ده‌که‌ن.

با سه‌هیریکی خۆمان بکه‌ین؛ به‌ناوی ئیسلام ه‌وه ه‌یچ بزووتنه‌وه‌ی ه‌کی سیاسیمان ه‌ه‌ی؟ گه‌لۆ به‌ ناوی ئیسلام ه‌وه بزووتنه‌وه‌ی ه‌کی کوردی، بزووتنه‌وه‌ی ه‌کی شۆرشگێری یان ه‌یزکی دامه‌زراندنی ده‌وله‌ته‌ به‌دی ده‌کرێ؟ و له‌م ئه‌وه‌یه که‌ نییه، کاتی ه‌ک ده‌پرسین: بۆچی عه‌ره‌به‌کان ئه‌وه‌نده ده‌وله‌ته‌یان به‌ناوی ئیسلام ه‌وه ه‌ه‌ی، بۆچی ئێرانی ه‌کان به‌ناوی ئیسلام ه‌وه ده‌وله‌ته‌یان ه‌ه‌ی، بۆچی تورکه‌کان به‌ناوی ئیسلام ه‌وه ئه‌وه‌نده ده‌وله‌ته‌یان سازکرد، ده‌لێن ئه‌ی بۆچی کوردان به‌ناوی ئیسلام ه‌وه ده‌وله‌ته‌یکیان دروست نه‌کرد؟ گوا‌یه خوا فه‌رمووی ه‌تی نابێ، عه‌زه‌ته‌ی موحه‌مه‌د قه‌ده‌خه‌ی کردوه؟ نه‌خه‌یر پێغه‌مبه‌ر فه‌رمووی ه‌تی فه‌زلی عه‌ره‌به له‌ سه‌ر عه‌جه‌م ناگریت. ئه‌وه‌کات مافی کوردانیش ه‌ه‌ی چه‌ره‌نووسی خۆیان دیاری بکه‌ن و ده‌وله‌ته‌یکێ کوردی دا به‌ه‌زرتین، موسڵمانی ه‌ی له‌م بواره دا ده‌لوێستی روون و ئاشکرای ه‌ه‌ی. به‌لام ئه‌وانه‌ی ئه‌مه‌ نابین یان که‌ ده‌یبین پێوێستی ه‌کانی به‌جێ ناگه‌یه‌ن، کێن؟ ئیمپریالیزم و داگیرکه‌ران و موسڵمانی ه‌ی ساخته و به‌کرێگه‌راوانی کوردن. سه‌دان ساڵه‌ که‌ به‌مجۆره خه‌لکیان بیهۆش کردوه و به‌داخ ه‌وه گه‌لی ئیمه‌یان کردۆته ئامێری ده‌ستی موسڵمانی ه‌ی که‌ی درۆزان. یان ده‌توانین بلیین شۆرشی چه‌واشه‌ی له‌ ناو به‌ردنی ئیسلام، له‌راستی دا ده‌بێ به‌وانه‌ بگوتریت. پێوێسته ئه‌وانه‌ به‌ده‌سته‌ی ئیمپریالیست - داگیرکه‌ران له‌ژێر په‌رده‌ی ئیسلام دا ناو به‌یرین.

ئهمه‌رۆکه‌ له‌ به‌ر ره‌شایی ئه‌و راستیانه‌ دا سه‌هیر ده‌که‌ین ئه‌و که‌سانه‌ی شه‌ره‌ ده‌که‌ن بۆ به‌ده‌سته‌هێنانی ولاته‌ که‌ به‌گیانی خۆیان ه‌وه ئاماده‌ن هه‌مووشته‌یک به‌دن (ئهمانه‌ نوێژ ناکه‌ن، ناو نابرین به‌موسڵمان) زۆر جۆره ئیفترايان له‌ دوا ده‌کریت و به‌مه‌شه‌وه راناوه‌ستن له‌ ئه‌نقه‌ره‌وه چه‌ند که‌سه‌یک ده‌هینن بۆ مووچه و پا‌ره ئایین و ته‌نه‌ته‌ ئایه‌ته و حه‌دیس به‌ناو راسته‌ترین شیوه به‌کارده‌هێنن و بلاوکه‌راوه چاپ ده‌که‌ن و به‌ هه‌لیکه‌ریت به‌ر بلاوی ده‌که‌نه‌وه. ئهمانه‌ گه‌وره‌ترین خراپه‌کاری به‌رامبه‌ر ئیسلام ده‌که‌ن، خۆیان به‌ موسڵمان له‌ قه‌له‌م ده‌دن. بیگومان ئه‌وه‌ دوژمه‌نه‌ ده‌یکات. سه‌دان ساڵه‌ ده‌یکات و ئیستاش ده‌یکات. به‌لام ئه‌ی ئه‌ی ئیمه‌ چی ده‌که‌ین؟ خه‌لکی موسڵمانی ئیمه‌ چی ده‌که‌ن؟ ره‌شنییرانی موسڵمانی ئیمه‌ چی ده‌که‌ن؟ من له‌ هه‌موو خه‌لکی کوردستان و ره‌شنییران ده‌پرسم: ئیوه راستی ئیسلامی ه‌ی ده‌ناسن؟ ئه‌گه‌ر ده‌زانن، له‌ راستی ولاته‌ی خۆتان دا په‌یره‌وتان کردوه؟ کوردستان له‌ تێروانی ئیسلام ه‌وه چۆن به‌ده‌سته‌ ده‌خریت؟ میژووی کوردستان، سیاسه‌ته‌ی کوردستان، له‌گه‌ل ره‌وشی کۆمه‌لایه‌ته‌ی و ئابووری له‌ روانگه‌ی ئیسلام ه‌وه چۆن لیک ده‌دریت ه‌وه؟ یان په‌رنه‌سه‌په‌کانی ئیسلامی ه‌ته به‌گه‌یه‌ری قورئان و حه‌دیس چۆن پیاده‌ ده‌کریت؟ ئه‌گه‌ر ئه‌مه‌ راستیانه‌ نه‌خریت به‌رچاوه‌ چۆن ده‌توانی موسڵمانی ه‌ی له‌ کوردستان دا بونیاده‌ بزێ؟ ئه‌گه‌ر ئه‌مه‌ موسڵمانی ه‌ی له‌ گه‌وه‌ره‌ی خۆی پوچ نه‌که‌راوه ئه‌ی چییه‌؟

ئهمانه‌ له‌ به‌ر ئه‌وه‌ ده‌لیم چونکه‌ موسڵمانی ه‌ی له‌ ولاته‌ی ئیمه‌ دا په‌یره‌و ناگرێ، موسڵمانی ه‌ی به‌ه‌کسانی پیاده‌ ناگرێ، منیش له‌مه‌ سله‌میه‌وه و لێی دوورکه‌وتمه‌وه، دواي سۆسیالیزم که‌وتم، ئه‌وه‌کات سه‌هیرم کرد سۆسیالیزمیش که‌راوته‌ تورکی، ئیمه‌ ئه‌وه‌مان به‌سۆسیال شۆفینیزم ناوه‌زد کرد و گوتمان له‌ سۆسیالیزمیش دا یه‌کسانی، دادپه‌روه‌ری و ئازادی ه‌ه‌ی، پێیان گوته‌ین که‌ سه‌ره‌تا ئیمه‌ شۆرش ده‌که‌ین (واته‌ تورکه‌کان) دواي ئه‌وه‌ دان به‌ئێوه‌ دا ده‌نین. به‌ه‌ورتی نکولیان له‌ بوونی نه‌ته‌وه‌یه‌یمان کرد. له‌ دژی راوه‌ستاین. به‌مجۆره له‌ دژی ئیسلامه‌تی ساخته‌ راوه‌ستاین و له‌ به‌رامبه‌ر دا سۆسیالیزمی زانسته‌یمان ه‌ینایه‌ کایه‌وه.

ئهمه‌رۆ به‌رپه‌رايه‌یه‌ته‌ی PKK شۆرشیکی گه‌وره‌مان ه‌ینایه‌ کایه‌وه، له‌ راستیاده‌ مروف ده‌توانی بلی ئیسلامی ه‌تمان له‌ کوردستان په‌یره‌و کرد. من ته‌نه‌ ئه‌وه‌ نالیم که‌ سۆسیالیزممان له‌ کوردستان په‌یره‌و کردوه، به‌لکو بۆ یه‌که‌مه‌جاره‌ بنه‌ماکانی ئیسلامی شۆرشگێری له‌ کوردستان دا پیاده‌ ده‌که‌ین. من بانگه‌شه‌ی ئه‌وه‌ ده‌که‌م، که‌ ئیسلامی ه‌تی راسته‌قینه‌ له‌ کوردستان دا ئه‌وه‌ ئیسلامی ه‌یه‌ که‌ PKK پیاده‌ی کردوه. له‌م بواره‌ دا PKK چییه‌؟ ئه‌گه‌ر به‌چه‌ند وشه‌یه‌که‌یش بێت روونکردنه‌وه‌ی ه‌کی له‌سه‌ر بکه‌ین...

PKK له‌راستی دا په‌یره‌وکردنی ئیسلامی شۆرشگێری و سۆسیالیزمی شۆرشگێری له‌ناو یه‌کتر دا له‌ راستیانه‌ی کوردستان دا. هه‌ندیک ده‌لێن وه‌ک چه‌په‌ ساخته‌کاره‌کان وایه‌ یان هه‌ندیک موسڵمانی ساخته‌کار ده‌لێن ئیسلامی ه‌ته و سۆسیالیزم دژی یه‌کترن. به‌رای من دژی یه‌کتر

دادپه‌روه‌ری‌ه‌کی مه‌زن و به‌ی‌ه‌کسانی و نازادی بکه‌ن به بناخه و کوردستانی پی‌ بیاریزن. موسلمانیکی عه‌ره‌ب چی بۆ عه‌ره‌بستان ده‌کات؟ شیعه‌ی‌ه‌کی موسلمان، عه‌جه‌میکی موسلمان چی بۆ ئیران ده‌کات؟ دیسان موسلمان تورک چی بۆ تورکیا ده‌کات؟ ده‌بی موسلمانکی کوردیش به‌ناچاری شتیکی بۆ کوردستان بکه‌ن. ئه‌گه‌ر نایکه‌ن ئیدی گه‌ل هه‌چ نرخیکتان پی‌ نادات و که‌سای‌ه‌تیتان نامینی و به‌ناوی موسلمانیتی‌ه‌وه ده‌بنه که‌سای‌ه‌تی‌ه‌کی به‌کرگیگراو. ئیدریسی به‌تلیسی به موسلمانیتی خۆی کوردستانی خسته ژیر رکیفی عوسمانی‌ه‌کان‌ه‌وه. به‌م پی‌ه ره‌نگیکی دیکه‌ی موسلمانیتیان هه‌تایه مه‌یدان، که به‌ته‌واوی له خزمه‌تی دوژمنان و داگیرکه‌ران دایه. ئه‌م موسلمانیتی‌ه‌ چ نرخیکی هه‌ی و چه‌ند پاره ده‌کات؟ ئه‌وه موسلمانیتی‌ه‌ی له خزمه‌تی خاک و گه‌ل و ولاتی خۆی نه‌کات، ئه‌وه مه‌سلمانیتی نییه، موسولمانیتی‌ه‌ زه‌ره‌تی موحه‌مه‌د نییه. موسلمانیتی سولتان‌ه‌کان‌ه‌وه. ده‌بی ئیمه لای‌ه‌نی موسلمانیتی موحه‌مه‌د بگرین، یان هی سولتان‌ه‌کان؟ ئه‌م پرسیاره ولایه راستی پیویسته.

ئیه موسلمانانی هه‌ژای کوردستان که له چه‌ندین قوتابخانه‌وه هاتوون له‌وانه زانکۆی میژوویی ئه‌زه‌ره‌، هه‌روه‌ها سه‌رحه‌م خۆیندکارانی موسلمانانی زانسته‌کانی تورکیا و کوردستان، من له‌وه‌ باوه‌رده‌م که ئیه‌وه گور و هه‌زیکی مه‌زن، به‌راستی ئیسلام ده‌به‌خشن، که له‌ه‌شیوه‌ی یه‌کسانی و دادپه‌روه‌ری و په‌ره‌سپه‌ه‌کانی نازادی دا خۆی له PKK دا ده‌بینیت‌ه‌وه.

بۆ هه‌موو مه‌لاکانی کوردستان، به‌تایبه‌تی پیاوانی ئایینی که له‌مه‌وه‌دوا ده‌که‌ونه خزمه‌ت راستینه‌ی کۆمه‌لانی خه‌لک له پیناوی نازادی و دادپه‌ره‌ی دا، ده‌بیته ئه‌مه بکریت به‌ بنچینه‌ه: که موسلمانیتی به سولتان‌ه‌کان و ده‌سه‌لاتداران و ده‌ول‌ه‌تان نافره‌وشریت، ناپاکی ده‌ره‌ق به ئیسلام په‌سند ناکریت. بۆ ئه‌وه‌ی مه‌جاهیدیکی موسلمان بناسریت و بچینه‌ه کۆری خه‌بات‌ه‌وه، ئه‌وه‌ پارتمان باشترین چه‌شنی پشتیوانی بۆ ته‌رخان ده‌کات. پارتمان PKK پارتی ئه‌مان‌ه‌ی، هه‌روه‌ها به‌ره‌ی ERNK و ARGK به‌ره‌ و له‌شکری ئه‌مان‌ه‌ن. باوه‌ره‌م به‌وه هه‌ی که لاوانی موسلمان به‌خۆینی پاکی ئه‌وه مه‌لا شه‌هیدانه و له‌سه‌ر رییازی ئه‌وان ریگه ده‌گرن‌به‌ره‌ و ئه‌وه ئه‌رکانه به‌جی ده‌هه‌تن که ده‌که‌ویته سه‌ر شانیان.

تویژینه‌وه و لیکۆلینه‌وه له‌سه‌ر میژوویی ئیسلام و ده‌رباره‌ی هه‌ر زانستیکی ئیسلامی بکه‌ن، له‌هه‌ر رووی‌ه‌که‌وه بی. قوتابخانه‌کان و زانسته‌ی ئه‌زه‌ره‌ ده‌رفه‌ه‌تیکی فراوانیان له‌به‌رده‌م دایه. ته‌ه‌قه‌لای من له‌م روونکردنه‌وانه‌ دا له‌وه‌ چوارچینه‌وه دایه که ئیه‌وه بتوانن چاریکی دیکه‌ چاویک به‌زانستی ئیسلامی دا بگه‌رن‌ه‌وه و ئه‌وه ئه‌رکانه بزانه‌ن که بۆ په‌یره‌وه‌کردنی ئیسلام له ولاتی ئیه‌وه دا له ئه‌سته‌وتان دایه. به‌راستی سه‌ره‌تای ئه‌رکیکی میژوویی یه‌که‌جار گرنگان له پیته‌ دایه. بۆ ئه‌م مه‌به‌سته‌ه تا‌قم و ده‌سته‌ه و گروپ له نیو خۆتان دا پینک به‌هه‌تن. له شونینیکی به‌تایبه‌تی وه‌کو میسر ده‌توانن کۆمیت‌ه‌ی‌ه‌کی کوردستانی ئاوا بکه‌ن، ده‌توانن بزوتنه‌وه‌ی‌ه‌کی ئیسلامی کوردستانی ره‌نگه‌ریژ بکه‌ن. په‌یوه‌ندی‌ه‌کانتان له سه‌ر ئه‌م بنچینه‌ی‌ه‌ توند و تۆل و پته‌وه بکه‌ن. ده‌توانن په‌یوه‌ندی‌ه‌کانتان له گه‌ل ئه‌وه مه‌لا هه‌ژا و بزوتنه‌وه ئیسلامیان په‌ر په‌یوه‌ندی‌ه‌که‌ن که په‌یوه‌ندی‌ه‌کان له‌گه‌ل ده‌به‌ستن. هه‌روه‌ها هه‌ندیکتان له ولاته‌وه هاتوون و خزم و که‌سه و ناسیاو و براده‌رتان هه‌ی و پینان ده‌کرئ په‌یوه‌ندی ریکخراوه‌یی یان به‌پینی راستی ئیسلام له گه‌ل دا په‌یدا بکه‌ن. ئه‌مانه تیکرا ئه‌رکن. ئیه‌وه ده‌توانن له رووی ئایینی‌ه‌وه راستی‌ه‌کان رووتتر بکه‌نه‌وه. چۆن ده‌توانریت له رووی ئایینی ئیسلام‌ه‌وه خزمه‌تی کوردستان بکریت؟ چۆن ده‌توانریت له شه‌ره‌ی نازادکردنی دا خزمه‌ت بکریت؟ پیویسته ناکات ئه‌مه بخریته ئه‌سته‌وی هه‌ندیکی دیکه. ده‌بی ئیمه‌ه لای‌ه‌نی که‌م ئه‌وه‌ه‌ندی تورک و عه‌ره‌ب و عه‌جه‌م بزانه‌ن ئیسلامی‌ه‌ته‌که‌مان شیکه‌ینه‌وه. ئه‌مه جگه له‌وه‌ی مافی خۆمانه‌، له هه‌مانکات دا ئه‌رکیکه‌ه فه‌رامۆش ناکریت. ئیدی کوردستان له باری میژوویی‌ه‌وه به قوناخیکی گه‌نگ دا ته‌په‌ر ده‌بیته. ئه‌گه‌ر بیته له سه‌ر ئه‌وه بناخه‌ی‌ه‌ نزیکی ئه‌رکه‌کانتان نه‌بنه‌وه و به‌جیان نه‌هه‌تن، ئه‌وه‌ رووتان نابی له نیو خه‌لکا سه‌ره‌تان هه‌لپه‌رن.

خه‌لگی کوردستان که‌ه‌وتۆته نیو بوته‌ی شه‌ره‌یکی گه‌وره‌ی نازادی ماف و دادپه‌روه‌ری، ئه‌گه‌ر ئیه‌وه گه‌وره‌یی ئه‌وه شه‌ره‌ له به‌رچاو نه‌گرن و رۆلی خۆتان نه‌بینن و کاری خۆتان نه‌که‌ن، ناتوانن پی‌ بنینه‌ه ئه‌م ولاته‌، ته‌نه‌نه‌ته ئه‌گه‌ر پینشی تینین که‌سه سلالاتان لیناکات. ئه‌وه‌ی که له سه‌ر شانی ئیه‌وه‌ی په‌شپه‌وه‌ی کردنه له‌م کاره‌ دا. میژوو گه‌لێک موجاهیدی راپه‌ریوی به‌خۆی‌ه‌وه بینه‌وه که په‌شپه‌وه‌ییان کردوه. شیخ سه‌عه‌ید موجاهیدیک بوو، شیخ ره‌زاش هه‌روه‌ها. ئه‌وان ته‌مه‌نیان هه‌فتا - هه‌شتا سال بوو، به‌لام ئیه‌وه لاون، بۆچی جیهاد ناکه‌ن؟ ئیه‌وه ئه‌وه ئه‌زانن که PKK زۆر مه‌لای هه‌ژای ته‌یدا به‌دی ده‌کریت. ئه‌وانیش جیهاد ده‌که‌ن، ئه‌وجا رۆژ رۆژی جیهاد و ئیسلامیکی جیهاد کارانه‌ی. ئه‌وه ئیسلام‌ه‌ی ری بۆ جیهاد ناکات‌ه‌وه، به‌ باوه‌ری ئیمه ئیسلامیکی راست نییه. ئیسلام‌ه‌تی بۆ کوردستان ئه‌وه ئیسلام‌ه‌ی که به‌ریاری جیهاد ده‌دات. به‌ پینی ئه‌مه‌ ده‌بی ریکخستن ساز بکریت و تین و تواناکان له‌سه‌ر هه‌زی خۆ بخریته کار و ده‌بی ئیسلامیه‌کی چالاک بن.

من باوه‌ر ده‌که‌م که ئیه‌وه به‌پینی ئه‌م بنچینه‌ میژوویی و رۆژانه‌یی‌ه‌ و له به‌ر رووناکی پینکه‌ته‌نه‌کان دا هه‌زی تویژینه‌وه و لیکۆلینه‌وه‌تان تی دا به‌دی ده‌کریت. ئه‌گه‌ر پیویستیان هه‌بی به ریگه‌ی دۆستانی پارتمان PKK دابین ده‌کریت. ئیمه له‌م بواره دا ئاماده‌یین بۆ هه‌رجۆره‌هاوکاری‌ه‌ک. به‌لام ده‌بیته ئیه‌وه‌ه له‌مه‌وه دوا تین و توانای خۆتان بۆ خه‌باتی رزگاری نه‌ته‌وه‌یی گه‌لی کوردستان بکه‌نه‌ی‌ه‌ک، به‌تایبه‌ت تیکه‌لی و په‌یوه‌ندی‌ه‌کانتان په‌ره‌ پییده‌ن. ئه‌وه ئه‌رکان‌ه‌ی تانیستا دوا خراوه، ده‌بی له‌مه‌وه دوا به‌بی سی و دوو لیکردن به‌جیان بگه‌ی‌ه‌نن.

ئیه موسلمانانی راسته‌قینه‌ی کوردستان و رۆشنی‌ه‌رانی ئایینی و خۆیندکاران؛ من ده‌توانم ریزی خۆم ته‌نیا له سه‌ر ئه‌م بناخه‌ی‌ه‌، واتا به هه‌تانه ئارای شوهرشی کوردستان، نیشان به‌دم. به‌راستی هه‌ر له مندالیم‌ه‌وه ریزیکی زۆرم بۆ ئیسلام داناهه و یه‌که‌یکم له‌وه که‌سه‌نه‌ی که ژیانم به‌پینی ئه‌وه راستیانه‌ پینانه ده‌که‌م. سو‌سیالیزم به‌بنچینه‌ ده‌گرین و له گه‌ل بوی‌ه‌ری ئیسلامی - خۆره‌له‌لاتی ناوین دا یه‌که‌نگیریان ده‌که‌ین.

باوەرپشم وایه ئەمە راستترین کاره که بیکهین. ئەهوجا لەمەو دوا خەلکی خۆرەهلاتی ناوین بۆی نابێ سۆسیالیزم له دژی ئیسلام به کار بهێنێ، بەلکو دەبێ هەر یەکەیان به رەنگێکی راست ئەهوهی دیکەیان هەلبسەنگێتێ و هەردووکیان لەسەرچاوهی گەوهەری شۆرشیگێزانەیان هوه یەکدی هەلبسەنگێتێ و لایەنی رزگاری گەلانی خۆرەهلاتی ناوین بکەن بەبناخه. ئەمەرو بنچینە ی ئەمە دورست بووه و PKK ش نوێنەری ئەم رییازە یه و هەم لەرووی میژووی هوه لایەنی پیشکەوتنخوازی ئیسلام و دادپەروری و یەکسانی و ئازادی و هەرچی هەیه دەکات بەبناخه، هەم له دژی زۆرداری و داگیر کردنیشه. له هەمان کات دا لایەنی یەکسانی ئازادی و سۆسیالیزمی هاوچەرخی دەکات بەبناخه. کاتیک ئەوانه یەکانگیر دەبن گەورهترین هیژ دیتە مەیدان. PKK لەم بواره دا بانگەشە ی گەوره هیه و هەنگاوی سەرکەوتوانە ی ناوه و ئەم بزووتنە هوه یه له لایەن دۆستان و دوژمنانیش هوه ناسراوه. ئیوهیش ئیستاکه ئەم راستیان به باشترین شیوه دەبینن و نیازی خۆتان دیاری کردووه، که بەشدار ی ئەم خەباته بکەن. بۆ ئەمەش دەبێ خۆتان به هیژ بکەن. ئەرکی موسڵمانیتێ راستەقینە بایەخیکی زۆری له بەجیهێنان دا هەیه. ئەمە شیبکەن هوه و مسۆگەر بەخەباتی خۆتان ئەم سەرکەوتنە دەسەلمێن.

ئیمه له ناو جەرگه ی کوردستان دا له شەرپکی گەرمداين. شەر له هەر مەیدانیک دا بەردهوام پیشکەوتنی بەرچاوه لگەهل خۆی دا دینیتە ئاراوه و رۆژانه گەشه به سەرکەوتنەکان دەدات. ئەم شەرە سەرکەوتن بە دەست دینیت. دەبیت بلین: یەکتی سەرتاسەری کوردستان بۆ یەکەمجار له میژوو دا له سایە ی ریبەرایەتی PKK دا مسۆگەر کرا. ههوهها دهکریت له میژوو دا بنوسین: ئیمه ههموو مهزه بههکانی وهک (هەلەوی، شافعی، سوونی و حەمبەلی) مان هیناوه ته پال یەکتی. تەنانەت له نیو توێژەکانی سەر به دەستە ئایینیەکانی دیکەش دۆستی خۆمانمان پەیدا کرد. له هەر توێژ و هۆز و خیلێک مرۆفی جیا جیا مان هینایە لای یەکتی. ئەمەرو ئیمه درێژترین و سەرکەوتوترین شەری ئازادی میژوومان هەنگاو به هەنگاو روو به سەرکەوتن، رینوینی دەکەین. ئەمە خەونیکە به تیبەرپوونی رۆژگار بەدی دیت. ئەمە له بنەرەت دا ئەرکیکە دەبوایه رۆشنیرانی ئیسلام و جیهادکاران رایان پەراندایه. بەلام له بەر گەلیک هۆی جیاواز جیبەجیبان نەکردووه. ئیمه ئیستاکه ئەم ئەرکه بهجی دەهینین. ئیوه لەم بواره دا نرخیکی گەوره بۆ ئەم کاره دا بنین و ئەگەر درەنگیش بی بیر له ئەرکی خۆتان بکەن هوه.

میژوو ههموو کاتیک کاری وا شەرەفەتمەندانە له بەردهم مرۆف قوت ناکات هوه. کاتی سەر دەمی "سعادت" بەدی دیت، ئەوه کاتە جیهادکاران چەندە پیرۆزن! بەلێ سەر دەمی سەعادتە کوردستان بهو رەنگه دەبیت. بۆ ئەوه کەسانه که بەشدار ی تیدا دەکەن، چەند شتیکی پیرۆزه، بەتایبەت کەسانی رۆشنیری وهکو ئیوه که باوەردارن و گەورهترین خزمەت دەکەن. ههموو ئاینهکان و ئیسلامی راستەقینە ههول بۆ سەر دەمی سەعادت دەرەخسین. بەجیهێنانی خەونی ئەوانه دەبیتە مژده و بەدلنیایی هوه گونجاوترین زەمینە ی دلخۆشی سازدەکات. بەلام دەبیت بزانی که زۆر بەی ئەم کاره لەمەو دوا دەکریت. هەر له گەهل جیبەجیبوونی ئاواتەکانمان دا، رۆژ له دوا ی رۆژ هیوا و واتای ژانمان له لا بەرز دەبیت هوه و له گەهل ئەم سەر دەمی سەعادتە دا دەژین.

بەم پێی ئەگەر بەکورتیش بووبی له سەر راستیەکان پیدانگیری مان کرد، بۆیە تەنیا لایەنی بەجیهێنانی ئەرکهکان دەگرم. من نامەوی تەنانەت یەک کەسی خەلکی کوردستان بە دەست بەتالی بهیلم هوه و بگره نامەوی یەک کەس بی پەیوهندی بهیلم هوه، ئەمە فەرمانی موسڵمانیتێه. منیش جاریکتر پیوستیەکانی ئەم فەرمان به ئیوه رادهگەیهنم هوه. ئەهوهی کەوتۆتە سەر شانی من کردوومه و لەمەو دوايش دەیکەم. چاوهروانی ئیوهشم لەمەو بەدوا پیوستیەکانی پیکهێنانی فەرمانی ئیسلام که له ئەستۆتان دایه بهجی بهینن. ئەگەر ناتەواوی و کەموو کورتی له ئیمه دا هەبووبیت نایان هیلین و ئیوهش مەیان هیلن. بۆ ئەمەش چیمان له دەست بیت درێخی ناکەین. بەم پێی دەبێ لەمەو بەدوا بەراستی ههوالی ژانیتان به پێی موسڵمانیتێهکی نوورانی سەر دەمی سعادت و، دیسان وهکو جیهادکاریکی ئەوه سەر دەمی ئیسلام شەر بۆ گەل و ولاتی خۆتان بکەن و سەرکەوتنی ئەم شەرە تا رادهیەک به خۆتان هوه ببینن، بۆ ئەمەش ههمووشتیکی خۆتان بخەنە مەیدان هوه و من مسۆگەر چاوهروانی سەرکەوتنتانم.

کارزار «دیگر بس است» گامی جهت

خنثی نمودن توطئه

هه‌زین در خصوص مرحله‌ی سوم «دیگر بس است» گفتگویی را با رفیق چالاک مانی ترتیب داده است که متن آن به شرح ذیل می‌باشد.

هه‌زین: کارزار «دیگر بس است» را به چه طریقی مورد ارزیابی قرار می‌دهید؟

رمانی چالاک: همانطور که می‌دانید، طی یک توطئه‌ی بین‌المللی رهبر آپو به اسارت دشمن درآمد که متعاقب آن در درون زندان هم حملات متعددی علیه رهبری صورت گرفتند. در وهله‌ی نخست می‌خواستند که اراده‌ی رهبر آپو را بشکنند تا از خواسته‌های خود منصرف شود. اما رهبر آپو با مقاومت بی‌نظیر خود مانع تحقق این خواسته دشمن گردید. دومین هدف آنها بدنام کردن شخصیت رهبر آپو نزد خلق بود. در راستای این هدف تبلیغات منفی وسیعی که کاملاً مغایر با واقعیت بودند بر علیه رهبر آپو، در رسانه‌های ترکیه، اروپا و آمریکا پوشش داده شد. فارغ از این، نقشه گسست رهبر آپو از جنبش را در سر می‌پروراندند. اما این نقشه‌ها در نتیجه‌ی برخورد صحیح رهبر آپو نقش بر آب شدند. تا سال 2005، 2006 هنوز هم دشمن جهت رسیدن به نتیجه‌ای که خواستار آن بود امیدوار بود و بر آن اصرار می‌ورزید. در سال 2003، 2004 نقش اساسی اشخاص خائنی همچون فرهاد، بوتان و کسانی که با آنها بودند، نوع دیگر از توطئه‌های بین‌المللی بر روی خلق کرد و جنبش آزادی‌بخش جهت بی‌تأثیر کردن آن و ایجاد بحران در درون جنبش صورت گرفت. می‌خواستند جنبش را به وسیله و میدان بازی خود مبدل سازند، تأثیر خط‌مشی آپو نیسم را بر روی ساختار جنبش کم رنگ نمایند و اهداف شومی از این قبیل. اما دوباره با موضع خردمندانه‌ی رهبر آپو و هم‌سوئی کادرهای جنبش با آن روبرو شدند. رهنمود حمله‌ی 1 ژوئن سال 2004 و همچنین تجدید ساختار PKK از سوی رهبر آپو که موجب خنثی ساختن توطئه مزبور شدند را می‌توان در زمره‌ی اساسی‌ترین نکات این مواضع دانست. وقتی که دشمن کاملاً متوجه آن شد که نمی‌تواند با این طرایق از تأثیر بالقوه‌ی رهبر آپو بکاهد، تصمیم به از بین بردن رهبر آپو در امرالی گرفت. بر این اساس با مسموم کردن رهبر آپو درصدد از بین بردن تدریجی او برآمدند. این مرحله در اواخر 2006 آغاز شد، اما جنبش در اوایل 2007 بر آن واقف گشت. در برابر این توطئه هم از سوی جنبش موضعی فوری و راسخ اتخاذ

اکتبر 2007 انجامید. در واقع آغاز کارزار «دیگر بس است» جسمانی رهبری را اساس فعالیت خود قرار داد. اولین پزشکان به امرالی جهت بررسی بیطرفانه از وضعیت سلامت آپو را انکار می‌کرد و مانع اعزام این هیأت می‌شد. دشمن نتیجه را طبق خواست دولت ترکیه اعلام کرد. اما نتیجه ابلاغ همچنان با انجام فعالیت‌هایی از قبیل اعتصاب، برگزاری پزشکی، به نزد رهبر آپو اصرار ورزیدند. این فعالیتها در تمام

گردید. این موضع به اعلان کارزار «دیگر بس است» در ماه متعاقب مسموم کردن رهبر آپو مطرح شد و سلامتی خواسته خلق کرد در این مرحله اعزام هیئتی مستقل از جسمانی رهبر آپو بود. نخست دشمن مسموم کردن رهبر هیأتی وابسته به خود را به امرالی اعزام کرد که این هیأت هم شده به هیچ‌وجه نتوانست خلق کرد را قانع سازد و خلق متینگها، راهپیمایی‌ها و... به اعزام یک هیئت مستقل

ابعاد سیاسی، نظامی، دیپلماسی، سازمانی، اجتماعی و... وسعت چشمگیری یافت. فعالیت‌های مزبور تا مارس 2008 تداوم یافتند که در نتیجه‌ی عزم و اراده‌ی خلق کرد شورای منع شکنجه اروپا CPT مجبور به اعزام هیئتی پزشکی به نزد رهبری شدند. سرانجام این هیأت بعد از تحقیقات پزشکی خود و اعلان نتیجه، بر داعیه‌ی رهبری و خلق صحنه گذاشت و دروغ دولت ترکیه را برملا ساخت. معلوم شد که دولت ترکیه با عملکردی ننگین رهبری را به قصد مرگ تدریجی مسموم کرده است. بعد از اثبات مسموم شدن رهبر آپو در 18 می 2008 کارزار «دیگر بس است» با طرح شعارهای جدیدی از قبیل «شکنجه در امرالی نه، آزادی رهبر آپو، آری» وارد مرحله‌ی دوم خود شد. این مرحله هم تا پایان انتخابات شهرداری‌های شمال کردستان و ترکیه در تاریخ 29 مارس 2009 به طول انجامید. در این حین بود که از سوی دشمن علیه رهبر آپو شکنجه فیزیکی انجام گرفت. یعنی با استفاده از زور موی سر رهبری را تراشیدند و فشارهای روانی علیه وی تشدید یافتند. همانطور که می‌دانید اسارت رهبر آپو در جزیره امرالی بصورت انفرادی می‌باشد که بدون تردید این وضعیت فشارهای روانی را در پی دارد. در واقع طرح‌ریزی سیستم امرالی، جهت مخشوش کردن روح و روان رهبر آپو، از طرف ارگنکون صورت پذیرفته است. در طول 11 سال گذشته در سیستم زندان امرالی جهت تحقیر رهبری نقشه‌ها و طرح‌های متعددی از طرف دشمن پیروی شده‌اند. اما در مقابل اراده رهبر آپو همه‌ی متدهای آنها به شکست انجامیده‌اند. در زندان امرالی حتی اجازه‌ی صحبت کردن با زبان کردی را به رهبری نمی‌دهند و بعد از اعلان هرگونه نظر دموکراتیکی فوراً برایش مجازات صادر می‌کنند. رهبری این وضعیت را انزوا در انزوا می‌نامد. یعنی حق ملاقات با و کلایش، خواندن روزنامه، رادیو گوش کردن و... از او سلب می‌شوند. در واقع این وضعیت بود که اقتضای «دیگر بس است» را به وجود آورد و جنبش چنین تصمیمی را گرفت. قبل از انتخابات شهرداری‌های شمال کردستان و ترکیه از طرف جنبش شعاری به مضمون «زندگی آزاد، رهبری آزاد، خودمدیریتی دموکراتیک» مطرح شد، که تأثیر بالقوه‌ای بر روند انتخابات داشت. نتیجه انتخابات و ارتقاء سازماندهی، موجب شد که جهت آزادی رهبری اصرار خود را به سطح بالاتری ارتقاء بخشیم و از زمینه‌ای که بیشتر از هر وقت دیگری مهیا شده است، بهره‌گیری و آزادی رهبر آپو در رأس اهداف جنبش قرار گیرد و فعالیتها در این مسیر انجام گیرند. البته قبل از این هم در کنگره‌ی دهم PKK شعار «رهبری آزاد» مطرح شده بود. بعد از 10 سال از اسارت رهبر آپو و

ورود به یازدهمین سال علی‌رغم تمامی ترفندها و توطئه‌های دشمن وضعیت رهبر آ‌پو مورد بحث محافل بین‌المللی قرار گرفت. در واقع این نتیجه‌ی فعالیت‌های خلقمان در مرحله دوم «دیگر بس است» بود. به همین دلیل باید از این پس هم در مرحله‌ی سوم آن که هدف، آزادی رهبر آ‌پو می‌باشد، هر کس به نحوی احسن وظیفه‌ی خویش را ادا نماید.

ه‌زین: همانطور که شما هم به آن اشاره کردید، مراحل نخست و دوم کارزار «دیگر بس است» دستاوردهای وافری به همراه داشت که امروزه ما به وضوح صحت آن را می‌بینیم. بایستی چگونه برخورد شود که مرحله‌ی سوم هم حاوی دست‌آوردهایی باشد. در این مرحله وظیفه‌ی خلق بویژه جوانان چیست؟

ر. مانی چالاک: در واقع شرایط و اوضاعی که ما اکنون در آن قرار داریم آزادی رهبر آ‌پو را برای ما امکان‌پذیر می‌نماید. یعنی دیگر دولت ترکیه نمی‌تواند مسئله کرد را در شمال کردستان انکار نماید و به صراحت به آن اعتراف می‌نماید. وقتی که ترکیه به مسئله‌ی کرد اعتراف می‌نماید، در نتیجه باید جهت چاره‌یابی آن هم اقدام نماید. همانطور که می‌دانید بیشتر از یک تا دو ماه، موضوع اصلی ترکیه چاره‌یابی مسئله‌ی کرد بود و هر کس خواستار حل این مسئله بود. وقتی که موضوع مسئله‌ی کرد و حل آن مورد بحث قرار گرفته می‌شود، نامشروعی اسارت رهبر آ‌پو توسط ترکیه تلقی می‌شود. چون رهبر آ‌پو به جرم کوشش برای حل این مسئله به اسارت در آمده است و زمانیکه مسئله‌ی کرد حل و فصل شود باید رهبر آ‌پو هم آزاد گردد. چون رهبر آ‌پو PKK را جهت حل مسئله‌ی کرد بنیاد نهاد و همه‌ی فعالیت‌هایش در این راستا بوده است. هر چند که دولت ترکیه می‌خواهد به طریقی که خود می‌خواهد، یعنی بدون مخاطب قرار دادن مخاطبان اصلی این مسئله یعنی جنبش آزادی‌بخش کرد و شخص رهبر آ‌پو و از طریق کرد سفید، یعنی کردهایی که کرد بودن خود را انکار می‌نمایند مسئله‌ی کرد را حل نماید. همچنین می‌خواهد مسئله‌ی کرد را صرفاً در چهارچوب حقوق فردی ببیند. اما دولت ترکیه به هیچ‌وجه نمی‌تواند با بکارگیری این ترفندها خلق کرد را فریب دهد. زیرا در میان خلق، رهبر آ‌پو از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و خلق کرد هیچ متد چاره‌یابی را بدون مشارکت رهبر آ‌پو نمی‌پذیرند. چون اگر می‌بینیم که با گذار از انکار و امحا، امروزه وضعیت کرد به جایی رسیده است که صحبت از چاره‌یابی آن به میان می‌آید، نتیجه‌ی زحمات و روشنگری‌های رهبر آ‌پو می‌باشد که خلق با تمام وجود این را درک کرده است. به همین دلیل است که میلیون‌ها انسان به حمایت از او بر می‌خیزند. مثلاً در سال 2005 چهار میلیون انسان در یک کمپین، رهبر آ‌پو را به عنوان اراده‌ی سیاسی خود قبول نموده و با مشارکت در این کمپین موضع خود را در قبال رهبر آ‌پو اعلان داشتند. گردهم آمدن این تعداد انسان، آنهم در زیر فشارهای دولت ترکیه مسئله‌ی نیست که بدان ساده نگریسته شود. وقتی که چنین زمینه‌ای فراهم شده است ما هم باید جهت رسیدن به مقصد این موارد را مورد اهمیت قرار دهیم و در وهله‌ی نخست باید زنان و جوانان نقش پیشاهنگی را ایفا نمایند. در واقع کسی که نقش پیشاهنگی را به این دو داد، رهبر آ‌پو بود. یعنی با نظریه‌های رهبر آ‌پو بود که زنان و جوانان به جایگاهی که مستحق آنان بودند، دست یافتند. به همین دلیل است که باید در این مرحله بصورت فعال ظاهر شوند. چون آزادی رهبر آ‌پو به معنای آزادی خلق کرد و در رأس آن آزادی زنان و جوانان می‌باشد. باید جوانان به شیوه‌ای ویژه جهت تحقق آزادی رهبر آ‌پو فعال باشند و سازماندهی خود را وسعت بخشند. یعنی باید در هر چهار بخش کردستان و هر گوشه‌ای از جهان که حضور دارند خود را سازماندهی نمایند. باید به خود، رهبر خود و فلسفه و ایدئولوژی او اعتماد راسخ داشته باشند. چون در واقع تنها این فلسفه و ایدئولوژی است که می‌تواند خلق کرد را به خواسته‌های مشروع خود برساند. چرا که ایدئولوژی و فلسفه‌ی معاصر و به تمامی با شرایط امروزی همخوانی دارد. امروزه ما در جای جای کردستان شاهد متینگهای میلیونی هستیم که خلق در آنها بصورت پی در پی شعارهای «**PKK خلق است خلق هم اینجاست، با جان و روح با توایم ای رهبر!**» را سر می‌دهند. اما جهت تضمین این نیرو، نوعی سازماندهی لازم است که این هم وظیفه‌ی ویژه‌ی زنان و جوانان می‌باشد. اگر در برابر این مرحله و شعار آزادی رهبر آ‌پو همه‌ی ما بویژه زنان و جوانان توانیم نقش خود را به خوبی ایفا نماییم، عملی ساختن شعار مطروحه دشوار خواهد بود. در نتیجه باید با مدنظر قراردادن معیارهای مبارزه‌گری PKK و با پیروی از راه شهیدان جوانی مانند: علی چیچک، حسین چلبی و پیشاهنگان دیگری مانند: بوتان و اردال در شمال کردستان، چالاک در شرق کردستان، شهید ویان در جنوب و در غرب کردستان شخصیت‌هایی مانند: شیلان، اسماعیل و بسیاری دیگر از شهیدان راه آزادی، در این عرصه کوشا باشیم. باید جوانان؛ شهیدان «مظلوم دوغان، کمال پیر» و هزاران شهید دیگر را که در سن جوانی شهید شده‌اند، مانند نمونه‌ای تاریخی از جوانان آزاد سرمشق خود قرار داده، همچنان زندگی و ویژگی‌های این شهیدان را مورد بررسی قرار دهند و آنها را به خوبی بشناسند. چون جوان قشری است که می‌تواند به نحو احسن پیشاهنگ سرهلدانها و مبارزات توده‌ای خلق باشد. در مبارزات خلقمان در شرق کردستان، جوانان همیشه نقشی اساسی را ایفا کرده‌اند و تشکیل PJAK توسط جوانان بر واقعیت این امر صحه می‌گذارد.

ه‌زین: قبل از تشکیل و فعالیت PJAK و آغاز مبارزات آپوئیستی در شرق کردستان، وضعیت خلقمان در این بخش از کردستان از لحاظ سیاسی، مبارزاتی، اجتماعی و... به چه شیوه‌ای بود و جنبش آپوئیستی در شرق کردستان موجب چه تحولاتی شد؟

ر. مانی چالاک: قبل از اینکه خط‌مشی رهبر آ‌پو بر شرق کردستان تأثیر گذار شود و مبارزات آپوئیستی دامنه بگستراند، در آنجا احزابی مانند دموکرات، کومله و... فعالیت داشتند و پیشاهنگی مبارزات خلق را برعهده داشتند. اما متأسفانه بعدها به دلایل متعددی منفع‌گشتند. می‌توان گفت که احزاب مزبور در میان سال‌های 1979 تا سال‌های 1984 و 1985 بر روی مبارزات خلق تأثیر گذار بودند، اما بعد از اینکه رژیم خمینی با استفاده از رعب و وحشت پایه‌های اتوریتته خود را مستحکم نمود، در صدد سرکوب مخالفان خود بر آمد و با اقدامات متعددی این احزاب را ضعیف نمود. بسیاری از اعضای آنها شهید، زخمی و بسیاری تسلیم رژیم شدند. تعدادی هم به اروپا و جنوب کردستان گریختند و در آنجا ساکن اردوگاه‌های پناهندگی شدند که اکنون هم در آنجا بسر می‌برند. وقتی که خلق متوجه شد که این احزاب نمی‌توانند کاری را به پیش ببرند و به دلیل بروز مشکلاتی در بین خود به جان هم می‌افتند، دچار ناامیدی و بی‌باوری شد. در حقیقت خود این احزاب هم در نتیجه جنگ‌هایی که با همدیگر می‌کردند ضعیف شده بودند. بنابراین خودشان هم امیدشان را از دست داده بودند تا جایی که دیگر تاب رویارویی با خلق را نداشتند. اگر از لحاظ تاریخی هم بررسی نماییم، سال 1989 دکتر قاسملو در اروپا توسط رژیم ایران شهید شد و بعد از گذشت مدت کوتاهی دکتر شرفکندی و چهار همراه او هم به شهادت رسیدند. در واقع حزب دمکرات بعد از شهادت این دو

رهبر خود، بیشتر از پیش ضعیف شد و این روند باعث ایجاد خلاء سیاسی و مبارزاتی در شرق کردستان به مدت دو دهه شد. تا اینکه خلغمان در این بخش از کردستان در سال 1999 بعد از توطئه 15 فوریه علیه رهبری به صاحبمندی از رهبر آپو برخاست و بار دیگر به عرصه مبارزه بازگشت. کسانی که پیشاهنگ این مبارزات بودند بطور حتم جوانان بودند که بعد از آن شمار کثیری از جوانان شرق کردستان به جنبش آپوئیستی ملحق شدند که بانیان تشکیل PJAK همین جوانان بودند. در نتیجه آن نیروی گریلای PJAK تشکیل و مبارزه آغاز گشت که تاکنون تعداد زیادی جمععات، کنفرانسها و کنگرهها راجع به شیوهی مبارزه در شرق کردستان برگزار شده و در این زمینه هم تصمیماتی اتخاذ شدهاند، که در بنیان همهی این تحولات نقش اساسی جوانان مشاهده می شود. اما در این میان ضعفهایی هم هستند که ما باید در این مرحله آنها را از میان برداریم. جهت مبارزه در برابر رژیم استیلاگر ایران صرفاً حضور نیروهای گریلا کافی نیست. درست است که نیروهای گریلا پیشاهنگ اصلی مبارزه می باشد، اما زنان و جوانان هم در درون جامعه می توانند نقشی اساسی را ایفا کنند و به حامی نیروهای گریلا مبدل گردند. چون اگر نیروهای گریلا از طرف این اقشار مورد پشتیبانی قرار نگیرد در تداوم مبارزه خلاء ایجاد می گردد. به همین دلیل می توان در مدارس و دانشگاهها فعالیت جوانان را وسعت بخشید. بویژه باید با جوانانی که در شغلای به اصطلاح قاچاق فعالیت دارند ارتباط برقرار کرد و آنان را سازماندهی کرد. جوانان می توانند یا به صفوف گریلا ملحق شوند، یا خلق را به فعالیت وادارند و به خلق امید و اراده ببخشند. در واقع مرحلهی سوم «دیگر بس است» فرصتی مناسب است که باید به نحو احسن از آن استفاده شود. به همین دلیل لازم است که در شرق کردستان در مرحلهی سوم «دیگر بس است» جوانان نقش خود را بخوبی ایفا کنند و در میان خلق، نهادهای مدنی بنیان نهند، فعالیتهای فرهنگی انجام دهند، سرهلدان به راه بیندازند و در عرصه سیاسی فعال باشند. جوانان باید جهت رسیدن به آزادی، به گریلا باری و به خلق اراده ببخشند و وضعیت مبارزاتی امروز شرق کردستان را به سطح مبارزات در شمال کردستان برسانند. چون همانطور که می دانید امروزه در شمال کردستان بیش از صد پست شهرداری و 22 نماینده مجلس نمایندگی راستین خلق را عهده دارند، که بی تردید این یک دست آورد است که در نتیجه متدهای ذکر شده بدست آمده است که این هم به معنای وجود ارادهی خلق می باشد. یعنی دیگر خلق صرفاً در انتظار این نیستند که دولت مطالباتشان را بجای آورد، بلکه با قدرت سازماندهی خود می توانند راه رسیدن به حقوق خود را ببیمایند. اگر مبارزات خلغمان در شرق کردستان هم به این مرحله ارتقاء یابد، می توان گفت: به معنی رسیدن هرچه سریعتر خلق به آزادی می باشد که تحقق این امر بر روی سایر بخشهای کردستان بویژه شمال کردستان تأثیرگذار خواهد بود و همچنین می تواند بر روند کنفرانس ملی که پیش روی ماست تأثیرگذار باشد. مطالعه و ارتقاء سطح آگاهی لازمی دیگری است که باید جوانان در راستای رسیدن به خواسته هایشان آن را مورد توجه قرار دهند و مهمتر از آن باید به درک فلسفه رهبر آپو تعمیق بخشند. چون فرد و جامعه ای که فاقد آگاهی باشد نمی تواند مبارزه کند و به پیروزی دست یابد.

هژین: بنظر شما جوانان شرق کردستان در راستای رسیدن به سازماندهی منسجم باید از چه متد و روشهایی پیروی کنند؟

ر. مانی چالاک: جوانان جهت رسیدن به سازماندهی باید نخست از خود شروع کنند. یعنی اگر از خود شروع نکنند، خود را اراده مند ن سازند و مستقیماً وارد عمل

نشوند، نمی توانند کس دیگری را به مبارزه دعوت نمایند. به همین دلیل باید جوانان ابتدا از خود شروع نمایند و تحت هر شرایطی برای سازماندهی شدن فعال باشند. معمولاً وقتی سخن از سازماندهی به میان می آید، این سؤالها مطرح می شوند که چه نوع سازماندهی ای؟ آیا سازماندهی قانونی؟ آیا واقعاً رژیم ایران اجازه فعالیت را به یک سازماندهی قانونی می دهد؟ آنچه که بطور کامل مشخص است، آن است که رژیم ایران به هیچ وجه اجازه فعالیت قانونی را نمی دهد. در نتیجه باید متد فعالیت تا حدودی مخفیانه باشد. فعالیت مخفیانه یا نیمه مخفیانه ولی منسجم. کسانی که در این کار جای می گیرند بایستی شخص خود، همچنین مسئولیت و اسرار سازمانی را از دسترس دشمن محفوظ بدارند. استفاده از وسایل ارتباطی همچون تلفن، اینترنت و... موجب لو رفتن اسرار و اطلاعات سازمانی می شود، در نتیجه باید از کاربرد ناصحیح آنها خودداری نمود. مسئلهی دوم هم این

است که در صورت گرفتارشدن، بدست عوامل و نیروهای دولت ایران، باید اسرار سازمانی را به دست دشمن ندهد و تا آخر مقاومت کند. بر این باورم که مبارزه ای به این طریق می تواند زمینهی سازماندهی در جامعه را فراهم سازد. به این صورت هم می توان با مرحلهی سوم «دیگر بس است» همسو گردید. یعنی در اینجا هم باید شعار «رهبری آزاد، هویتی آزاد و خودمدیریتی دمکراتیک برای کردستان» سر داده شود. در شرق کردستان و اوضاع موجود در آن می توان راهکار کنفدرالی را مورد توجه قرار داد، که جوانان می توانند در چنین شرایطی هم دارای نقش و جایگاه اساسی و جوابگوی مرحله باشند.

هژین: همانطور که می دانید اخیراً در ایران انتخابات ریاست جمهوری برگزار شد و بعد از نتیجه انتخابات موجی وسیع از نارضایتی سراسر ایران را فرا گرفت، شما

نقش جوانان را در این عرصه چگونه مورد ارزیابی قرار می دهید؟

ر. مانی چالاک: همانطور که می دانید انتخابات اخیر رئیس جمهوری در ایران با رقابت چهار نامزد برگزار شد. در واقع در میان این چهار نامزد احمدی نژاد و موسوی بودند که بیشتر در عرصه رقابت ظاهر می شدند. در واقع، دیگر جامعه ایران وضعیت موجود را تحمل نمی کند و خواستار تحولی اساسی است. چون انقلاب ایران در اواخر سدهی بیستم به وقوع پیوست و در این برههی زمانی عملکردهای ارتجاعی رژیم مذکور فرسوده و نمی توانند جوابگوی مشکلات موجود در درون جامعه ایران باشند. زنان طیفی هستند که بیشتر از همه قربانی این ارتجاع می شوند و روزانه با احکامی غیرانسانی همچون اعدام، سنگسار و... روبرو می شوند. خلغهای ایرانی بویژه خلق کرد هم بصورت سرسام آوری متحمل فشارهای رژیم می گردند. به همین دلیل خواستار تحولی اساسی هستند. در زمان دولت خاتمی تا حدودی تحول ایجاد شد، اما چون این تحولات اساسی نبودند، نتوانستند بعد از خلع دولت خاتمی و به کرسی نشستن احمدی نژاد پایدار بمانند. در واقع در انتخابات اخیر هم مردم جهت رهایی از فشارهای بی حد و حصر دولت احمدی نژاد طرف موسوی را گرفتند، اما بدلیل حمایت مستقیم خامنه ای از احمدی نژاد و تقلبهایی که در انتخابات از طرف نهادهای وابسته به ولایت فقیه مانند سپاه،

شورای نگهبان و... صورت گرفت، بار دیگر احمدی نژاد به پست ریاست جمهوری ایران رسید. می توان گفت: انتخاب دوباره احمدی نژاد به معنای پافشاری جمهوری اسلامی بر ادامه وضعیت موجود می باشد و امکان تحول در ایران بویژه در مورد مسئله کرد وجود ندارد. دولت احمدی نژاد علاوه بر شرق کردستان با ایجاد توافقاتی متعدد، با دولت اردوغان در ترکیه، دولت بشار در سوریه و دولت مالکی در عراق، می خواهد دخالت خود را در مسئله کرد در سایر بخشهای کردستان افزایش دهد. بویژه در برابر PKK سیاستی غیر انسانی را پیروی می کند. همانگونه که ترکیه درصدد برداشتن PKK می باشد، ایران نیز همین هدف را در سر دارد و می خواهد در جنوب کردستان مناطق آزاد میدیا را تصفیه نماید. بدلیل اینکه PKK را دشمن خود محسوب می نماید، تبلیغات منفی را محور شرارت خود قرار می دهد، به عنوان مثال اخیراً دست به تحریف کتابهای رهبر آپو زده است. در حقیقت این سیاستهای او به تمامی با معیارهای انسانی منافات دارد. ایران برای این برخورد خود مسئله دروغین رابطه آمریکا و PKK را بهانهی خود قرارداده است. داعیهی آن را دارد که آمریکا PJAK را درست کرده است. اما همانطور که همه مطلعند دولت آمریکا PKK و وزارت خزانه داری آمریکا PJAK را در لیست ترور خود قرار داده اند. در واقع این دلیلی است بر کذب بودن ادعاهای ایران. آنها دشمن کرد هستند و چشم دیدن نیرومند شدن PKK را بعنوان یک جنبش کردی ندارند. منطق دیگر آنها این است که در صورتی که PKK ضعیف گردد طرفهایی که به او نزدیک هستند ضعیف می گردند. در نتیجه بدلیل رابطه ایدئولوژیک PJAK که جهت احقاق حقوق خلقمان در شرق کردستان مبارزه می کند با PKK این سیاست را در پیش می گیرند.

هذه زين: بنظر شما بايد KCR به مثابه سازماني متشکل از جوانان به چه طريقي با وضعیت موجود برخورد نماید؟

ر. مانی چالاک: در حقیقت KCR از بدو ظهور تاکنون در عرصه مبارزه حضور داشته و در این راستا صاحب شهدایی چون مانی، هیرش، چالاک، خوشمهر، مادورا، فراشین و آرگش می باشد. در واقع رفیق عاکف و دهها شهید دیگر هم جوانانی بودند که پیشاهنگی مبارزه را می کردند. باید اعضاء KCR آنان را سرمشق مبارزات خود قرار دهند و مبارزات خود را مبتنی بر آگاهی به پیش ببرند. واقعیت سیستم ایران را درک کنند و همانطور که جوانان در شمال کردستان از تأثیرات سیستم کمالیسم گذار نمودند باید آنها نیز خود را از تأثیر سیستم حاکم بر ایران برهانند. چون جوانی که از لحاظ فکری آزاد نباشد نمی تواند مبارزه و عملکردی مثبت داشته باشد. باید با تحلیلات مدون، خود را از لحاظ ایدئولوژی قدرتمند سازند و هرچه بیشتر آگاهی سازمانی کسب بکنند. باید با مدنظر گرفتن تجربه تاریخی، راهبردهای مناسب را جهت سازماندهی کردن تمام طیفهای جوانان به کار ببندند. اگر KCR بتواند جوانان کرد در شرق کردستان را سازماندهی نماید، بی تردید می تواند تمام جوانان ایرانی مانند بلوچ، آذری، فارس، عرب و... را هم سازماندهی نماید. در واقع ایجاد رابطه با جوانان دیگر خلقهای ایران هم یکی از ملزوماتی است که باید با این کار، شونیسیم ایجاد شده توسط سیستم حاکم در ایران شکسته شود و برادری خلقها ایجاد شود. چون این اساس فلسفه رهبر آپو می باشد. فارغ از این هم باید سازماندهی خلق کرد و دیگر خلقهای ساکن در ایران، اعم از تمام طبقات اجتماعی را از ضروریات ایده های خود بدانند. چون این کار منجر به گسترش گریلا می شود. گریلا مدافع اصلی خلق می باشد که جهت محافظت از خلق در کوههای آزاد کردستان مستقر شده و دشمن هم از وسیع شدن این نیرو در هراس است. KCR به این منوال می تواند در مرحله سوم «دیگر بس است» خود را سهم نماید. بدون شک این مبارزات هم تأثیری مثبت بر روی وضعیت رهبر آپو می گذارند. در حقیقت هم باید جوانان شرق کردستان در برابر آزادی رهبر آپو مسئولیت پذیر باشند.

15 آگوست رنسانس خلق کرد

روناهی احمد

خلق کرد در طول تاریخ به کرات دچار شکستهای متعددی شده است. بدون آنکه از تئوری و سازماندهی وسیعی برخوردار باشد بارها با عصیان و سرهلدانهایی روبرو گردیده است. در این سرزمین بارها خلق به امید آزادی و ایجاد اراده‌ای سیاسی به پا خورسته و به خیابانها ریخته‌اند. در مقطعی که هر کس می‌توانست صاحب حقوق و تشکیل دولت شود، در برابر کردها بارها کشتارهای جمعی اجرا شد و سرکوب سرهلدان‌های شیخ سعید، قاضی محمد و دهها سرهلدان دیگر در هر چهار بخش کردستان نمونه‌ای از آن می‌باشند. این سرکوبها همیشه کشتار جمعی، جنایت و تراژیدیهای را به همراه داشته است. استعمارگرایان همیشه کردها را مانعی در برابر خود دیده‌اند و جهت تصاحب منافع طبیعی در صدد استعمار کردستان برآمده‌اند. کرد بودن را نوعی مریضی قلمداد کرده‌اند و با ایجاد هراس در دل کردها از

مبتلا شدن به این مریضی، آنها را وادار به انکار واقعیت و هویت خود کرده‌اند. یعنی در محور حاکمیت استیلاگرایان، انسان کرد هر چقدر در ترک بودن و فارس بودن و عرب بودن آسمیله شده باشد به همان اندازه او را انسان می‌شمارند. برعکس اگر انسان کرد بر کرد بودنش اصرار ورزد با فشار دولتهای حاکم بر کردستان رویارو می‌شود که در فاصله این گیرودار از خود غریب شده و آسمیلاسیون بر شخص کرد شروع می‌شود. بویژه طیف کمپرادور و آریستوکرات بدلیل حفظ منافعشان، در طول تاریخ خود و میهن خود را فروخته و کرد بودن را فراموش کرده‌اند. قشر فقیر کرد هم از ترس، کرد بودن خود را در دل خود مخفی کرده و همیشه به امید روزی بوده‌اند که بتوانند با کمال آزادی و سربلندی، کرد بودن خود را ابراز نمایند. در واقع کرد بودن برای کردها، به امیدی پنهان، در اعماق دل‌های پر از درد و سوخته‌شان تبدیل گشته و در طول تاریخ همیشه کرد بودن خود را مخفیانه بر زبان می‌آورده‌اند. در دل‌هایشان ترس کرد بودن همچون کائوس در جریان بوده و به همین دلیل اندیشه آنها تنها نگرشی ظاهری و بیمی گسترده بود.

با ظهور PKK و شروع فعالیتش، در مدت زمان کوتاهی جسارتی فراوان به جامعه کرد و تمام اقشار جامعه اعم از زن، جوان، روشنفکر، کشاورز و... بخشیده شد. کردها یقین پیدا کردند که این جنبش تمام اهداف و برنامه‌هایش در راستای منافع آنان می‌باشد و تنها راه گذار از وضعیتی که از طرف دولت فاشیست ترکیه برای خلق کرد در شمال کردستان به وجود آمده، پیروی از خط مشی رهبر آپو و قدرت سازماندهی PKK می‌باشد. بدین دلیل بود که اکثریت خلق کرد، فارغ از خائنان و خود فروخته‌گان در این مبارزه‌ی آزادی و برابری با PKK همراه شدند.

رفیق عگید یکی از آن جوانان رشیدی بود که از همان اوایل ملحق شدن به جنبش آپوئیستی، مهر قهرمانی خود را بر تاریخ زد. مرحله 15 آگوست که نکته آغازین جنگ مسلحانه‌ی PKK در برابر ارتش تا دندان مسلح ترکیه بود با رشادهای رفیق عگید به پیروزی رسید. چند سالی بود که در شمال کردستان PKK فعالیتهای آزادی‌خواهانه‌ی خود را شروع کرده بود. در همان آغاز فعالیتش، کودتای نظامی سال 1980 ترکیه که در واقع در برابر جنبش آزادیبخش کرد بود به وقوع پیوست. می‌خواستند همه‌ی فعالین چپ بویژه آپوئیستها را سرکوب نمایند. به همین دلیل عملیات وسیعی را بر علیه PKK به انجام رساندند که در نهایت منجر به شهادت بسیاری از کادرهای پیشاهنگ جنبش شد. رهبر آپو بدلیل نیرومند کردن PKK و برای اینکه بتواند مناسبات خود را در خاورمیانه وسعت بخشد، وارد کشور لبنان شد. چون در آن زمان لبنان به عرصه‌ی مبارزین چپ تبدیل شده بود. این سفر رهبر آپو به یکی از مهاجرتهای تاریخی مبدل شد که تشابه آن با هجرت حضرت محمد از مکه به مدینه جهت گسترش اسلام اجتناب ناپذیر است. این هجرت سرنوشت‌ساز تأثیر بسزایی بر تاریخ و سرنوشت کرد داشت و زمانیکه دشمن ادعای سرکوب کردن جنبش آپوئیستی را می‌کرد، کردها امکان تصفیه‌ی جنبش را از دشمن گرفته بودند. در میان جنبش هم کسانی چون فاطمه و سمیر بودند که می‌خواستند خط خود را که مبتنی بر تحریف و خیانت بود، تحمیل نمایند. یکی از مخالفتهای آنان شروع جنگ مسلحانه بود. آنها درست در زمانی که این را اقتضا می‌کرد و در صورت پرهیز از آن تلفاتی تا مرز نابودی را به همراه داشت. چون در آن مقطع فشارهای دولت ترکیه در برابر خلق کرد به سر حد خود رسیده بود. طرز فکر آنها بر این منوال بود که تمام مبارزین وارد اروپا شوند، کردستان را ترک کنند و در آنجا مبارزات خود را سازماندهی دهند، که نتیجه‌ی آنها منفعل شدن جنبش بود. اما بر عکس خواسته‌های آنها گروهی متشکل از صد رفیق وارد عرصه مبارزه مسلحانه شدند و در 15 آگوست

1984 در مناطق ارواح و شمزینان واقع در شمال کردستان به فرماندهی رفیق عگید عملیاتهای نظامی آغاز نمودند. عملیاتهای انجام گرفته در این روز با رهبری PKK به سرآغاز مبارزات مسلحانه خلق کرد تبدیل شدند. یعنی در واقع این مرحله را رفیق عگید و رفقای همراه او آغاز کردند.

با آغاز این مرحله کسانی که به هیچ وجه انتظار چنین واقعه‌ای را نداشتند از آمادگی خلق کرد با پیشاهنگی PKK شوکه شدند. در واقع کسانی که آغازگر این مرحله‌ی مهم بودند، همه در سن جوانی بسر می‌بردند. ساختار این گروه را بیشتر جوانان بویژه دانشجویان تشکیل می‌دادند که در برابر حیل‌های سیستم به عصیان برخاسته بودند. یعنی PKK فعالیت‌های خود را با مشارکت وسیع جوانان آغاز کرد. آوازه‌ی جنبش، به نام جنبش دانشجویان پخش شده بود و همه آن را با این نام می‌شناختند. هر چند که در ابتدای این جنبش از حمایت داخلی و خارجی وسیعی برخوردار نبود، اما بعد از مرحله 15 آگوست مورد حمایت وسیع و اعتماد خلق واقع شد و سازماندهی جنبش از میان طیفی صرف دانشجویان به تمام آحاد و توده‌های خلق سرایت کرد و میدان مبارزه وسعت یافت. در حقیقت اولین فشنگی که در روز 15 آگوست شلیک شد، هدف آن پیکره‌ی ظلم و ستم قدرتهایی بود که سیاست انکار و امحا را بر کردها تحمیل می‌کردند. فریاد مظلومانی بود که سالها در زیر سرکوبها و فشارها خون دل خورده بودند. فریاد ناراضیانی بود که سرانجام جسارت ابراز ناراضیاتی خود را پیدا کردند. جوابی بود به آنهایی که در صدد نابود کردن کردها بودند که تا قبل از آن وجود خود را بی‌جان می‌پنداشتند. مرحله 15 آگوست با خنثی ساختن ادعای نابودی کرد از طرف دشمنان ثابت کرد که کرد زنده است، تداوم می‌یابد و برای احقاق حقوق مشروع خود در فعالیتی وسیع است. با آغاز این مرحله PKK به جهان اعلان کرد که خلق کرد از اراده‌ای راسخ برخوردار است و این بار بجای پشت بستن به نیروهای خارجی که در طول تاریخ بارها کردها را به مبارزه تحریک کرده‌اند و در مقطعی حساس در راستای منافع خود به آنها پشت کرده‌اند که سبب شکست و قتل عام آنان شده است، با اتکا به نیروی ذاتی خود، با پیشاهنگی PKK به پا خاسته است و همین است که از دور، افق پیروزی آن را نمایان می‌سازد. PKK با شروع مرحله 15 آگوست تمام توطئه‌های قدرتهای بین‌المللی را که اراده کردها را هدف قرار داده بودند، همیشه کرد را همچون برده‌ای به حساب می‌آوردند، به مثابه خدمتکاری بیش به او نمی‌نگریستند، همیشه در صدد اشغال سرزمینش بودند، از او به عنوان مهره‌ای استفاده می‌کردند و در میان کردها با هدف کرد را با کرد به کشتن دادن، تفرقه می‌انداختند.

اگر از بعدی دیگر 15 آگوست را مورد تحلیل قرار دهیم، می‌توانیم با جرأت ارزیابی نمایم که مرحله 15 آگوست برای کردها به منزله‌ی گشایش روزنه‌ای بزرگ از امید شد و کردها که از رسیدن به آزادی تا حدودی دچار یأس شده بودند، امید و باوری آنان صلب شده بود و در زمینه‌ی واقعیت خود در موج شک و تردید بسر می‌بردند، چشمهایشان جرأت دیدن وقایع را نداشت، خود را در وضعیت بیچارگی می‌دیدند، همیشه شکایت می‌ورزید و هیچ وقت باور نمی‌کردند که بار دیگر کرد در برابر سیستم به پا خیزد، مطالبات خود را ابراز نماید و خواستار آزادی خویش باشد. در واقع این مرحله آن طلسم را درهم شکست، بجای بی‌باوری، باوری بخشید، بجای تفرقه، اتحاد را ایجاد کرد، عشق به میهن را سرزنده ساخت و ذهنیتی را که کرد بودن را مورد انکار قرار می‌داد به زانو درآورد.

تا قبل از ظهور PKK جامعه‌ی کرد که از سیاستهای بروکراتیک استیلاگران متأثر گشته بود، تا عمق واپسگرایی فئودالیسم فرو رفته بود، جنگهای عشیره‌ای و خانواده‌ای بر سر چیزهای جزئی هر روز تراژدی‌ای تازه می‌آفرید، عرصه‌ی اجتماع جولانگای ذهنیت‌های قرون وسطایی شده بود و هر روز بر سر کوچکترین مسائلی خون ریخته می‌شد. عشقها در دوست داشتن زنی یا مردی آنهم نه دوست داشتنی پایدار، بلکه دوست داشتنی بی‌پایه، مقطعی و بی‌اساس که نهایت آن به بردگی کشیدن بود، خلاصه می‌شد. عشق و آزادی میهن به فراموشی سپرده شده و وضعیت موجود زنان و جوانان را از هر طیف دیگر بیشتر در تنگنا قرار داده بود و آنها را بسوی بردگی مطلق سوق می‌داد. اما حمله‌ی 15 آگوست تا حدود قابل ملاحظه‌ای به این روند تغییر مسیر داد و درهای آزادی را بر روی جامعه کرد، بویژه زنان و جوانان گشود. امروزه زنان نیز می‌توانند همچون مردان در تعیین سرنوشت میهن در عرصه حضور پیدا کنند و از فرهنگ و زبان و وطن خود دفاع نمایند. حضور زنان به طور بی‌سابقه‌ای در مبارزه‌ی نظامی هم نهادینه شد و امروزه زن به ستون آزادی و تحول دمکراتیک جامعه مبدل گشته است. جنگهای عشیره‌ای و خانواده‌ای به پائین‌ترین حد خود رسیدند و به انسجام مبارزه خلق در برابر آزادی میهن تبدیل شدند.

موضوع بسیار مهمی که می‌توانیم در قبال 15 آگوست مورد تفحص قرار دهیم نقش جوانان است. در واقع پیشاهنگان اصلی این مرحله جوانان بودند. بخاطر اینکه با نیروی جوانان آغاز شد. جوانان با فکر و باوری راسخ اسلحه را بر دوش گرفتند تا در برابر بردگی و احیای حیاتی آزاد مبارزه نمایند. رفیق محمد خیری دورموش در هنگام شهادت گفته بود که روی قبر من حک کنيد که بدهکار میهن هستم. رفیق مظلوم دوغان برای پاس داشتن نوروز که از طرف رژیم فاشیست ترکیه ممنوع شده بود به نشانه‌ی عصیان در مقابل استبداد و انکار، تن خود را به آتش کشید و با پیکر خود بُعد معنوی آتش نوروز را شعله‌ور کرد. رفیق زکی و رخشان هم به این شیوه تن خود را به آتش کشیدند. رفقای که ذکر شدند همه در سنین جوانی دست به چنین قهرمانی‌هایی زدند و این به تمامی بیانگر آغاز مرحله 15 آگوست بود. این مرحله بر اساس این موارد به وقوع پیوست و نیروی جوان به پیشاهنگ آن مبدل شد.

رفیق عگید در اوج جوانی به صفوف مبارزین جنبش آزادی ملحق شده بود. در مدت زمانی کوتاه به واقعیت مبارزه در چهارچوب خط‌مشی آپوئیستی دست یافت و بر این اساس تا درجه شهادت راه مقاومت و مبارزه را پیمود. رفیق عگید یک کاریزمای نظامی بود. رابطه‌اش با سازمان بسیار صادقانه و در رفتارش با رفقا بسیار متین و متواضع بود. از عشق و علاقه‌ای بیش از حد نسبت به میهن و خلق برخوردار بود. در مناطقی که رفیق عگید فعالیت کرده آنچنان تاثیرگذار بوده که هنوز هم خلقمان در آن مناطق به رابطه‌ی راسخ‌شان با سازمان پایبند هستند.

آغاز مرحله 15 آگوست به تمامی به معنای زنده شدن خلق کرد در هر چهار بخش کردستان می‌باشد. همانگونه که در شمال کردستان به عامل تحول و نوآوری تبدیل شد. شرق کردستان نیز تاثیر بسزایی را از آن گرفته است. خلقمان در شرق کردستان دامنگیر فشارهایی از قبیل بحران اقتصادی که ثمره‌ی آن گرسنه ماندن است و همچنین از ترس خشونت‌هایی همچون اعدام، کاملاً در سکوت بسر می‌برد. امیدواری بر تشکیل سازماندهی نوین و نیرومند ازدیاد یافت و حزب حیات آزاد کردستان PJAK بر پایه‌ی این امیدها تشکیل شد. خلقمان در شرق کردستان فلسفه رهبر آپو را که فلسفه آزادی می‌باشد مورد اهمیت قرار داده، آن را پذیرفته و آینده‌ی خود را در مبارزه دیدند. تا کنون هزاران جوان در شرق کردستان به صفوف گریلا پیوسته‌اند. صدها جوان از آنها به درجه شهادت نائل شده‌اند. امید و خواسته‌ی آنها این بود که یاد و خاطره‌ی 15 آگوست را در شرق کردستان زنده نگاه دارند. پایه‌ی انسجام و اتحاد ملی را محکم کنند. فشارهای موجود بر روی خلقهای ایران را مانع شوند و آنها را به آزادی و حقوق مشروع خود برسانند. بخاطر اینکه ما بتوانیم امیدها و آرزوهای آنان را به واقعیت برسانیم، بایستی زنان و جوانان خود را در درون جنبش، به شیوه‌ای جدی و نیرومند سازماندهی نماییم.

سرطان اجتماعی، بازی لفظی است یا تفسیری راستین؟!

ریوار آبدانان

حاشیه‌ای بر «گذار از مدرنیته‌ی کاپیتالیستی» اثر عبدالله اوجالان

بی‌شک بارها نام سرطان را شنیده‌اید. بیماری مهلکی که سالانه شمار بسیاری را روانه‌ی تخت بیمارستان و قرار گرفتن تحت شدیدترین نظارت‌های پزشکی می‌نماید و تعداد قابل توجهی را نیز به کام مرگ می‌فرستد. اگر بیماری سرطان را به‌طور اجمالی شرح دهیم باید گفت نوعی بیماری است که در اثر خروج سلول‌های بدن از حالت طبیعی ایجاد می‌شود. در واقع یاخته‌های بافت سرطانی از چرخه‌ی روابط منظم موجود در آن بافت خارج می‌شوند و سازوکارشان مختل می‌گردد.

اما آیا تا به حال فکر کرده‌اید که دلیل اساسی بروز سرطان چیست؟ در جهانی که هر ساله صدها داروی تازه کشف می‌شود چرا بیماری‌هایی نظیر سرطان، ایدز و امراضی از این دست گسترش می‌یابند؟ عامل اساسی در پس این بیماری‌ها چیست؟ کدام ویروس، میکروب یا عامل خارجی دهشت‌باری چنین بیماری‌های کشنده‌ای را سبب می‌گردد؟

در این مقاله در پی آنیم تا حول این ایده‌ی محوری به پژوهش و واکاوی سرطان بپردازیم؛ سرطانی که در سلول‌های ریز بافت‌ها ایجاد می‌شود و همچون هشت‌پا خود را در سرتاسر بدن می‌گستراند نیز، یکی از نتایج سرطان اجتماعی است.

رهبر آپو در بخشی از اثر خود چنین می‌آورد: «زندگی کردن برای ادراک است...» و... «وقتی بی‌معنایی و یا انبوه ماده‌ی از کار افتاده، سلول را دربر می‌گیرد، سرطان ایجاد می‌شود».

همین دو جمله برای تحلیلاتی عمیق کفایت می‌کند. می‌دانیم که در سراسر کیهان زندگی جریان دارد. نوعی هوش و حس زنده در تمامی موجودات وجود دارد. اما تلاش برای درک هستی در انسان به اوج می‌رسد. در واقع زندگی انسان بدون ادراک، فاقد معنا خواهد بود. زیرا ادراک هستی، وظیفه‌ای است که از سوی طبیعت به انسان واگذار شده. اگرچه میزان شناخت انسان کفاف درک همه‌ی هستی را ننماید اما این تلاش مستمراً ادامه می‌یابد تا جایی که هر نوع کنش و حتی حواس ما نیز در واقع تلاشی است برای آموختن و ادراک. به‌رغم اینکه تحقق «معنای مطلق» دشوار است و اصل عدم قطعیت و تغییر در همه‌جا ساری و جاری است اما باز هم عامل مهم در پیشبرد حیات همین معناجویی است. در واقع هر آنچه فرم مادّی به خود گرفته باشد پیوسته می‌کوشد تا معنا را دریابد و به آن واصل شود. معنا، نقش ویژه و جوهره را تشکیل می‌دهد. ماده نیز که ساختار است و چارچوب، در صدد است تا خود را از معنا بیاکند. اما مدرنیته برخلاف جریان طبیعی موجود در چرخه‌ی کیهان، معنا را عامدانه در برابر نگاه‌ها بی‌ارزش ساخته است. لذا در جایی که مدرنیته حاکم می‌گردد و جهان را در تعریفی مکانیکی، مادّی و عاری از معنا خلاصه می‌کند می‌توان از نوعی سرطانی شدن بحث نمود. آن‌هم سرطانی شدن اجتماعی که خطرناک‌ترین بیماری است. از همین ابتدا دست به چنین استنتاج مهمی می‌توان زد که «سرطان مترادف با بی‌معنایی است».

اگر مشکل یا بیماری ریشه در مسئله‌ای فردی، نارسایی زیست‌شناختی و غیره داشته باشد خطراتش به مراتب کمتر است. وقتی بیماری، فرم اجتماعی به خود می‌گیرد خطرات آن نیز افزون‌تر می‌گردد. زیرا این اجتماع است که انسان را شکل می‌دهد و هرگونه تخریب بافت‌های اجتماع موجب می‌شود که انسان از زیست طبیعی و ماهیت راستین خویش خارج گردد. حال باید بدانیم این بی‌معنایی که منجر به سرطان اجتماعی می‌شود چگونه و از کجا ظاهر می‌شود.

حیاتی که مدرنیته آن را دچار انحراف نموده و در بیشترین مقیاس به ورطه‌ی معناگریزی درانداخته، همانند کالبدی است که طراوت و شادابی خود را از دست داده و سرطان ریشه‌های مرگبار خود را در سرتاسر آن گسترانیده است. در واقع هر جا که مدرنیته بدان جا ره یافته، بیماری نیز به آن سرایت نموده. کلان شهرهای مدرن، نماد این واقعیت است. از منظر رهبر آپو، شهر اساسی‌ترین بافت سرطان اجتماعی را تشکیل می‌دهد.

به جامعه‌ای که در آن می‌زییم بیاندیشم. به کلان‌شهرها نگاهی بیاندازیم. این سبک زندگی مدرن‌زده را جز سرطان آیا به چیزی دیگر می‌توان تشبیه نمود؟ به‌ویژه بی‌معنا شدن ارزش‌های اجتماعی و خودمدار - انگاری و لنگارانه‌ای که در خیابان‌ها موج می‌زند آیا همانند بیماری کشنده‌ای نیست که به‌واسطه‌ی آن انسان از ماهیت راستین خود به‌دور می‌افتد؟ وقتی شمار جمعیت از نیم‌میلیون بیشتر می‌شود، میزان بیگانگی افراد جامعه از هم بیشتر می‌شود، روابط سطحی، مصرفی و سست می‌گردند. نتیجتاً شاخص پایمال‌سازی اخلاق نیز بالا می‌رود. زیرا شناخت انسان‌ها از هم کم می‌شود. حتی شناخت ارزش‌ها از سوی افراد به اختلال دچار می‌شود. آشکار است در جایی که شناخت نباشد، بی‌معنایی حاکم می‌گردد. وقتی انسان‌های پیرامون فرد، غریبه‌هایی باشند که کمترین تعامل اجتماعی را با آنها داشته باشد به خود اجازه خواهد داد که هرگونه اندیشه و کردار به دور از ماهیت اجتماعی را در مقابل آنها و حتی علیه‌شان انجام دهد و خم به ابرو هم نیاورد! فرد ارزشی را که قبلاً نسبت به آن پایبندی وجود داشت و زندگی را برایش با معنا می‌ساخت، نابود می‌کند و پیرامون خویش را به بیماری فردگرایی، بی‌اخلاقی و پوچی گرفتار می‌نماید. این همان چیزی است که در شهرها شاهد آنیم. بالا بودن شاخص جرم و بزه نشانگر همین مورد است. خودکشی‌ها، قتل‌ها، جنایات، دزدی و همه و همه‌ی این موارد نشانگر وجود ویروسی در کالبد جامعه است. اخلاق، مدیریتی اجتماعی است بنابراین وقتی جامعه چنان پرشمار می‌گردد که نمی‌تواند اعضایش را به قواعد نانوشته‌ی اخلاقی‌اش پایبند نگه‌دارد، فرم طبیعی مدیریت اجتماع مختل می‌شود و هرج‌ومرج حاکم می‌گردد. نتیجه‌اش آن است که فرد دیگر از سلامت اجتماعی برخوردار نخواهد بود و همچون سلولی ناخوش‌احوال باقی سلول‌های پیرامون را نیز آلوده می‌سازد. محدودی زندگی هر جاندار با تطابق و همخوان با طبیعت شکل می‌گیرد. جوامع طبیعی، روستا نشینی و فرهنگ کشاورزی نیز منطبق بر همین اصل می‌باشند. اما شهرهایی که رفته‌رفته ابعاد غول‌آسا یافتند این اصل را پایمال ساختند. فرم ارگانیک آن از دست رفته است. جامعه‌ی تمدنی شهر نیز به‌واسطه‌ی شیوع صنعت‌گرایی دفرمه، فاقد مشکل مطلوب گشته و دیگر نمی‌توان از سلامت آن سخن گفت. فقر و مسکنت گوشه‌نشینان شهر نشان می‌دهد که جامعه‌ی متمدن مأمّن انسان نیست. رشد غیرطبیعی شهر نشان از سرطانی شدن است، همانند متورم شدن غده‌ی سرطانی که هرچه بیماری گسترش می‌یابد، غده نیز بزرگ‌تر می‌شود و حوزه‌ی بیشتری را آلوده می‌سازد. رهبر آپو، ساختار اینچینی شهر را به اعلی تشبیه نموده که رمه‌ها را در آن جای می‌دهند. شمار جمعیتی نمی‌تواند به‌عنوان فاکتور مثبت و مؤثر اجتماعی شمرده شود. درواقع افزایش جمعیت بی‌رویه آغاز روند پسرفت اجتماعی را نشان می‌دهد. توده‌ی بیکار و مصرف‌کننده که سیستم راهکار خشنودسازی‌اش را می‌داند و تشویق و تنبیه آن را با سازوکارهای آموزشی و تکنیک‌های دانش مدرن به‌خوبی به کار می‌بندد دیگر نمی‌تواند یک جامعه‌ی انسانی باشد. توده‌ی به‌محاصره‌درآمده در شهر به‌معنای احتضار زندگی اجتماعی است. دل و ذهن جامعه با سکس، ورزش و هنر مدرن آماج بمباران‌های شدید قرار می‌گیرد؛ هوش عاطفی و خرد تحلیلی کارایی خود را از دست می‌دهند و جامعه از نظر ذهنیت اشغال می‌گردد.

وقتی رفتارهای غلط و کنش‌های فردی را که به طرد آموخته‌های اجتماعی می‌پردازند مورد بررسی قرار می‌دهیم، مشاهده می‌کنیم که امور با معنا را بی‌معنا ساخته و بی‌معنایی را به‌جای ارزش‌ها و امر معنادار قرار داده‌اند. لذت‌خواهی بی‌حد و حصر به جایی رسیده که انجام هر عمل، مباح شمرده می‌شود. ترویج اعتیاد به مخدرات، مدرستی و تقلید، مسابقات قمارمانند، دلبستگی شدید به موسیقی و سایر هنرهای بی‌محتوای مدرن، فیلم‌های هالیوودی‌ای که واقعیت را در برابر چشمان بیننده می‌کُشد و او را در دنیایی مجازی رها می‌سازد و تمامی حس‌های با معنا را در وجودش خاموش می‌نماید، تصاویر جنسی، زندگی‌های ماشینی و لذت‌های بیشتر و تازه‌تر تلویزیونی که جامعه را معنزدایی می‌نماید؛ هر کدام از این موارد به‌تنهایی برای خارج ساختن بافت جامعه از حالت طبیعی کفایت می‌کنند. نظام جهانی کاپیتالیسم با شیوع این مقولات، جامعه را از هر سو به احاطه درآورده است. پایبندی به بنیانی‌ترین امور اخلاقی نیز با حماقت هم‌سنگ دانسته می‌شود. اینها همه و همه نشانه‌هایی‌اند بر بیمار بودن اجتماعی که در چنگال مدرنیته گرفتار است. خرد آدمی از حس و جنبه‌های عاطفی گسسته است. از این رو گویی دیگر روح انسان‌ها عصب‌کشی شده.... کوچک‌ترین احساس دردی وجود ندارد!! حتی غیرطبیعی‌ترین مقولات نیز انگار امری معمول و طبیعی است. نمونه‌اش رواج فحوش، اخبار قتل‌های فجیع که گویی پایان‌ناپذیرند، دست‌وپازدن ارتشی از بیکاران برای کار تا لقمه نانی درآوردند (آن‌هم در ازای رنج بسیار و بردگی مدرنی با نام «کارگر»... که ارزان است و فوج فوج!) و نیز بی‌اعتنایی در مقابل افزایش گرسنگی و قتل‌عام‌های بسیار در سطح جهان نشان می‌دهند خرد انسان مدرن، که پیشرفته‌ترین فناوری‌ها را ثانیه‌به‌ثانیه روزآمد می‌کند، گوهر گرانبهائی را از دست داده و در بی‌خبری عظیمی غوطه‌ور است. آری آن گوهر هوش عاطفی و جهان حس‌های زنده است. یکی از جنبه‌های این هوش، غرایزند. غریزه دیگر نه برای با معنا بودن «بودن» و تداوم آن، بلکه برای کسب لذتی است پوچ، سیری‌ناپذیر، بی‌معیار و انحرافی.

یکی از نشانه‌های سرطانی شدن جامعه، غریزه‌ی جنسی افسارگسیخته‌ای است که تمام جامعه را به زیر استیلا خود درآورده است. مکانیسم غریزه‌ی جنسی دیگر جهت تداوم کمیتی جامعه به کار گرفته نمی‌شود. حتی از آن برای بی‌حرمتی در قبال ارزش‌های جامعه، محرّمات و بایدونبایدی‌های اخلاقی و لگدمال‌سازی آنها استفاده می‌شود. معضل روابط انحرافی در جامعه، یک مسئله‌ی بیولوژیک یا فردی نیست. بلکه انحراف در ذهنیت اجتماعی عامل اساسی‌ای است که موجب بروز آن می‌گردد. نظام قدرت جهت آنکه برنامه‌های خود را در جامعه پیاده سازد باید جامعه را از هرگونه اخلاق آزاد دور سازد. زیرا تا اخلاق

آزاد وجود داشته باشد، اراده هم هست و مقابله با تسلیمیت شدگی رخ می‌نمایند. لذا جامعه را به مانند زنی متقاد و مطیع به کرنش در مقابل بُت سکس وامی‌دارند. بدین ترتیب افراد جامعه به ماشین‌های سکس مبدل می‌شوند، اخلاق آزاد درهم می‌شکند، اراده نابود می‌شود و بردگی آغاز می‌گردد.

انسان با تمامی عواطف و اندیشه‌هایش کالای دست‌نظام است، انسانی که به شیء‌وارگی درافتد، دیگر سالم فکر نمی‌کند، عملش ناسالم و زندگی‌اش فاقد معنا خواهد شد. دیگر هدف بقای نسل و روابط طبیعی در اندرونه‌ی نیاز جنسی موجود نیست. به گونه‌ای که رهبر آپو اظهار می‌دارد، هر یک از افراد جامعه توسط کمپانی تبلیغاتی به یک منحرف جنسی مبدل شده است. یعنی حتی نیازهای درونی انسان دیگر کارویژه‌ی خود را به جای نمی‌آورند. نظیر بافتی سرطانی که دیگر نه تنها به پیشبرد چرخه‌ی ارگانیک بدن کمک نمی‌کند بلکه در برابر آن مانع‌سازی هم می‌کند. جامعه‌ای که اعضایش به منحرفان جنسی مبدل شده‌اند، یک بدنه‌ی در حال فسادشدن بیش نیست. قدرت‌گرایی و جنسیت‌گرایی تومورهای سرطانی جامعه‌ی متمدن‌اند که پایه‌ی پای هم رشد می‌کنند و راه تنفس جامعه را می‌بندند. بنابراین در جامعه‌ای که نظام قدرت در آن دست‌برده است، گزینه‌ی همچون سلاخی در مقابل جامعه به کار می‌رود. جنسیت، دیگر نه موردی طبیعی و محصول تکامل طبیعت، بلکه کالایی است جاذب که به بازارها روانه می‌شود. اگر در گذشته، برده را برای کارهای شاق می‌فروختند، امروزه حتی کوچک‌ترین امیال نیز بازار تولید و مصرف خود را یافته است. هر تکه‌ای از وجود آدمی برای تولید، فروش و خریداری فلان کالا ارزش‌گذاری می‌شود.

تولید بسیاری از کالاهای مدرن، در واقع همانند تکثیری سرطان‌وار است. نمونه‌ی کوچک دیگری از ترویج سرطان اجتماعی توسط مدرنیسم، تولید سیگار است. تولیدی که با هدف کسب سود است و اثر مستقیم آن همانا ایجاد سرطان‌های فردی ریه، حنجره، لثه و... است. یعنی به بهای شیوع همین بیماری است که باز هم چرخ‌های تولید ویرانگر و عاری از معنای جهان مدرن می‌چرخند. کالاهای تولیدی دیگر با هدف برطرف‌سازی نیاز انسان نیست. تبلیغات شدید و مداوم به بازتولید پیایی نیازهای کاذب، گزینه و تفنن‌مداری می‌پردازند. یعنی کارخانه‌ها انبوه کالاهای صنعتی را می‌سازند و رسانه‌ها نیز تقاضاها را به مثابه‌ی یک امر مصنوعی در وجود آدمی ایجاد می‌کنند. مقایسه‌ی کوچکی میان این وضعیت و رفع نیازهای سایر جانداران به خوبی نشان می‌دهد انسانی که اسیر دست صنعت گشته، یک موجود بیمار است که دیگر حتی نیازهایش نیز توسط ماشین تحریف، دروغ و شبیه‌سازی ایجاد می‌گردند. اراده‌ی طبیعی و آزاد، درهم‌شکسته می‌شود و بی‌بندوباری اخلاقی را به جای آن قرار می‌دهند.

بایستی دانست صنعت‌گرایی ماهیتی نظیر دولت دارد و سرطان را گسترش می‌دهد. زیرا با هدف کسب سود هیچ ارزشی را به رسمیت نمی‌شناسد. برای کسب سود بیشتر لازم می‌بیند که جامعه را از حالت طبیعی خارج سازد. زیرا جامعه‌ی طبیعی با انباشت سود مخالف است و در مقابل سودجویی حساسیت دارد. بنابراین بافت جامعه را دچار تخریب می‌سازند تا بتوانند سودای خود را جامه‌ی عمل ببوشانند. زرق و برق مادی، لذت‌های مصنوعی و نوین را چنان در برابر چشم افراد قرار می‌دهند تا در ازای داشتن آنها به هر ارزشی پشت نماید. اتومبیل مد روز، خانه‌ی سرشار از رفاه، البسه‌ای که دیگر نه به قصد برآورده‌سازی نیاز به تن‌پوشی بل که تظاهر هر روز رنگی تازه پیدا می‌کند، و هزاران نمونه‌ی دیگر جای ارزش‌های برتر یعنی فلسفه و دانش راستین را گرفته است. بمباران تبلیغاتی‌ای که روزانه از تلویزیون، رادیو، روزنامه، اینترنت و ده‌ها طریق دیگر صورت می‌گیرد در واقع نشان‌گر آن است که نظام قدرت جهانی، سرطان را با دستان خود ایجاد می‌کند و آن را در همه‌جا ازدیاد می‌بخشد. جنبه‌های زیبایی‌شناختی انسان درهم‌فرو ریخته است. به قولی می‌توان گفت: هنر خوار شد، جادویی ارجمند!

تشتت، تعلیق و آشوب ساحت اندیشه‌ی آدمی را درنوریده و در تخریب طبیعت باز نمود می‌یابد. این دیگر یک بیماری جزئی نیست که بتوان با واکنش کردن یا جراحی از شر آن خلاصی یافت. تا بنیان‌های عامل تخریب اندیشه و ذهنیت آدمی هدف گرفته نشوند و بازآفرینی جهان ذهنیتی عملی نشود، نمی‌توان به دوران نقاهت و درمان گذار نمود. بنابراین بیماری حادث از آن است که تصور می‌شود.

روابط اجتماعی آشوب‌زده نیز انعکاسی از بیماری است. بحران‌های روحی که در شهرها بیداد می‌کند ناشی از چیست؟ فروپاشی نهاد خانواده، روابط خویشاوندی و رفاقت‌های اصیل نمونه‌ای است از اینکه جامعه در مسیر خود حرکت نمی‌کند. همچنین جوانانی که اکنون خویش را در سرگردانی گم می‌کنند، تصویر نازیبایی از همین وضعیت است. جوان، بیش از هر کسی از این بیماری آزار می‌بیند. زیرا با پویش و رشد درونی او در تضاد است. سرطان، توقف رشد طبیعی است و جوانی رشدی است بامعنا و هدفمند. بنابراین سرطان اجتماعی، بیشترین ضرباتش را متوجه قشر جوان می‌سازد. با مختل نمودن رشد مطلوب جوان، از لحاظ روحی و ذهنیتی، امکان ایجاد تحول در ساختار دفاعی جامعه‌ی بیمار نیز سلب می‌گردد.

شهرها و محیط‌هایی که از ارزش‌های اجتماعی به دور افتاده‌اند، همچون زندان‌های انفرادی جامعه‌اند. جامعه‌ی شهری دیگر کیفیت اجتماعی بودن را به شکل لازم با خود حمل نمی‌کند. اشخاص، واحدهای منفرد و ازهم‌گسیخته‌اند که در میان دیوارهای سیمانی و هیاهوی ماشین و دود و دم، چنان بیگانگانی از کنار هم می‌گذرند. پل‌های اجتماعی آوار می‌شوند و حرکت متوقف می‌شود. رکود، زندگی فاقد سحر و مرگ معنای اثباتی بر جمود زندگی متمدنانه است. منظور از سرطان همین است. جامعه دیگر فرمی از زندگی موجود در جهان هستی نیست، بلکه به بستری برای تأمین کارگر، فحوش، خریداران کالا، بازار تبلیغات و

کسب سود مبدل گشته، به طوریکه چنین موردی در هیچ نظام جاننداری دیده نمی‌شود. اگرچه اجتماعی بودن در سطح جامعه‌ی انسانی در هیچ نوع جاندار دیگری موجود نباشد، اما باید فراموش نکرد که هیچ جاننداری نیز همچون انسان کمر به از ریشه برکندن خویش نبسته است. نتیجه‌ی خروج انسان از حالت موجودی اجتماعی و اخلاق‌مدار، سرطان اجتماعی و فرسودگی و نهایتاً مرگ است. نتایجی که یافته‌های پزشکی ما را به آن رهنمون می‌سازند نیز همین استنتاج صحیح است که هرچه انسان از ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی دور می‌گردد، میزان بیماری نیز افزایش می‌یابد و مزمن‌تر می‌گردد. فرد هم در مقابل جامعه و هم طبیعت رجزخوانی می‌کند و با سلاح مخرب فردگرایی و سوژه‌گرایی نامحدود بر پیکر آنها زخم می‌زند. دقیقاً همچون یک سلول سرطانی که علیه بافتی که در آن زندگی می‌کند و جزئی از آن است، دست به حمله و تخریب می‌زند. جامعه دیگر از حالت محیط امن زندگی انسان خارج گشته و حتی موجب هراس می‌شود. تا جایی که سرروبردن در لاک زندگی شخصی و بی‌اعتنایی به جهان خارج به منش تپ شخصیتی محصول شهر مبدل شده است.

نتیجه آنکه همچنان که رهبر آپو در دفاعیه‌ی خود بیان داشته: سرطانی شدن اجتماعی، یک بازی لفظی نیست؛ بلکه پرمعناترین تعبیر و تفسیری است که در راه زندگی، و درباره‌ی نظام به عمل آمده است.»

با همه‌ی این احوال جامعه‌ی طبیعی همچنان نفس می‌کشد. منطق دیالکتیکی نابودی را بر نمی‌تابد. اگرچه تخریب ناشی از سرطان اجتماعی ضایعات سهمگینی را بر جای گذاشته اما اجتماعی شدن انسان آن‌قدر بنیادین و ریشه‌ای است که نمی‌توان آن را به کلی نابود کرد. تداوم موجودیت خود نظام سرمایه‌داری جهانی نیز به خاطر همین است. رهبر آپو راه‌هایی انسانیت را در رهاشدن از ساختار سرطانی شهریسیم می‌داند. البته این محدود به شهر نیست، زیرا مدرنیسم حتی به دورافتاده‌ترین نقاط روستایی نیز راه یافته و همگان را به زیر یوغ خویش کشیده است. بایستی ساختار مدرنیته را به خوبی بشناسیم. شناخت جنبه‌های متافیزیکی انسان و از جمله اخلاق که ذهنیت علمی مدرنیته سر جدال با آن دارد گامی جدی برای مبارزه با بیماری است. همچنین بایستی سامانه‌ی شبکه‌مانند قدرت را شناسایی کرد. درک اینکه قدرت در هر جا وجود دارد و باید با ایجاد سازماندهی اجتماعی با آن مقابله نمود، لازمه‌ی تخریب ساختارهای فاسدشده‌ی سرطانی است. همچنین تلاش در راستای پیشبرد پارادایمی که هم آزادی جنسیتی و هم اکولوژیک بودن را سرلوحه قرار دهد از اصول خدشه‌ناپذیری است که وجوب اجرایی دارند تا بتوانیم سلامت را به کالبد جامعه بازگردانیم.

به هر حال در این نوشتار کوتاه سعی کردیم چهره‌ی سرطان اجتماعی را در سطحی اگرچه محدود نشان دهیم. اما مقصود و منظورمان ترسیم تابلویی از سرخوردگی و یأس نیست. خواستیم تا سیمای راستین جامعه‌ای را که در چنگال مدرنیته گرفتار است، در مقابل دیدگان قرار دهیم. همین شناخت نیز می‌تواند گام نخستینی باشد تا در مبارزه‌مان با این سیستم جهانی، عزم خویش را راسخ‌تر کنیم. می‌توان در مقالات و نوشتارهای دیگر به گونه‌ای مفصل شیوه‌های این مبارزه را تشریح نمود.

دفاع مشروع حق طبیعی خلقها

چالاک روزها

ترک سیاستهای خشونت آمیز، خنثی سازی سیاستهای انکار گرایانه و استبدادی به گسترش دموکراسی راستین بستگی دارد. اعمال ممنوعیت در زمینه های زبانی، فرهنگی، آموزشی و... یکی از دهشتناک ترین شیوه های ترور می باشد که زمینه را برای استعمار و خشونت توسط دشمن آماده می سازد. دو اصطلاح ترور و تجزیه طلبی که بسیار رایج شده اند، با مورد فوق در ارتباط هستند. واژه های مذکور بیشتر از سوی دولت های غیردموکراتیک و توتالیتر حاکم بر کردستان به عنوان یک ترفند سیاسی جهت مشروعیت بخشیدن به سرکوب، پایمال کردن حقوق خلق کرد و مواردی از این قبیل بکار می روند. هر گاه خلق کرد و یا سایر خلقهای جهان برای رسیدن به خواسته های مشروع خویش به پا خاسته اند، حق دفاع مشروع ایشان را بدلیل سیاه جلوه دادن سیمای آنها در برابر افکار جهانی با برجسب هایی همچون تروریسم و تجزیه طلب معرفی کرده اند. البته نقش نیروهای بین المللی نیز در این امر کمتر از این دول نبوده؛ و حتی از چنین سیاستی در برابر مبارزات آزادی خواهانه ی خلق های تحت ستم از دولتهای استیلاگر حمایت نموده و هم آهنگ با دولتهای مذکور مبارزات آزادی خواهانه ی خلقها را غیرقانونی و نامشروع خوانده اند.

بدون شک نمی توان نقش کسانی را نیز که از بطن همین جوامع برخاسته و ژست روشنفکری و فعال سیاسی را به خود گرفته اند، نادیده گرفت. در این باب تبلیغات رسانه های وابسته به نیروهای انکارگرا، این افراد را تحت تاثیر قرار داده و هنگامی که با منافع شخصی آنان یکی شد، به نیرویی مزدور تبدیل می شوند. مسئله دیگر این است که این افراد نه به جامعه خدمت می کنند و نه حتی به خویش. بلکه با اعمال خود آب به آسیاب نیروهای استیلاگر می ریزند. سرچشمه این امر نیز نبود آگاهی لازم این افراد از تاریخ، سیاست و مبارزه حق طلبانه خلقها می باشد. تاریخ را نه از منظر خلقها، بلکه از دیدگاهی اقتدارگرایانه تحلیل نموده اند. سیاست را نه از آن خلق دانسته، بلکه خلق را ابزاری برای بجای آوردن هدف می پندارند. دانسته و ندانسته، مبارزه را تنها از دیدی خشونت آمیز، ارزیابی نموده و آخر سر تسلیمت را تحت نام "مبارزه مدنی" تحمیل می کنند و به جای یار شاطر به بار خاطر مبدل می شوند. بویژه در کردستان که امروزه خلق کرد از ابتدایی ترین حقوق مشروع محروم گشته و می شوند تحلیل و ارزیابی ای عمیق

در مورد مبارزه و دفاع مشروع ضرورتی اجتناب ناپذیر است. بنابراین مهمترین مسئله ای که در این ارتباط بایستی مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرد، استراتژی دفاع مشروع است. لذا آگاهی یافتن از فلسفه و شیوه ی دفاع مشروع که امروزه همچون شیوه ی راستین مبارزه در کردستان از سوی رهبر آپو و جنبش آزادیبخش خلق کرد پیشبرد داده می شود، اهمیت وافری دارد، چرا که:

1- دیگر خلقها، تنها نه به شیوه ای عاطفی و عصیان گرانه بلکه آگاهانه و سازمان یافته و با قدرت خلافت به مبارزه می پردازند.

2- سازمان آزادیبخش خلق، دیگر با روش های کلاسیکی که شانس پیروزی در آنها بسیار ضعیف می باشد به مبارزه نمی پردازد. بلکه با متد مبارزاتی که دارای استراتژی سیاسی خاصی است و زمینه ی هیچ گونه تعارض و سوء استفاده را نه در داخل و نه در خارج برای هیچ نیرویی مهیا نمی سازد، بسوی هدف گام بر می دارد.

3- دولتهای انکارگر دیگر در برابر چنین مبارزاتی شانس موفقیت نداشته و بدلیل روبرو شدن با فشارهای افکار عمومی مجبور به تغییر روش می باشند. همچنین مبارزه ای به شیوه ی مذکور سبب گشایش درها جهت حل مسئله به شیوه ای صلح آمیز و دموکراتیک می شود.

4- بسته شدن کانالهای رانت گرایی به روی نیروهایی که قصد دخالت در حل مسائل را دارند، موجب شرمندگی و کناره گیری مزدورهایشان از صحنه ی توطئه گیری و رانت خواری، شده.

استراتژی دفاع مشروع تنها نظامی است که از یک سو مبارزات سازماندهی شده ی خلق را پیشبرد علمی- فلسفی داده و از سوی دیگر جهت حل مسئله، شیوه ای دموکراتیک را اساس قرار می دهد. البته استراتژی دفاع مشروع ارتباط تنگاتنگی با مفاهیمی همچون، دولت، سیاست، جامعه مدنی، رسانه و غیره دارد. یعنی بدون شناخت این مفاهیم ارزیابی صحیحی از مفهوم دفاع مشروع کار آسانی نخواهد بود. در این نوشتار سعی داریم اگر به شیوه ای مختصر هم بوده باشد، مفهوم و معنی دفاع مشروع را تا اندازه ای شفاف مورد تفحص قرار دهیم تا راه را بر تحریفات و سوء استفاده ها بسته و خلغمان نیز در برابر این اوامر حساس تر و مسئول پذیرتر گردد.

جنبش‌های رهایی‌بخش ملی با این دیدگاه که مشکلات ملی تنها به طریق جنگ حل می‌شوند، به ستایش آن پرداخته و مبارزه می‌کردند. این گونه می‌پنداشتند که جنگ را بایستی به عنوان عالی‌ترین مبنا پذیرفته و ضرورت آن به جای آورده شود. زیرا در سوسیالیسم اینگونه گفته شده و یا اینطور نوشته شده است. روشن است که این گونه برخوردها راه را بر جزم‌گرایی کامل می‌گشاید و از تحلیل عینی شرایط تاریخی، اجتماعی و حتی مفهوم بنیادین سوسیالیسم بدور می‌باشد. البته در اینجا منظور مردود شمردن جنگ نیست، بلکه مراد چگونگی موضع و حرکت دمکراتیک خلق‌ها می‌باشد.

مسئلاً انجام عملیاتهای دموکراتیک از دیدگاه خلق، به منزله‌ی دفاع از هویت خویش بر اساس تاریخ و واقعیت اجتماعی از هر چیزی مهمتر می‌باشد. اگر فشارهای دولت به سطحی از قتل‌عام انسانها رسیده، به طبیعی‌ترین حقوق بشر اعتراف نکرده، حقوق فرهنگی خلق را به زور سرکوب و انکار نموده و نیروهای اجتماعی مصمم به این حقوق را محکوم می‌گرداند، در برابر چنین دولت ضد حقوقی - که ضروریات حقوق جهانی و پرنسپب‌های دموکراتیک بودن را به جای نمی‌آورد - و اقدامات خشونت بار آن به اوج رسیده، یک سیستم دفاع مشروع گسترده در داخل و خارج، حتی به شیوه‌ی مسلحانه، از سوی یگانهای دفاع خلق، بر پایه کلیه ظرفتهای هنر جنگ ضروری است و باید به اجرا گذارده شود. در واقع جای دادن آن یعنی خط دفاع مشروع به عنوان اصلی اساسی در درون قانون اساسی خلقها امری ضروری می‌باشد. در صورتیکه دولت، حقوق اساسی انسانها و معیارهای سیاست دموکراتیک را مبنای کارخویش قرار ندهد، طبیعتاً دفاع مشروع هم نمی‌تواند شکلی از خشونت تلقی گردد. در واقع دفاع مشروع یک حق طبیعی و فارغ از خشونت می‌باشد و اگر هم چنین شیوه‌ای به خود بگیرد، غیر مشروع بوده و ارزش ایدئولوژیک - فلسفی خود را از دست می‌دهد. همچنانکه که بسیاری از سازمانهای انقلابی و دولتهای رئال سوسیالیستی با مفهوم دفاع مشروع تحت عنوان دفاع از میهن و پاسداری از انقلاب متوسل به خشونت شده‌اند، اما در حقیقت اعمال خشونت‌آمیز آنها ارتباطی با مفهوم واقعی دفاع مشروع نداشته است. حتی بسیاری از این نظام‌ها خشن‌ترین و تروریست‌ترین حالت را به خود گرفته‌اند.

در حقیقت یکی از اصل‌های اجتناب‌ناپذیر دفاع مشروع عدم سازش با مدل دولت تروریستی می‌باشد. شاید بعنوان یک ضرورت تاکتیکی تحت هر شرایطی جنگ مسلحانه با دولت تروریستی در نگیرد ولی رد سازش و یا تسلیم نشدن آن نیز، شرطی اساسی است. به عبارتی، پرنسپب عرصه‌ی سیاسی و سیاست جامعه دولتی است که به پرنسپب‌های دموکراتیک احترام می‌گذارد. دولت حقوقی یا دموکراتیک، دولتی است پایبند به چارچوب حقوق جهانی و برخوردار از کانالهای سیاست دموکراتیک که در برابر تاسیس جامعه دموکراتیک و هر گونه تشکل جامعه مدنی مانع ایجاد نمی‌کند. در صورت فقدان این معیارها و یا بروز مشکلات در برابر آنها ضرورت ایفای نقش یگانهای دفاع از خلق و تاکتیکهای جنگی در پیوند با استراتژیک دفاع مشروع امری بدیهی و اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. اگر دقت شود، در بطن این مفهوم سیاسی، براندازی دولت و یا بنای دولتی جداگانه، اساس گرفته نمی‌شود، بلکه رساندن دولت در باطن و ظاهر به دولت حقوقی - دموکراتیک هدف قرار می‌گیرد. تغییر مرزهای سیاسی را نه، بلکه تحول از درون را هدف خود قرار می‌هد. در صورتیکه شرایط دفاع مشروع موجود نباشد، سیاست در بطن قوانین دمکراتیک تعیین می‌شود. حقوق با مبارزه دمکراتیک بدست می‌آید. در صورت انکار حقوق و منع مقررات دموکراتیک سعی بر اخذ نتیجه جدید با استفاده از هر شیوه‌ی دفاع مشروع، حتی مسلحانه خواهد بود.

نظام دفاع مشروع جدید متکی بر یک طرح‌ریزی و نظام فعالیتی عمیق است که تمامی عرصه‌های مبارزاتی را بطور کلی در بر گرفته و گسترش به مناطقی دیگر را تا آنجا که بتواند اساس گرفته و هر نوع تدابیر دفاع ذاتی مشروع را در این عرصه تنظیم نموده و وحدت و مفهوم عملیاتی خود را در این چارچوب برقرار می‌سازد. پایبندی به هدف صلح و حل دمکراتیک را اساس گرفته، بنیاد کار قرار داده و پیشبرد گفتگو را در راستای صلح و حل دموکراتیک هدف قرار می‌دهد. جهت تعریف و پراکنیزه نمودن این شیوه‌ی دفاع، از لحاظ خط‌مشی مبارزاتی ایدئولوژیک - فلسفی، فعالیتهای برنامه‌ریزی شده و سازمان یافته حائز اهمیت هستند. اینگونه سازماندهی و عملیات و تقسیمات استراتژیک، جهت پیشبرد اقدامات اجرایی برای مراحل خود انتقادی، گذار از نواقص و کم و کاستی‌ها، از معنایی حیاتی برخوردار بوده و چنین شیوه‌ی سازماندهی‌ای نیز از آن رو که ضرورت میزان پایداری واقع‌گرایی و موفقیت خلق را در تحول مطرح می‌سازد، اهمیتی وافر دارد.

نظام دفاع مشروع، برخوردار بودن از نیروی کیفی و کمی‌ای که بتواند صلح و دمکراسی را پدید آورد، الزامی می‌سازد. هیچ صلح و حل دمکراتیکی، تا زمانی که خلق و نیروی پشتیبان آن نباشد، نه تنها شانس پیروزی ندارد، بلکه جدی هم گرفته نمی‌شود. صلح و حل راستین هر مسئله‌ای فقط در صورت برخورداری از نیرو، نظم و مدیریت تحقق بخش است. نظامی که دارای فعالیت در عرصه‌های مختلف مانند: نظم و سازماندهی یگانهای تاکتیکی و استراتژیک نباشد، نمی‌تواند فعال‌ترین و نتیجه بخش‌ترین طرحهای عملیاتی را در برابر تهاجمات احتمالی عملی سازد. نظم بخشی هر گونه فعالیتهای سری، تعیین و تقسیم یک فرماندهی صحیح کارآمد، آموزشی نیرومند و یک محیطی مملو از احترام جهت حیات، همه و همه برای آفرینش زندگی آزاد و تحقق صلح، در یک رقابت سازنده می‌باشند.

از سوی دیگر حق دفاع مشروع یکی از مبانی اساسی کلی جامعه مدنی نیز هست که بایستی بطور صحیح درک و به اجرا در آورده شود. احتمال حمله جامعه و دولت سنتی بر جامعه مدنی وجود دارد. همچنین، نیروهایی که خواستار از بین بردن و خنثی ساختن جامعه‌ی مدنی هستند، به شیوه‌ای آشکار و یا مخفیانه، قانونی و یا غیر قانونی همواره در این راستا به فعالیت می‌پردازند. زیرا در غیر این صورت منافع و درهای انحصار طلبی و رانت‌گرایی بر روی آنها باز نخواهد ماند، لذا به راحتی تحقق جامعه مدنی را قبول نخواهند کرد. در واقع به دلیل متزلزل شدن موقعیت اغلب نهادهای جامعه و دولت سنتی، دفاع مشروع، اهمیت زیادی دارد. تمام افراد و گروههای حقوقی و سازمانی می‌توانند در چارچوب قوانین دمکراتیک برای دفاع از خویش، هر گونه راهکاری را همچون، راهپیمائی، تظاهرات، دادخواستهای دسته جمعی، شکایات عمومی و شخصی و سایر

روشهای دفاع مشروع را تا زمانیکه حقوق آنها اعاده شده و بی عدالتی رفع نگردد، مورد استفاده قرار می گیرند. اگر حقوق فرهنگی و موجودیت یک ملت مورد انکار واقع شده و تمامی راههای حقوقی و سیاسی جهت اعاده آنها از میان برداشته شده باشد، در مقابله با چنین وضعیتی انجام مبارزه‌ی طولانی و یا کوتاه مدت مشروع خواهد بود و این یک مبارزه‌ی مشروع و حقوقی است.

دفاع مشروع برخلاف تصور، یک ایستار و دیدگاهی است که با آگاهی خلق و سازماندهی‌اش ارتباط تنگاتنگی دارد. وقتی آگاهی، سازماندهی شود، موجبات نیرومند شدن را می آفریند و این نیز باعث دستیابی به آزادی می‌شود. بنابراین خلقها تا زمانیکه خود را سازماندهی نکنند و نیرومند نگردند، بدون شک آزاد شدن آنها خیالی واهی خواهد بود. در صورت آزاد شدن هم، دستیابی به مدیریت ذاتی خویش گامی ضروری و اجتناب ناپذیر است. تمامی اینها نیز با متد استراتژیک مبارزه‌ای همه جانبه در ارتباط هستند و از هنر تا تاریخ، از فرهنگ تا اجتماع، از جنگ تا صلح و ... مبارزاتی را خواستار است. بعنوان مثال، خاورمیانه امروزه دچار جنگ و بحران است. کردستان نیز در مرکز این جنگ قرار دارد. از هر زاویه که نگاه کنیم، می بینم که خلق در دفاع از خویش با مشکلات جدی روبروست و این امر مستلزم آن است که برای دفاع از وی وارد عمل شد. حتی نمی‌توان از زبان که بعنوان ابزاری برای پیوندهای اجتماعی است، مطابق معیارهای معاصر استفاده نمود و این خود دلیل محکمی است بر اثبات اینکه مشکلات دفاعی بسیار ریشه دار و جدی هستند. بنابراین مقاومت و جنگی که در برابر دول مذکور انجام می‌گیرد، دفاعی است مشروع و راه را بر تسلیمیت محض می‌بندد. هدف از جنگ و مقاومت از بین بردن دولتهای حاکم نبوده بلکه کشاندن آنها به خط‌مشی مسالحه و مسامحه دمکراتیک است. تا زمانی که زمینه‌ی یک سازش دمکراتیک بوجود نیاید، نیروهای نظامی دفاع از خلق، موظف به پیش بردن دموکراتیزاسیون خلق و دفاع از آن هستند. همچنین این شیوه‌ی نظم‌دهی جدید، مناسب‌ترین زمینه را برای کلیه دولتهای حاکم، جهت اثبات اینکه تا چه حد در حل مسئله کرد، بدون تغییر مرزها با روح و موازین اتحاد دمکراتیک دارای حسن نیت هستند را فراهم می‌سازد. همچنین فرصت و زمینه مساعد را برای هر چهار دولت، جهت نشان دادن میزان صداقت و خواست آنان پیرامون مسئله کرد که هر کدام با آن مواجه هستند، حلی بدون تغییر مرزها و تهدیدی علیه یکپارچگی و اتحاد کشورها، حتی با تقویت و استحکام بیشتر آن بر پایه‌ی اتحاد داوطلبانه ارائه می‌دهد. بنابراین نظام دفاعی نوین، بجای نابودی کردها - با برقراری محاصره‌های خفه کننده‌ای که تا امروز اعمال شده است - شانس تحقق شرافتمندانه‌ترین صلحی را که با ایجاد پلهای دوستی و برادری در راستای منافع کلیه طرفها بوده را می‌آفریند. دولتها بایستی نه تنها این نظام را همچون تهدیدی برای خود ندیده بلکه باید آن را مناسبترین نظام در راستای حل برادرانه‌ی این مشکل تاریخی ارزیابی نمایند.

جنگ خلقها بویژه بعد از سالهای 1850 در سه مرحله‌ی دفاع، موازنه و هجوم به انجام می‌رسید که هدف از آن، نابودی دولت موجود و تشکیل دولتی جدید بود. یعنی بایستی هر سه مرحله‌ی مذکور پی در پی عملی می‌گشت و از توانایی تحلیل موقعیت‌های سیاسی و واقعیتها عاجز بودند. همچنان که مشاهده می‌نمائیم، تمامی این دولتها نتوانستند راه‌حلی اصولی و پایدار را برای مشکلات عمیق اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی بیافرینند. هر چند هم بعد از دهه‌های هفتاد و هشتاد قرن 19 تلاش جهت گذار از این مشکل به شیوه‌ای از سازماندهی توده‌ای مطرح بود، اما متأسفانه به دلیل عدم درک شرایط تاریخی و سیاسی و دور شدن از خواسته‌ی خلق و نبود یک فلسفه - استراتژی وجودی برای مبارزه‌ای که بتواند خویش را از محدوده‌ی رانت‌گرایی برهاند، در محاصره‌ی حلقه‌ی اقتدار - دولت قرار گرفتند و از پرنسیب‌های آزادی و دمکراسی رفته رفته فاصله پیدا کرده و تا سطح یک دیکتاتوری پیش رفتند. بدون شک ادامه‌ی مبارزه‌ای برای رسیدن به آزادی با استفاده از ابزارهای دولتی و اقتدار تنها می‌تواند به سوی دول کشانیده شوند، نه به سوی اراده و خواستگاه خلق.

همچنان که بیان داشتیم دفاع مشروع جنگ خلق برای دستیابی به دولت نیست و همچنین به معنای تسلیم شدن به دولت هم نیست. در برابر هر نوع یورش و یا هر نوع مدیریت؛ دارای معیارهای خویش می‌باشد. به عنوان مثال اگر وضعیت اشغال بوجود آید مواجه شدن با آن را ضروری می‌سازد؛ و یا اگر مبارزه با مدیریت غیر دمکراتیک باشد، مبارزه برای حساس نمودن این مدیریت، جهت احترام وی به اصول دمکراسی خواهد بود. در جنگ خلقها این اوامر مورد توجه قرار گرفته نمی‌شدند و در هر دو صورت نیز بایستی سه مرحله دفاع، موازنه و هجوم یکی پس از دیگری به اجرا گذاشته می‌شدند. یعنی ابتدا دفاع، بعد موازنه و سپس هجوم. هیچ وقت هجوم پس از دفاع و یا موازنه پس از هجوم مورد اجرا گذاشته نمی‌شد.

دفاع مشروع نیز دارای سه مرحله است :

1- دفاع پاسیف

2- دفاع آکتیو

3- دفاع و مقاومت همه جانبه.

1- دفاع پاسیف: مرحله‌ای است جهت رسانیدن تلاشها برای دستیابی به صلحی پایدار و به عبارتی دیگر مرحله‌ای مابین جنگ و صلح است. اما در این موقعیت، اگر نیروهای نظامی دولت و حتی نیروهای سیاسی - امنیتی دولت بر ارزشهای خلق هجوم آورند و با عملیتهای نظامی خواهان از بین بردن یگانهای مدافع خلق باشند، بدون شک دفاع از خود هم به شیوه‌ی عملیتهای دمکراتیک و هم عملیتهای مسلحانه به میان خواهد آمد. پاسیف به معنای انفعال نیست بلکه تلاش برای آماده سازی زمینه یک صلح دمکراتیک است. که راه را بر رانت‌گرایی‌ها بسته و از سوی دیگر از خلق و ارزشهای دفاع می‌نماید. یعنی دفاعی برای زیستن. حال در هر عرصه‌ای که باشد سیاسی، نظامی، فکری، فرهنگی و...، نقش یگانهای مدافع خلق در این مرحله ارائه راهبرد یک دفاع کنترل شده می‌باشد.

2- دفاع آکتیو: مرحله‌ای است که در نتیجه عوامل خاص، خلق را وادار به جنب و جوش بیشتر کرده که در حل مسئله برای رسیدن به صلح گامهای موثری بر دارد و دولت را مجبور به عقب‌نشینی از مواضع رد و سرکوب گرانه خویش کرده و زمینه را هموار می‌سازد تا بتوان مسئله را به شفافیت هر چه تمامتر رسانده و کنترل بر موقعیت را بیش از هر

زمان دیگری ممکن سازد. دیگر از دفاعی برای زیستن فراتر رفته و می‌توان آنرا همچون مرحله‌ای آغازین از شدت عملیاتهای دموکراتیک و نافرمانی‌های مدنی و نیز شدت سیاسی - نظامی جهت واداشتن دولت برای برداشتن گامهای جدی برای حل دموکراتیک قلمداد کرد.

3- دفاع و مقاومت همه جانبه: مرحله‌ی پایانی است که در آن یا حل در چار چوب مرزهای سیاسی به انجام می‌رسد و یا اینکه خلق کاملاً مستقل و بدون در نظر گرفتن مرزهای سیاسی خواهان حل مسئله خواهد بود. به گونه‌ای که اگر طرف مقابل در سیاستهای خویش اصرار ورزد، ناچار به بنیان‌گذاری سیستم سیاسی - اجتماعی خود می‌گردند. نیاستی در شیوه‌ی نگرش 3 مرحله‌ی مذکور، دچار اشتباهی همچون جنگ خلقها برای دستیابی به دولت شد. در شیوه‌ی جنگهای رهائی بخش ملی این مرحله‌ها یکی پس از دیگری در دستور کار قرار گرفت. اما در استراتژی دفاع مشروع اینگونه نیست. ممکن است در گام اول مرحله 3 و یا مرحله 2 در دستور کار قرار گیرند. نکته‌ی مهم در این امر برخورد دولت و نیروهای بین‌الدولی خواهد بود. یعنی بستگی به شرایط سیاسی - نظامی موجود دارد. اگر فشارهایی جهت امحای دستاوردهای خلق در میان باشد، در مرحله 3 باید با تمام نیرو به دفاع پرداخت. اگر دقت شود، هدف از وجود هر یک از آنها دستیابی به حلی دموکراتیک بدور از هر گونه خشونت می‌باشد.

خلق کرد در طول تاریخ و در حال حاضر نیز با ترورهای متعددی روبرو گشته که مشابه آن بر سر هیچ خلقی نیامده است. نمونه‌ی حلبچه هنوز فراموش نشده است. بنابراین استفاده از حق دفاع مشروع حتی اگر به شکل مسلحانه نیز باشد، لازمه‌ی حقوق بین‌المللی است. برای پایان دادن به انکار و امحای حاکم بر کردستان، اساس گرفتن برابری، اتحاد و جامعه‌ای دموکراتیک - اکولوژیک براساس آزادیخواهی جنستی بعنوان بخشی از زندگی انسان و مبارزه برای آزادی‌خواهی خلقها براساس نگرش سوسیالیزم دموکراتیک و استفاده از خط‌مشی دفاع مشروع در هنگامی که راهکارهای دموکراتیک و آشتی خواهانه غیر قابل‌تاثیر بوده و همزمان برخوردهای انکارگرایانه و امحای گرایانه در جریان باشند، ضروری می‌نماید.

وظیفه‌ای که بر دوش خلق کرد است، نیرومند ساختن نظام دفاع مشروع است. به گونه‌ای که از لحاظ کمی و کیفی توانائی واکنش در برابر هر نوع هجومی را داشته باشد. این تنها انتخابی است که برای زندگی‌ای آزاد و شرافتمندانه، پیش روی خلق کرد و حتی دیگر خلقها قرار دارد. واقعیتی که خلق در آن بسر می‌برد، دفاع مشروع بر پایه‌های ایدئولوژیک، معنوی، سیاسی و نظامی را در عرصه ضروری می‌سازد. در غیر این صورت نمی‌توان خود را انسان به حساب آورد. مقاومت خلق کرد نمی‌تواند مورد ارزیابی جداگانه‌ای قرار گیرد. به غیر از اینکه توأم با اصرار بر زندگی بعنوان یک خلق و خلقی که باید آزادی، عدالت و دموکراسی درمورد او نیز به رسمیت شناخته شود. آلت استعمار بودن برای منافع ناچیز خانوادگی و فردی و قربانی شدن در جریان ترفندهای سیاسی معاصر، خواسته‌ی بر حق آنرا تغییر نمی‌دهد و تعریف اصلی مسئله را از میان بر نمی‌دارد.

دامهای تنیده اطلاعات

و سپاه فراروی جوانان

آگری.آ

اگر نگاهی به ساختار جمهوری اسلامی ایران بیندازیم، می‌بینیم که این رژیم از دگماها و قوانین ارتجاعی بنا شده و تمامی فرامین اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آن طبق سنت‌های واپسگرا درج گردیده است. در این نظام سیستم ولایت فقیه مرجع‌ترین نهاد و راهنمای خلق می‌باشد. همچنین در این سیستم روحانیون به عنوان علمای دینی از حق اجتهاد و معرفت دینی برخوردارند و به حکم جانشینان یا نمایندگان امامان شیعه انحصار دولت را حق مشروع خود می‌دانند.

از این روست که مخالفت با حکومت آخوندی به معنای مخالفت با اسلام تلقی می‌شود و احکام سنگینی به دنبال دارد. بخش زیادی از قانون اساسی ایران با تأسی به سنت‌های اسلامی که روحانیون مفسران اصلی آن هستند ترسیم می‌گردد. لیکن هیچ جناحی سیاسی، چه جناح حاکم و چه اپوزسیون حق دخالت در آن را ندارند. یعنی حذف و تغییر آن از حیطه اختیارات آنان خارج است. روحانیون در ارکان دولتی از جایگاه مهمی برخوردارند و اکثر پست‌های حساس را در اختیار دارند. حوزه‌های علمیه که در آنجا علوم اسلامی تدریس می‌گردد با مدیریت روحانیون دینی اداره می‌شوند و از لحاظ اعتبار آموزشی نسبت به دانشگاه‌ها معتبرتر محسوب می‌گردند. با این روش می‌خواهند آموزش غیر دینی را محدود نموده و با گسترش نظام آموزش حوزه‌ای، جامعه‌ای در راستای منافع خود بسازند. در نهایت می‌خواهند با ترویج خرافه و ناآگاهی، تمامی جامعه را تحت حاکمیت خود در آورند. هدف از ذکر این موارد مقدمه‌ای است بر این موضوع که در نظام تئوکراتیک ایران چه معضلاتی فراروی جوانان در شرق کردستان و ایران قرار گرفته، که امروزه در بحرانی شدید بسر می‌برند و ما شاهد عینی آن هستیم.

پرتحرک‌ترین مرحله‌ی عمر انسان، که جوانی می‌باشد و جوان در تکاپویی وصف ناشدنی در اعماق آرزوهای جوانی بسر می‌برد، با برخوردهای واپسگرایانه سیستم مزبور روبرو می‌شود. طبق آمارهای اعلان شده‌ی محافل حقوق‌بشری، ایران بعد از چین دومین کشور دنیا در خصوص اجرای حکم اعدام می‌باشد و از معدود کشورهای اجراکننده‌ی حکم اعدام در سنین کمتر از 18 سال در جهان می‌باشد. افزایش فرار جوانان از دست فشارهای سیستم ولایت فقیه به خارج از ایران مورد دیگری است که به نوبه‌ی خود در ایران عامل بحران اجتماعی گردیده است. پدیده‌ی اعتیاد معضلی دیگر است که در ایران بیشتر از همه دامنگیر طیف جوان بخصوص در مناطق محرومی چون کردستان و بلوچستان شده است. البته رژیم ایران به دلیل نافرمانیهای مدنی که در این دو منطقه در برابرش انجام می‌گیرد به سیاستهای ضد انسانی خود در این مناطق تعمیق می‌بخشد. سیاست به بسیجی سازی جوانان در دوره‌های تحصیلی راهنمایی، دبیرستان و مقطع دانشگاه در برابر امتیازاتی مادی، اقدامی است جهت وابسته کردن و بی‌اراده کردن قشر جوان در راستای بقا و منفعت رژیم، که از سوی رژیم بصورتی هدفمند و سیستماتیک انجام می‌شود. موردی دیگر که در ایران فراروی جوانان است، گذار از گزینشهای کنکور جهت ورود به دانشگاه می‌باشد که این مورد هم به نوبه‌ی خود مشکلات متعددی را برای آنها پدید آورده است. امتیازاتی رسمی همچون خانواده‌ی شهید بودن، عضو بسیج بودن و... حق افراد مستحق را پامال می‌کنند و بیشتر کسانی که از امتیازات ذکر شده برخوردارند به دانشگاه راه می‌یابند.

جمهوری اسلامی به بهانه‌ی حفظ امنیت و پاسداری از پایه‌های نظام هر نوع برخوردی را با جوانان کرد در شرق کردستان برای خود مشروع می‌داند و از طریق نهادهایی مانند اطلاعات و سپاه پاسداران، از هر نوع تاکتیکی جهت سرکوب آنها استفاده می‌کند. جامعه‌ی کردستان را در معرض شدیدترین فشارها قرار می‌دهند و از طرف دولت، جهت وابسته‌سازی خلقهای ایران بویژه خلق کرد از بکارگیری سیاست بی‌اقتدار استفاده می‌شود که هدف اصلی این سیاست هم جوانان می‌باشند. روز به روز عرصه‌ی بیکاری را تنگ‌تر می‌کنند تا جوانان را در تنگنای معیشتی قرار دهند و به این طریق آنها را با سیاستهای خود همسو سازند. در کردستان سیاست بسیجی سازی جوانان و در دام اطلاعات انداختنشان، مبحثی خاص است. اساساً به بسیج در آوردن و یا به دام انداختن جوانان توسط اطلاعات از برنامه‌های خاص رژیم می‌باشد. هر چند که خلقمان دیگر با پیشی روشن به مسائل می‌نگرند و دیگر دشمن توان آن را ندارد همچون سابق سیاستهای خود را بر آنان تحمیل نماید، اما با این وجود هم کسانی هستند به دلیل ناچاری و یا ناآگاهی در دام سیستم گرفتار می‌آیند و راه خیانت را در پیش می‌گیرند. چون با دشمن همسو شدن تحت هر شرایطی خیانت محسوب می‌گردد و از جانب خلق قابل بخشش نیست. جمهوری اسلامی با گسترش مزدوری سعی دارد خلق را به جان هم بیندازد و کردهای مزدور را به جنگ با گریلاهای جنبش آزادی وادارد. ایران در این زمینه تا حدودی مجرب است و همانطور که می‌دانیم قبلاً هم این عملکرد را در برابر احزاب کلاسیک شرق کردستان به کار گرفته و امروزه نیز قصد دارد با این شیوه با گریلاهای PJAK روبرو گردد. اما باید اشاره کرد که شیوه‌های

تاکتیکی گریلا و ارتقاء سطح فرهنگی، ملی، سیاسی و... خلقمان مانع از تکرار تاریخ و دستیابی دشمن به خواسته‌هایش می‌شود که این داعیه‌ای غیر قابل تردید است.

فرستادن تعدادی جوان به دام افتاده به درون احزاب کردی جهت جاسوسی و شهید کردن مبارزین کرد یکی دیگر از ترفندهای رژیم در استفاده از افراد مزدور می‌باشد. مثلاً تنها در سالهای 90 تا 92 در جنوب کرستان 100 نفر از پیشمرگه‌های حزب دمکرات کردستان ایران و 200 نفر از پیشمرگه‌های کومله را شهید کردند. اگر به گفته‌های سردار صفوی که بیشتر یک مبالغه می‌باشد استناد کنیم، استان کردستان به مرکزیت سنندج دارای 400 هزار عضو بسیج می‌باشد. یعنی رژیم در مناطق کردنشین به منظور کنترل کردن کل جامعه و بی‌اراده کردن آن به فرمول از 5 نفر 1 نفر اطلاعاتی اتکا می‌کند. رژیم در کردستان جوی را حاکم کرده است که اگر کسی علیه نظام اعتراضی نماید فوراً به جرم دشمنی با دین اسلام و خدا (محارب) محکوم می‌شود که حکم آن هم اعدام است. کسانی هم که به مزدوری سیستم در آمده‌اند از سوی دشمن به مثابه مدافعین اسلام تشویق و تجلیل می‌شوند که این امر کاربردی ایدئولوژیک در راستای منافع رژیم می‌باشد.

رژیم ابتدا جهت آموزش، جوانان را در پادگانهای قدس، قرارگاه سیدالشهدا که حدود 28 سال سابقه فعالیت جهت سرکوب احزاب کردی را دارد جای می‌دهد و سپس با هدف جاسوسی، آنها را به درون احزاب کردی می‌فرستد. شایان ذکر است اخیراً در این راستا از دختران هم استفاده می‌شود. آنها را با پوشیدن لباس گریلاهای PJAK در گروه‌های چند نفری جهت تخریب و جبهه PJAK به روستاهای کردستان می‌فرستد. خصوصاً در ارومیه، مهاباد، بوکان، سقز، مریوان و سنندج مراکزی اطلاعاتی بطور ویژه مدیریت این شیوه را برعهده دارند.

رژیم آخوندی ایران در این اواخر بصورت آشکار راه را برای سازماندهی حرکت‌های تندرو اسلامی همچون القاعده، انصارالسنه و... گشوده است. رژیم با این کار می‌خواهد جوانان کرد را بطور غیرمستقیم به وسیله حرکت‌های مزبور فریب داده و آنها را در برابر PJAK که جنبشی آزادیبخش جهت احقاق حقوق خلق کرد می‌باشد قرار دهد و به آنان چنین وانمود کند که PJAK ضد اسلام است و جنگ در برابر آن جهاد قلمداد می‌شود. در واقع رژیم می‌خواهد به این طریق واقعیت جنبش را به تحریف بکشد. اخیراً چند نفر جوان کرد که از طرف جمهوری اسلامی با هدف جاسوسی به میان گریلاهای PJAK آمده بودند دستگیر شدند. بعد از بازجویی از آنان روشن شد که دشمن با تبلیغاتی منفی در مورد PJAK آنها را فریب داده است. اما با آگاه‌سازی ایشان از سوی جنبش آزادیخواهی خلق کرد به صفوف گریلا پیوستند.

متأسفانه جمهوری اسلامی با شیوه‌های متعددی جوانان کرد را از لحاظ فکری و روحی مورد هدف قرار می‌دهد و بسیاری جوانان کردی که تنها به جرم ابراز مطالبات مشروع خود و خلق در انتظار جوخه‌های اعدام بسر می‌برند. آنچه که بیش از هر چیز اسفناک‌تر است، سکوت جامعه جهانی در برابر این وضعیت می‌باشد. برای مثال وقتی که از طرف سیستم قضایی ایران برای «رکسانا صابری» روزنامه‌نگار آمریکایی ایرانی تبار حکم اعدام صادر شد، ایران با فشارهای وسیع جامعه جهانی مواجه شد. به همین دلیل بعد از چند هفته مجبور به آزاد کردن او شد. اما به دلیل سکوت جامعه جهانی در برابر مسئله کرد به راحتی جوانان کرد را متحمل احکام سنگینی همچون حبس‌های بلند مدت، ابد و اعدام می‌نمایند. در این مورد که دنیا در مورد مسئله‌ی کرد موضع مشخصی را اتخاذ نمی‌نماید، وظیفه‌ای سنگین بر دوش خانواده‌های کرد قرار می‌گیرد. باید جهت حراست از شرف، وجدان و ارزشهای ملی - انسانی خود بیدار و مسئولیت‌پذیر باشند.

دشمن می‌خواهد در تمام موارد زندگی ما دخالت کند، بویژه در کردستان می‌خواهد جوانان را از هویت ملی خود بیگانه سازد که تنها راه مقابله با آن صاحب‌داری و محافظت از زبان و فرهنگمان می‌باشد. جمهوری اسلامی جهت عملی ساختن سیاست‌هایش و بقای خود، از اسلام استفاده می‌کند به همین دلیل در صددند که در ایران تفرقه و جنگ مذهب ایجاد کنند. به همین دلیل باید جوانان کرد از هر زمان دیگری بیشتر بیدار باشند، چرا که ساختار دینی شرق کردستان را اکثراً شیعه و سنی تشکیل می‌دهند. اگر بیداری لازم نباشد می‌توان گفت زمینه برای عملی ساختن سیاست‌های رژیم فراهم می‌گردد. باید تمام جوانان کرد خارج از هرگونه حساسیت مذهبی، در راستای منافع ملی و انسانی بیندیشند. باید جوانانی که در درون جامعه هستند خود را اسیر سیاست‌های سیستم نکنند و به پشتیبان و حامی گریلاهایی که جهت بدست آوردن حقوق مشروع کرد از جان مایه می‌گذارند تبدیل شوند و به هر صورت ممکن با جنبش آزادیبخش نزدیکتر رابطه‌ای ناگسستگی برقرار سازند. باید با انسجام و همبستگی هرچه تمامتر در چهارچوب دفاع مشروع به دفاع از کیان و هویت خود پردازیم و این والاترین و مقدس‌ترین وظیفه‌ی جوانان است. در طول تاریخ جوانان به وضوح به اثبات رسانیده‌اند که نه تنها در هیچ وهله‌ای در برابر زورمداران سر خم نکرده‌اند، بلکه همیشه با روح سلحشوری به مقابله با غارتگران و مستبدان برخاسته‌اند. امروزه نیز زمان آن رسیده است که جوانان بار دیگر نیروی خود را به نمایش بگذارند چرا که امروزه وضعیت کردستان در هر چهار بخش، از هر زمان دیگری مساعدتر و جنبش آزادی از هر زمان دیگر نیرومندتر است. ما می‌توانیم با فلسفه آپوئسم در چهارچوب جامعه دمکراتیک - اکولوژیک، مبتنی بر آزادی جنسیتی و با پیروی از خط‌مشی دفاع مشروع جوابگوی معضلات موجود در کردستان باشیم که باید جوانان به مثابه نیروی آینده‌ساز جامعه با سردادن اشعار آزادیخواهانه و صلح‌طلبانه نقش پیشاهنگی این مرحله حساس را ادا نمایند.

حامیان حیات آزاد

تهوین زیلان

اگر به تاریخ ایران نگاهی بیندازیم، خواهیم دید که جوانان همیشه و در هر مقطع زمانی علی‌الخصوص در حین وقوع انقلابات، تحولات و تعیین سرنوشت میهن‌شان دارای سهم بسزایی بوده‌اند و به کرات جوانان رشیدی در این راه جان خویش را تقدیم نموده‌اند. به گواه تاریخ جوانان کرد نیز در میان جوانان دیگر خلق‌های ایرانی هیچ‌گاه خواهر و برداران خویش را تنها نگذاشته و در طول تاریخ پایه‌پای جوانان دیگر خلق‌های ایرانی، در برابر حکومت‌های مستبد حاکم بر ایران به مبارزه پرداخته‌اند. چرا که همگی آنها دارای یک هدف و یک مطالبه مشترک یعنی ایرانی آزاد و دموکراتیک که در آن حقوق تمام خلق‌ها و طیف‌های اجتماعی به رسمیت شناخته شود، بوده‌اند. نتوانند به فرهنگ چند هزارساله خلق‌های ایران اعم از: مبارزه برخاسته‌اند. همگام با این، بعد دیگر مقاومت خلق خویش و شناساندن آن به دولت ایران بوده است. در این جای در انتظار دست مداخله‌گری نشستن تا ظاهر شود و در داخل، چاره‌یابی نمایند. متأسفانه کاری که امروزه جوانان، بویژه جوانان کرد جهت آفریدن جوانی پیرو ولایت فقیه انجام می‌دهند، هیچ تفاوتی با سیاست دولت‌های کاپیتالیست ندارد. تنها تفاوت در شیوه‌ی آنان می‌باشد. چرا که آنها نیز جوانان را خواه، ناخواه به سوی منفعل گشتن سوق می‌دهند.

علیرغم مشارکت همه‌جانبه جوانان در تمام عرصه‌های تحول، آنان را به صورت ابزاری در دست خود درآورده‌اند و بصورتی فراگیر جوانان را درگیر معضلاتی چون اعتیاد، فساد، مزدوری و... کرده‌اند و همچنان در پی اعمال قتل‌عام‌هایی بر خلق کرد در جواب مطالبات دموکراتیک آنها هستند. با توسعه سیاست «یا مثل من باش یا نابود شو» بر سیاست آسمیلاسیون و ژینوساید خویش مهر مشروعیت زده و در مقابل آنهام داعیه‌ی دموکراسی را دارند که تظاهری بیش نیست. حال اینکه در کردستان جوانانی هستند که در پی حیاتی نو و آزادند. در راستای رسیدن به حقوق خویش و یافتن هویتی ملی - فرهنگی، علی‌رغم تمامی موانع موجود، هیچ‌گاه تلاش و مبارزه خود را متوقف ننموده‌اند. هر بار از طریق متدهای مختلف، مانند تشکیل احزاب، مشارکت در مجامع دموکراتیک و... در برابر سیستم، اعتراض نموده‌اند که هر بار با سرکوب و فشار دولت جمهوری اسلامی روبرو مانده‌اند. از سوی دیگر، بدلیل فقدان رهبریتی ایدئولوژیک هیچ وقت نتوانستند جنبش و مطالبات خویش را تداوم بخشند و از برنامه‌ای درازمدت در راستای چاره‌یابی برخوردار باشند.

خلق کرد در شرق کردستان که درد بی‌رهبری را با تمام وجود حس نموده بودند، ظهور رهبر آپو را همچون نقطه امید دیده و به مبارزاتشان جان دوباره‌ای بخشیدند. چون رهبر آپو رهبریتی مختص به بخشی از کردستان یا طبقه‌ای خاص نیست. رهبری است که از همان اوان کودکی خصوصیات رهبریت را در خویش آفریده است. فردی از خانواده‌ای فقیر و روستایی دور افتاده که مبدل به جرقه‌ای در دل میلیون‌ها انسان شد. رهبریتی که به درد جامعه‌ی کرد، جوان کرد و انسانیت پی برده و آن را حس می‌کرد.

این بار با پیشاهنگی رهبر آپو، گریلا (چریک) در کوهستان‌های آزاد و در جای جای کردستان برای رسیدن به هدف و حق خویش مبارزه می‌نماید. بدین گونه کردها به تمامی دول سرکوبگر اثبات نمودند که دیگر فاقد رهبر نبوده و در صورت تحمیل هرگونه بی‌اراده‌گی بر خلق کرد و در نظر نگرفتن مطالبات آنها، جوان کرد، نه تنها سر خم نکرده و سکوت اختیار نخواهد کرد، بلکه برای رسیدن به آزادی، جهت حیاتی آزاد کوه‌ها را بر جامعه‌ی مظلوم و برده ترجیح می‌دهند. یعنی اسلحه بر دوش گرفته و در راستای رسیدن به آزادی و حق خود خواهند کوشید.

وقتی بحث از گریلا به میان می‌آید، منظور ما صرفاً مبارزه‌ای مسلحانه نیست. هر چند که اسلحه در دست گریلا ابزار است برای رسیدن به آزادی. همچنین کوهستان نیز مکانی مطمئن و امن برای حفاظت از گریلا می‌باشد که هر جای آن مبدل به مکان آموزش ایدئولوژی، نظامی، شخصیتی و... گشته و گریلا آن را به عرصه‌ی آزادی تبدیل کرده است. گریلا با عجین گشتن با آن و آگاه‌سازی خویش، پیشاهنگی جامعه را برعهده گرفته و توانسته است که دستاوردهایی نوین بیافریند. گریلا نیروی معنوی و روحی خلق کرد است که خلق با وجود آنها احساس امنیت و آرامش می‌کند. فدائینی هستند که هر لحظه بدون هیچ ترددی در راه آزادی و رسانیدن پیام آزادی به گوش انسانها گام بر می‌دارند و به تمام معنی جستجوگر آزادی و روزنه‌ی امید هستند. در واقع، این عشق به رهبر آپوست که هیجان، شوق و عشق به زندگی را در دل گریلا آفریده و تمامی آلام و سختی روزمره را در شمال، جنوب، غرب و شرق کردستان تبدیل به عشق و دوست‌داشتن نموده است.

در شرق کردستان هم خلق کرد با رهبری، رهبر آپو و پیشاهنگی گریلا در کوه‌های این بخش از میهن نقطه‌ی نوبنی از مبارزه را آغاز نموده است. دیگر خلق با وجود این مبارزان راه آزادی، خویش را منزوی احساس نمی‌کند. اگر چه مدت زمان مدیدی نیست که گریلا در کوه‌های شرق کردستان به شیوه گریلایی فعالیت می‌کند، اما همراه با گسترش افکار و فلسفه رهبر آپو در دیگر بخش‌های کردستان، در شرق کردستان نیز گام به گام شروع به تحقق و پیشرفت نموده و انعکاس خویش را اگر چه به شیوه کامل هم نباشد، گسترش می‌دهد. خلقمان در شرق کردستان بعد از به اسارت درآمدن رهبر آپو گرایش فراگیری به جنبش آزادیخواهی پیدا کرد که متعاقب آن حزب حیات آزاد کردستان PJAK بنابر مطالبات دموکراسی‌خواهانه خلق کرد در شرق کردستان و دیگر خلقهای ایران به عرصه مبارزه آمد که از بدو ظهور خود تا به امروز به شیوه‌ای فعال در تمام ابعاد سیاسی، فرهنگی، نظامی و... مبارزات خود را به پیش می‌برد. گریلا با توسعه فعالیت خویش در تمام مناطق کوهستانی از ماکو گرفته تا ایلام و لرستان، پیام خویش را ترویج بخشیده و در راستای دفاع از حقوق دموکراتیک خلق کرد اعلام آمادگی نموده است. یعنی گریلا می‌خواهد اهداف خود را بطور مستقیم ابلاغ نموده و تنها به رسانه‌ها و مطبوعات محدود نشود. بطور یقین این شیوه ابلاغ مستقیم و بی واسطه به خلق کرد احساس دلگرمی می‌بخشد و با درک وجود پشتیبانی همچون گریلا که در برابر ظلم و سرکوب رژیم ایران از آنها پاسداری می‌نماید، خرسند می‌شوند. گریلا در مقابله با هر نوع تهاجمی از طرف دشمن بر خلق کرد، با پیروی از مقوله دفاع مشروع موضع مقابله به مثل را اتخاذ می‌نماید. اگر لازم باشد به شیوه نظامی و اگر لازم باشد به شیوه ایدئولوژیکی و... موضع خود را عملی می‌سازد که بدون تردید موجب امید بخشیدن به خلق کرد در شرق کردستان، بخصوص زنان و جوانان که بیشتر از هر قشر دیگری حق‌شان پایمال گشته، می‌شود. آنان که دیگر امیدی و راه چاره‌ی در سیستم ایران را نمی‌بینند، گریلا و ایدئولوژی رهبر آپو را جایگزینی نیرومند و مناسب در برابر نظام موجود دیده و روی خویش را به کوه‌ها برگردانده و به صفوف گریلا پیوسته‌اند که این زندگی آزاد، در دل کوه‌های سر به فلک کشیده کردستان را بر زرق و برق و تجملات جامعه بیمار که ثمره‌ی سیاستهای غلط رژیم می‌باشد، ترجیح می‌دهند. پیوستن ده‌ها جوان کرد بطور روزانه در تمامی مناطق شرق کردستان به صفوف گریلا دال بر صحت داعیه ما و اعتراض خلق در برابر سیستم حاکم می‌باشد.

نکته دیگر که لازم به ذکر می‌باشد آن است که گریلاهایی که در شرق کردستان چه در شهر و چه در اطراف روستاها مشغول فعالیتند، همیشه سعی بر آن دارند که با مبدل‌نمودن هر مکانی به مکان آموزشی و مکتب آزادی، خلق کرد و هر خلق دیگری که خواهان حیاتی سربلند و موفق هستند را به آن سطح از آگاهی که بتواند با برخورداری از حق طبیعی دفاع مشروع از خویش دفاع نمایند تبدیل می‌کنند. تاریخ و فلسفه خویش را شناخته و با آگاهی لازم به مبارزه آزادی پردازند تا دیگر بار مطیع و فرمانبر دولت حاکم و تئوکراتیک ایران نباشند. لازم به ذکر است که هر شخص یا خلقی، که دارای آگاهی تاریخی، فلسفی، سیاسی و... باشد هیچ دولت یا ظالمی نخواهد توانست آنها را مطیع و برده خویش سازد. در واقع ترس اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز از این موضوع، یعنی بیدارساختن خلق کرد از خواب غفلت می‌باشد. مبارزان انقلابی نیز، شب و روز در تکاپوی آنند که بتوانند قبل از هر چیز خویش را آموزش داده و از خود شخصیتی نوین و مبارز سازند. در همین راستا به هر طریقی که ممکن باشد چه حضور فیزیکی (حضور در کوه‌ها، روستاها و شهرها) و چه مبارزات فکری و ایدئولوژیکی با استفاده از رسانه (تلویزیون، رادیو، کتاب، مجله، سی دی و...) جهت ادای وظیفه خویش در ازای رسیدن به هدف هر خطری را به جان می‌خرند. شاید بسیاری از مواقع به ذهن خیلی از جوانان کرد خطور کرده باشد که وجود گریلا بعنوان نیرویی پیشاهنگ در کوه‌ها و فعالیت آنها در هر موقعیت و سطحی کفایت می‌کند. اگر چه به دلیل مسئولیت‌پذیری گریلا در برابر خلقش این طرز فکر می‌تواند تا حدود زیادی صحت داشته باشد، اما در واقع اگر مبارزات هردوی آنها (خلق و گریلا) موازی هم نباشد رسیدن به نتیجه هم دشوار می‌گردد. چون نمی‌توان آنها را منفک از هم دانست. یعنی خلق بدون گریلا و گریلا بدون خلق فاقد معنی می‌باشد و تاثیر آنها بر همدیگر دارای اهمیت وافری است. همچنان که از نیروی گریلا بحث به میان می‌آید، گریلا هم بدون پشتیبانی خلق از هر لحاظی نخواهد توانست به مقصد و هدف برسد. چون گریلا متعلق به خلق بوده و هیچ پشتوانه رسمی و دولتی جداتر از خلق کرد نخواهد توانست نیروی معنوی گریلا را ارتقاء بخشد. به همین دلیل است که دولت‌های استثمارگر همیشه سعی بر آن دارند که این دو را از هم مجزا سازند.

در واقع اینکه می‌گویند، گریلا نمونه یکی شدن خلق کرد و دیگر خلق‌های خاورمیانه می‌باشد، کاملاً صحیح است. این به تمامی نشان دهنده‌ی قدرت ایدئولوژی و فلسفه انسانی رهبر آپو می‌باشد، که توانسته در زیر سایه فلسفه خویش انسانهایی از مکانهای متعدد را در یک محل گرد هم آورد. در شرق کردستان هم گریلاهایی از هر چهار بخش کردستان و یا گریلاهایی که ترک هستند، در کوهستانها مستقر شده‌اند که برای رساندن ندای آزادی رهبر آپو به خلق کرد در شرق کردستان مرزها را درهم شکسته و کوهها را در هم نوردیده‌اند تا معنای اتحاد، همبستگی، برابری و برادری کردها را تحقق بخشند. مورد جالب توجه این است که بعضی از گریلاها توان حرف زدن با لهجه‌های منطقه را ندارند و برای ایجاد ارتباط با مردم چه زحمات و رنج‌هایی را که متحمل نمی‌شوند، تا این روح اتحاد و یکپارچه‌گی را ایجاد نمایند. در واقع از این زحمات هم لذت می‌برند و احساس شمع و شادی می‌نمایند. زیرا همچنان که آزادی بدون مرز بوده، کرد بودن و گریلایی پدیده‌ی است که خود را در قالب مرزها اسیر نکرده است. اگر جوانی اهل "آمد" می‌تواند در شرق کردستان برای جوانان کرد مبارزه نماید، در آن صورت لازم و ضروریست که خلق کرد در شرق کردستان علی‌الخصوص جوانان این سوال را از خویش پرسند که جوان اهل درسیم یا عفرین و یا سلیمانیه

لبخند آزادی

آرام پیر

روزانه مسائل بسیاری در درون جامعه بشری رخ می‌دهند که به طریق‌های متعددی از این مسائل سخن به زبان می‌آید. گاهاً احساسی توأم با نفرت و یا با کاربرد منطقی دست می‌دهد. بویژه سال‌های طولی است که در کردستان بحث‌های گوناگونی در جریان است. با احتمالی نسبی هیچ کردی نیست که در این مباحث به طریقی جای نگرفته باشد و یا حداقل در مورد آنان اظهار نظری نکرده باشد. گاهی مسائل را پیچیده، گاهی سرباز زدن از ادامه بحث و گاهی هم با کم اهمیت جلوه دادن، مسئله را بیهوده، تکراری و یا قابل فراموش کردن می‌دانند. اما اگر نگاه عمیقی به مسئله بیندازیم می‌بینیم که هیچ گاه این موضوع‌ها از گفتمان

روزمره خارج نگشته‌اند. شاید سطح گفتمان نقص داشته باشد ولی هرگز فراموش نگشته و نخواهد گشت. از آزادی سخن گفتن و به دنبال آن گشتن، مبحث تکاپوی تمام دقایق خلق کرد است. اما این که این بحث تا چه اندازه‌ای در میان خلق کرد به حالتی واقعی به بحث گذاشته شده است، مشخص نشده. آزادی مسئله‌ای نیست، که بتوان در دانشگاه‌ها آن را آموخت و یا بتوان در یک نوشته آن را جست. بخصوص اگر بحث آزادی خلق و میهنی در میان باشد. اگر نگاهی به تاریخ پر فراز و نشیب خلق کرد بیندازیم مشاهده خواهیم کرد که در راه آزاد ساختن کردستان و رهایی ملی هزاران انسان کرد جان خویش را تقدیم کردند و تا رسیدن به آزادی این روال تداوم خواهد یافت. اما تنها جان دادن کافی نیست. شناخت مسئله مهم‌ترین موضوعی است که باید درک شود، آنالیز گشته و تاریخ چگونگی به وقوع پیوستن مسئله را تحلیل کرد. حرکت‌های سیاسی کردی چقدر توانسته‌اند این مسئله را درک و ابعاد آن را از بعد تاریخی آن گرفته تا ابعاد اجتماعی و فرهنگی مورد تحلیل و ریشه‌یابی قرار دهند و بر اساس آن با درکی صحیح پایه‌ی تاکتیکی و استراتژیکی جنگ‌های سیاسی - نظامی و اجتماعی را بنیان نهند؟ اگر انقلابی نتواند این مسائل را درک کند

نمی‌تواند رهروانش را هم به آزادی برساند. یعنی در کردستان مشکل این که کسانی نیستند برای رهایی وطن مبارزه کنند وجود ندارد، بلکه مشکل این است که این فدائیان مبارزه را چگونه در مسیر مبارزه‌ای مثمر قرار داده و نگذارند که خون شهیدانشان به جای ثمر دادن که باید گل‌های آزادی باشد، به فراموشی سپرده شوند. همچنان که ما دارای پیشینه‌ای مبارزاتی طولانی رهایی ملی در شرق کردستان هستیم، اما با وجود اینکه به مثابه طوفان عظیمی به میدان آمدم، متأسفانه به دلیل عدم تدابیر لازم از سال‌های 1376 به بعد این طوفان فروکش نمود و به جای آزادی، وطنمان مملوء از مزدور، معتاد، فحوش و... گشت. در حال حاضر جامعه ما در بسیاری موارد خود را، به دست عوامل درونی آسمیله می‌نماید که این نتیجه درک نا صحیح از انقلاب و طرز مبارزه است.

رهبر آپو در 30 سال مبارزات ایدئولوژیکی، فلسفی در برابر دشمنان کرد، خالق متدهای بسیار جداگانه‌تری نسبت به انقلاب‌های دیگر در کردستان است. این متدها تمام اقشار جامعه را در بر می‌گیرد. مخاطب رهبر آپو تمام خلق کرد است و متدهای ایدئولوژیکی طرح شده در صدد ایجاد هویت نوین برای خاورمیانه از طرف کردهاست. این هویت با شناخت صحیح تاریخ کرد و انسان کرد معنا می‌یابد و در آن صورت است که، کردی آزاد و انقلابی آزاد از سوی انسان کرد خلق می‌شود و جامعه را به سوی آزادی سوق می‌دهد. در صورت آزاد نگشتن فرد انقلابی، آزاد گشتن جامعه غیر ممکن است. بدست آوردن هویت آزاد از آزادی، تنها با ارزیابی‌های صحیح انسان است که به وجود می‌آید و اگر هویت تاریخی این انسان ارزیابی نگردد بحث کردن از آزادی تنها به گفتگوهای بیهوده مبدل می‌گردد.

اگر به تاریخ نگاهی بیفکنیم، با انحراف‌های عظیم نوشتاری برخورد خواهیم کرد. تاریخی که با قلم کاتبان درباری که تنها وظیفه محول شده آنها به نگارش در آوردن افسانه‌هایی درباره‌ی سران حکومتی و در صورت خطر، الهی جلوه دادن آنها بوده است، نوشته شده است. همانا از تحریر تاریخ ستم‌دیدگان و به زنجیر درآمدگان، که تاریخ واقعی جامعه ماست پرهیز شده است. تاریخ ظلم تنها می‌تواند افسانه باشد. تنها با نوشتن تاریخ ستم‌دیدگان و بازنویسی تاریخ نوین خلق کرد که شخصیت‌های افسانه‌ای آن از کمال پیر، مظلوم دوغان تا عاکف و شهید زیلان ارومیه هستند می‌توان واقعیت تاریخ را ابراز کرد. رهبر آپو بخشی از تاریخی را نوشت که هیچ یک از قلم بدستان تاریخ جسارت نوشتن آن را نداشتند. چون می‌دانستند در صورت فهم جامعه، واقیتهای آنها برملا می‌شود و جایگاه خویش را از دست می‌دهند. تاریخ زنان مهم‌ترین بخش از تاریخ است، که کمتر کسی درباره آن نوشت و یا ابراز نظر کرد.

این تاریخی بسیار آشفته و پیچیده است که دست زدن به آن کار آسانی نیست. نخست باید از خویش شروع نمود. تا شخصیت خویش را مورد تحلیل قرار ندهیم، نمی‌توان این تاریخ را نوشت. رهبر آپو بر همین اساس ابتدا جایگاه خویش را همچون یک شخص کرد در این تاریخ جستجو کرد و در بسیاری از مسائل نخست خودانتقادی خویش را در برابر تاریخ ارائه نمود و بعد وارد واقعیت‌ها گشت. ثمره این خودانتقادی هم حضور هزاران زن در میدان مبارزه می‌باشد.

خط مبارزاتی آزادی زنان بخش مهمی از راه آزادی کردستان است. یعنی این میهن تنها میهن مردان نیست، بلکه در اصل از آن مادران شهیدایی است که در واقع درد آزادی را آنها کشیده‌اند.

برای کسب پیروزی رفقای بسیاری جان خود را به آتش کشیدند و وجود خود را نثار یک لحظه آزادی نمودند. درک اینکه در قبال چه ارزشی در این راه جان خویش را فدا کرد، از خود جان بخشیدن با ارزش تر است.

رفیق زیلان ارومیه که بعد از درک، تعمق، احتیاج به رهایی ملی و آزادی شخصیتی خویش، راه مبارزه را در پیش گرفت و با آگاهی از اینکه برای چه و چگونه باید مبارزه کرد و یک دختر جوان چگونه باید زندگی کند به صفوف گریلا پیوست و با آمدنش به انقلابی ای بزرگ تبدیل گشت. رفیق شهید از تمام نوشته‌هایی که به نوعی وی را در چهار دیواری به اسارت درآورده بودند، از تمام افکاری که او را ضعیف می‌خواندند و از جامعه‌ای که اشاره به سکوت زنان داشتند، گریخته بود. او دنبال هویت تاریخی خود، یعنی هویت گم گشته ی زن، در طول هزاران سال بود. می‌خواست تا انحرافات بزرگ تاریخ را بفهمد و به بخشی از این انحرافات غرق گشته مبدل نشود و با سکوت دنیا را ترک ننماید. هرچند نتوانست مدت زیادی را در صفوف گریلا بسر ببرد یعنی با جوانی آمد و با جوانی هم رفت. اما چند سالی را چنان

با آزادی زیست که ارزشش به هزاران سال از سالها می‌ارزید.

طی نمودن راه زیلانها و درک اهدافشان را لایق انسانهایی می‌بینیم که به انسان بودن خود فکر می‌کنند، تا بعد از درک آن بتوانند خلق خویش را بشناسند و در راه آزادی آن بکوشند. با آزادی خویش به هویت نوین خاورمیانه که همانا کرد آزاد است، دست یابند و همچنان با هویتی آزاد بتوانند ارمغان آور افکاری انسانی شوند، تا بتوان همچون شهید زیلان از ته دل لبخند آزادی را زد.

نگاهی اجمالی به ماهیت

PKK و رمز موفقیت آن

شاهین نیشتمان

قبل از آغاز، باید با اطمینان بگویم که سخن گفتن در باره‌ی چنین مورد مهمی در این چند سطر و در یک مقاله کاری بس دشوار است. اما شرح و تفسیر کوتاهی در مورد ماهیت و محتوای فعالیت‌ها و عملیات انقلابی و مبارزاتی PKK وظیفه‌ای خطیر است. شناساندن و تفهیم نحوه‌ی ظهور و تاسیس جنبش PKK و چگونگی تداوم آن تا زمان حال برای خوانندگان این مقاله و این مجله مثر ثمر خواهد بود.

قبل از پرداختن به اصل موضوع باید سوالاتی را که مرتبط با مطلب است و به ذهن هر انسان انقلابی، مساوات‌طلب، خصوصاً خلق دلیر و قهرمان کرد، خطور می‌کند، مطرح نمود.

چرا PKK ظهور کرد و ضرورت آن چه بود؟ رهبر آپو در تشکیل آن دارای چه نقشی است؟ برنامه و اهداف جنبش چیست؟ آیا می‌توان PKK را یک حزب محض و کلاسیک با دیدگاهی تنگ و محدود برشمرد و درصدد مقایسه و برآورد آن با احزاب دیگر برآمد؟ مراحل تاریخی گذار آن تا اکنون جامعه جهانی و در خاورمیانه دارای چه موقعیت و جنبش چگونه است و در زمان حال و در آینده چه خواهند ریخت؟ آیا در این راستا تلاش‌های آنان به آن کشورها در تضاد است؟ نظام و سیستم حاکم همچنین دولت‌های خاورمیانه چه دسیسه‌ها و داده‌اند؟ نقش آن سیستم در کائوس و بحران خاورمیانه چیست؟ رمز مقاومت و استقامت آن چیست؟ در تاثیراتی است؟ نحوه‌ی برخورد دولتهای استعمار با نقشه‌ها و توطئه‌هایی را برای نابودی و انشعاب جنبش نتیجه خواهد رسید؟ آیا واقعا PKK با منافع و مصالح جهانی، امروزه در مورد PKK و رهبری آن و توطئه‌هایی را در رأس اهداف و برنامه‌های خود قرار

که روز به روز به تشدید و فشردگی آن افزوده می‌شود چیست؟ در این مقاله در صدد پاسخگویی به این سوالات هر چند مختصر باشد، برخواهیم آمد. شمال کردستان با جمعیت بیش از 20 میلیون نفر امروزه تحت حاکمیت دولت فاشیستی و شوونیستی ترکیه است. همگام و همراه با خلق ترک جهت تاسیس جمهوری نوین ترکیه تلاش بی وقفه نموده‌اند. جمهوری ترکیه سرانجام در سال 1924 با رهبری مصطفی کمال آتاتورک به پیروزی رسید. یکی از فاکتورهای مهم آن جمهوری نوظهور، خلق کرد بود که در این مرحله بحرانی و پر آشوب و جنجال‌برانگیز متحمل رنج‌ها، مشقت‌ها و مصائبی سخت شدند. زیرا دیری نپایید تمام امیدها و انتظاراتشان از آن جمهوری نقش بر آب شد.

مصطفی کمال «آتاتورک» و دولت جمهوری که در ابتدا با شعار آزادی، برابری و دموکراسی برای تمام خلقهای ترکیه وارد عرصه‌ی مبارزاتی شده بود، بعد از مدت زمان کوتاهی اندیشه‌های فاشیستی و نژادپرستانه آنان که بر گرفته از نظام هیراشی آلمان و دولتهای ملی‌گرای غربی از جمله انگلیس و آمریکا بود، تحریک شده و تمام اصول و پرنسپ‌ها را نقض نمودند.

دولت انگلیس و سایر دولتهای غربی که همیشه منافع سیاسی و اقتصادی خود را برافراختن آتش جنگ میان خلقها، توطئه‌ها و نیرنگها می‌بینند؛ مدام خاورمیانه را که معرکه‌ی رقابتهای آنان در زمینه‌های گوناگون بوده، این بار هم با طرح نقشه‌ای سیاسی که پی ریزی نمودند، مطابق مطالبات و ایده‌های منفعت‌طلبانه خود شکلی نو بخشیدند، از طرفی با سوء قصدی که در سال 1926 در از میر با نقشه انگلیسی‌ها انجام شد، مصطفی کمال را تسلیم کرده و او را وادار به ترویج اندیشه‌های انکار و امحای خلق کرد و سایر خلقهای دیگر- به غیر از خلق ترک - نمودند. از طرفی دیگر فئودالها و رئیس عشیره‌های کرد را تشویق به برپایی شورش و تشکیل دولت می‌نمودند و با همکاری خود به دولت جمهوری، تمام قیامها و شورشهای خلقمان را در آن بخش از کردستان به خاک و خون کشیدند. قابل ذکر است که تلاشهای خلقمان در راستای تحقق آزادی و استقلال، در سایر بخش‌های میهن از دام چنین نقشه‌هایی رهایی نیافت و همچنان داستان و سناریو به همان طریق و روش از نو تکرار شد.

سیاست آسمیلاسیون، دولت فرهنگی، کوچ اجباری، تحمیل فرهنگ و زبان ترکی از جانب دولت ترکیه در ابتدای نیمه دوم قرن 20 بر روی خلق کرد اعمال شد و فرهنگ و زبان کردی در آستانه نابودی قرار گرفت. به سطحی رسیده بود که حتی خلقمان هویت خود را انکار می‌کرد. امید به احیا و بازیابی فرهنگ آسمیله شده‌ی خود را از دست داده بود.

با کودتای 11 مارس 1971 جنبشهای چپ‌گرا و انقلابی دانشجویی بکلی سرکوب شدند و فضا و جوی رعب‌آمیز و نظامی بر تمام آن کشور حاکم گردید. رهبر آپو که در کالج علوم سیاسی آنکارا مشغول تحصیل بود، تمام مراحل تحصیلی را با موفقیت به اتمام رساند و در حالیکه هنوز مشغول تحصیل بود

در تظاهرات اعتراض آمیزی که برای محکومیت شهادت ابهام آمیز ماهر چایان رهبر «جبهه حزب رهایی خلق ترکیه» سازماندهی شده بود و رهبر آپو در آن نقش و وظیفه اصلی را بر عهده داشت، دستگیر و مدت 7 ماه در زندان ماماک زندانی شد و در آنجا اندیشه‌ها و تفکرات خود را در خصوص مسئله‌ی کردستان و ترکیه و معضلات جهان تعمق بخشید.

در این راستا جمعیت ADYOD (دانشجویان انقلابی آموزش عالی آنکارا) را تشکیل داد و کوششی خستگی ناپذیر را برای مقابله با فاشیستها و فضای خفقان آوری که بر کردستان و کل ترکیه حاکم بود متحمل شد. در این دوران با کسانی همچون شهید حقی قرار و کمال پیر آشنا می‌شود که بعدها به یادبود شهادت آنان جنبش PKK را تاسیس و گسترش داد. اولین نشست اعضای اولیه حزب، در نوروز سال 1973 در سواحل سد چوبوک آنکارا انجام گرفت که در میانه‌ی آن نشست رهبر آپو، افکار و اندیشه‌های خویش را که با تقبل رنج و مشقت فراوان و مطالعات فشرده در زمینه‌های مختلف به آن رسیده بود، با حاضرین آن اجلاس در میان می‌گذارد و نظرات آنها را جویا می‌شود. بعد از آن رهبری مبارزه خود را در چهارچوب یک گروه ایدئولوژی تحت نام جنبش انقلابی کردستان یا جنبش آپوچی در محلات فقیرنشین کرد در شهر آنکارا وسعت می‌بخشد. تا موقع تاسیس PKK در 27 نوامبر سال 1977 در روستای فیس شهر آمد، فعالیت‌های PKK علیه مزدوران و رؤسای عشایری که با دولت برای جلوگیری و مقابله با جنبش آپوچی همکاری می‌کردند ادامه یافت و در آن برهه‌ی زمانی احزاب کلاسیک کردی، چپ‌های ترک و نژادپرستان، چندین تن از اعضای گرانقدر جنبش آپوچی را به شهادت رساندند. رهبری قبل از اقدام و تاسیس PKK بروشوری را که تاریخچه‌ی استعمارگری را آشکار می‌کرد، نوشت و اعضای اولیه جنبش با خواندن آن بسیار متأثر و عزم آنها به ادامه مبارزه را سخ شد.

دولت ترکیه جهت شکستن اراده و قبولاندن تسلیمیت به اعضای جنبش آپوچی، در سال تاسیس PKK قتل عام وسیعی را در شهر مرعش انجام داد که در آن نه تنها دولت به اهداف پلید خود دست نیافت، بلکه بر اصرار انقلابیون کردستان برای آزادی خلقمان افزود.

دولت با این قتل و عامها زمینه را برای کودتای 12 سپتامبر 1980 فراهم کرد. در این کودتا روزنامه‌ها، مجلات، احزاب و سازمانهای مدنی با هجوم وحشیانه‌ی این حکومت نظامی روبرو و بسیاری از کادرهای PKK دستگیر می‌شوند. بعد از کودتا اعضای دستگیر شده‌ی PKK مقاومتی تاریخی را در زندان انجام دادند؛ که نه تنها حاکمان و نژادپرستان ترک را بلکه همه‌ی دولتهایی که در خصوص مسئله کرد در سکوت بودند و موضوعی خصومت طلبانه اتخاذ کرده بودند، به لرزه افکندند. شایان ذکر است که رهبر آپو با پیش‌بینی‌های حکیمانه خود وقوع چنین کودتایی را تخمین زده و تدابیر لازم را اتخاذ کرده بود. به همین منظور ترکیه و کردستان را ترک و رهسپار سوریه شد. بعد از این رویدادها و پس از مقاومت شهید مظلوم دوغان با شعار «مقاومت زندگی» است و تسلیمیت مرگ است، در نوروز سال 1982 بدن خود را به آتش می‌کشد و به تمامی دشمنان خلق کرد نشان داد که برای آفریدن زندگی آزاد و برادری خلقها، هرطور که باشد دیگر خلق کرد مقاومت و اراده‌ای آزاد را راهنما و سمبل مبارزات خویش قرار می‌دهد. بذر قهرمانی، فداکاری، شجاعت و دلیری در جنبش آزادی‌خواهی خلق کرد کاشته شده بود و در 15 آگوست 1984 حملات و عملیاتهای نظامی PKK در ارواح و شمزینان انجام گرفت و به فرماندهی معصوم کرکماز «رفیق عگید» اولین گلوله شلیک می‌شود. قبل از آن تدابیر لازم و آموزشهای مربوطه در خارج از میهن دیده می‌شوند و با این نقطه عطف در تاریخ کرد، HRK (نیروی رهایی کردستان) رسماً اعلام می‌شود. شایان ذکر است که بعد از شهادت رفیق عگید فرماندهی گریلا در 28 | 3 | 1986 مبارزات نظامی وسعت می‌یابد و ارتش رهایی‌بخش خلق کردستان ARGK به یادبود شهادت ایشان در سال 1986 تشکیل می‌شود. در فاصله میان حمله‌ی آگوست تا سال 1992 تحولات مهمی در تمامی عرصه‌های اجتماعی فرهنگی - سیاسی - اقتصادی با مبارزات همه‌جانبه و فراگیر PKK در جامعه‌ی کردستان روی داد و در همین برهه‌ی زمانی با کوشش‌های خستگی ناپذیر گریلا و رهبری؛ موجب یکی شدن و اتحاد و همبستگی ارتش رهایی خلق کردستان و خلق قهرمان کرد شد تا سرهلدان‌های مردمی وسیعی در سرتاسر کردستان روی دهد و جامعه‌ی کردستان برای دفاع از هویت و مطالبات ملی خویش، شهدای گرانقداری را به خاک و خلق کردستان تقدیم نماید که از میان آنان می‌توان زکیه آلکان، رفیق زانا و رفیق بریتان را نام برد. در سال 1992 با شهادت و داد آیدن تظاهرات وسیعی در کردستان بر پا می‌شود و بار دیگر خلق کرد از مبارزان واقعی خود با روح و جان خویش دفاع و جانبداری می‌کند. با ترور اولف پالمه در سال 1986 که ریاست حزب سوسیال دمکرات سوئد را برعهده داشت، از جانب دشمنان خلق کرد و سازمانهای جاسوسی و استخباراتی همچون سیا، میت و ساپو سوئدی، در صدد برآمدند که این رویداد را برگردن PKK بیافکنند و از این طریق جنبش خلق ما را تروریست اعلام کنند.

بعد از سال 1992 تا سال 1999 وقایع و رویدادهای ناگوار و تلخی روی می‌دهند. اما تمامی تلاش و رفتارهای خصومت طلبانه دشمنان خلق کرد و در رأس آن ترکیه و مزدوران آن در جنوب میهن به شکست انجامید و در جنگها و درگیریهای ما بین احزاب جنوب کردستان و ارتش متجاوز و استعمارگر ترکیه، باری دیگر جنبش حقیقتی خلق کرد، PKK پیروزی افتخار آمیزی را کسب نمود و اثبات شد که همیشه حقیقت بر کذب و دروغ چیرگی می‌یابد. در همین راستا می‌توان از شهیدان این مرحله، شهید بریتان که سمبل محکومیت مزدوری و استعمارگری است و در جنگ تحمیلی بر PKK از طرف نیروهای واپسگرای کرد و ترکیه خود را بخاطر قبول نکردن تسلیم از پرتگاه به آغوش صخره‌ها و دره‌های ژرف پرت می‌کند و حماسه‌ای عظیم را می‌آفریند، نامبرد و همچنین می‌توان روناهی و بریوان را که در آلمان خود را در آتش خشمگین نسبت به سیاست‌ها و دشمنی آشکار ناتو در عرصه اروپا با خلق کرد و PKK خاکستر کردند و با غبار آن چشم حاکمان دوروی آنان را کور کردند، اشاره نمود. از مهمترین ویژگیهای این مرحله می‌توان جنگ تحمیلی و اجباری PDK و YNK و در رأس آنها دولت ترکیه را که با تحریف و توطئه چینی و رفتارهای منافقانه خود آتش جنگ را بر ضد جنبش آزادیخواه ملی کرد PKK و وسیع تر و دامنه‌دارتر می‌کردند، اشاره نمود. ترکیه و متفقان او فرستادن مهره‌های خود به داخل صفوف گریلا در صدد تجزیه و انشعاب PKK بر آمدند اما این طرح آنان باز هم نقش بر آب شد.

غیر از این رویدادها، گشایش کانال تلویزیونی میدیا در سال 1995 و شروع پخش برنامه‌های آن در تاریخ خلقمان جنبش برزگی بود و توانست سکوی آزاد برای رساندن صدای خلق مظلوم و ستمدیده و صلح طلب خلق کرد به جامعه‌ی جهانی باشد.

در واقع مهمترین هدف و استراتژی PKK از همان بدو خود ایجاد اتحاد مابین تمام اقشار و احزاب خلق کرد بود و در راستای عملی کردن آنهم در طول تاریخ خود دست به اقدامات زیادی زده است. نهایتاً در سال 1995 با برگزاری کنفرانسی اتحادیه‌ی ملی - دموکراتیک کردستان YNDK در جنوب کردستان تاسیس شد، اما حلقه به گوشان دشمنان خلق کرد من جمله PDK و YNK هر کدام از جانب خود برای منفعل ساختن و تجزیه نمودن آن اقدام به تاسیس اتحادیه‌های ملی دروغین و عوام فریبانه نمودند، اما علی‌رغم نیرنگهای آنان فعالیت‌های YNDK تا سال 1999 تداوم یافت. در همین سال با هدف تشکیل اتحادیه‌های عمومی میان خلق کرد PKDW پارلمان کرد در خارج از میهن تشکیل شد که نقشی عمده در شناساندن مسئله کرد در محافل جهانی ایفا نمود. PKDW با شرکت اعضای احزاب و شخصیت‌های مستقل سیاسی کرد تشکیل شده و تا سال 1999 مبارزات خود را ادامه داد و بعد از آن KNK کنگره ملی کردستان تاسیس شد.

در دوره ریاست جمهوری تانسو چیلر، در شهر دمشق سوریه یک اتومبیل بمب گذاری شده در نزدیک محل سکونت رهبر آپو منفجر شد که هدف آن ترور رهبر آپو بود و در این ماجرا سازمان‌های استخباراتی چندین کشور شرکت داشتند و عاملان کرد هم برای انجام چنین نقشه‌ی پلیدی از همکاری با آنان هیچ گونه دریغی ننمودند.

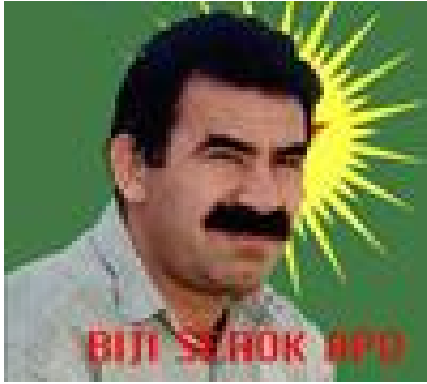
برای محکومیت و مقابله با چنین توطئه‌ی شوم و بزرگی علیه رهبر آپو در 30 ژوئن 1996 گریلای دختر شهید زیلان در شهر درسیم در یک مکان نظامی و در میان افسران و سربازان ترک عملیاتی فدایی و شهادت طلبانه انجام داد و کاخ سنتی بنیادگرایان را به لرزه افکند و آنان را شوکه و سراسیمه و چشمهای تمام حاکمان ترک را خیره نمود و به آنان نشان داد هر کدام از دشمنان که اراده‌ی خلق کرد را به بازی می‌گیرند سرانجامشان مرگ و فنا است. در مورخ 1998/9/17 با همکاری و تحت نظارت آمریکا توافق نامه واشگتن میان PDK و YNK امضا شد. در این توافق نامه تصمیم به تصفیه کردن و توطئه علیه رهبر آپو گرفته شد که بعدها و در تاریخ 1998/10/9 وارد عرصه عملی شد و به اتهام پناهندگی و سکوت رهبر آپو تهدیدات چند جانبه علیه دولت سوریه آغاز شد.

به همین سبب با تهدیدات دولت ترکیه و مانورهای مشترک میان اسرائیل و ترکیه طرح‌ریزی چنین نقشه‌ی توطئه‌گرایانه‌ای از جانب استعمار انگلیس و پراکتیسین آن آمریکا و خیانتی که دولت یونان در این راستا و سوء استفاده از رابطه‌ی دوستی، رهبر آپو سوریه را به منظور رفتن به یونان ترک گفت و با وجود آنکه تدارکات و زمینه‌ی حقوقی و سیاسی چنین سفری آماده شده بود اما مسولین دولت یونان در فرودگاه به قول خود عمل نمی‌کنند و چهره منافقانه و دوروی مسؤلان سیاسی آن دولت که ریشه در تاریخ آن دارد هر چه بیشتر برملا شد. آن دولتی که از اعدام فیلسوفان و خلقمان هیچ گونه دریغی نکرده است. ماجرا و داستان سفر برای هر کس دلیلی و برهانی قانع کننده است. قابل ذکر است که در این توطئه نقش ترکیه بسیار کمرنگ بوده و بازیگران اصلی آن آمریکا، اسرائیل، یونان، روسیه و... بودند.

ابعاد این توطئه آنقدر وسیع بود که می‌توان گفت اتحاد میان استعمارگران کردستان و بنیان نظام حاکم جهانی و در رأس آنها انگلیس، آمریکا و اسرائیل. صحیح تر است که بگوییم توطئه بین الدولی و اتحادیه تمام قوا علیه رهبر خلق کرد بود. خلق کرد همیشه برای دفاع از حقوق انسانی - ملی و سیاسی خویش همیشه در صحنه بود. برای محکومیت این توطئه در هر چهار بخش کردستان با برپایی تظاهرات با شکوه خود، باری دیگر به جهانیان نشان داد که دیگر

خلق کرد با رهبرش آنچنان یکی گشته است که هیچ کس یارای مقابله با آن را ندارد، آری دشمنان خلق ما خوب فهمیده‌اند که زندان برای انقلابیون خلق کرد محل و مکان مقاومت و دوباره زیستن است، نه تسلیمت. در مدت 11 سالی که رهبر آپو در زندان امرالی به سر می‌برد، حماسه‌های زیادی هم در صفوف مبارزاتی و هم در میان خلق کرد آفریده شد. مرحله‌ی امرالی برای رهبری تولدی دوباره و وسیله‌ای برای تعمق فکری و فلسفی و ایدئولوژی او شد. همبستگی و یکی شدن میان رهبری و خلق کرد، جهانیان را باری دیگر به خود آورد و آنان را بهت زده نمود. هدف توطئه، نابودی و امحای جنبش آزادی‌خواهی خلق کرد بود و می‌خواستند مرکز تراوش افکار آپوئیستی را خشک نمایند. اما برعکس خیالات واهی آنان انفجاری عظیم در آن پدید آمد.

در نوروز 2005 رهبری در زندان امرالی کنفدرالیسم دموکراتیک را اعلام نمود و در همین سال خلق کرد پشتیبانی عمومی خود را از آن اعلام نمودند. سیستم KCK اولین سیستم در تاریخ است که به تمامی سیستمی مردمی و دموکراتیک و کاملاً اراده‌ای خارج و جدا از نظام دولتی است.

دسیسه‌ها و توطئه‌های دشمنان خلق کرد آنانی که با عدالت و برابری و اتحاد و همزیستی آزاد خلقها بیگانه هستند و همیشه مصلحت خود را در جنگ و آشوب میان خلقها می‌بینند، همچنان ادامه دارد. ظالمانی که وقتی بحث، بحث ملت کرد است تمامی اختلافات خود را کنار می‌گذارند و توافق‌نامه‌های سیاسی - نظامی را مابین خود امضا می‌کنند، مزدوران داخلی را به کاری می‌گیرند، باید هرگز از یاد نبرند که این خلق تصمیم به عدم قبول بردگی و زندگی شرافتمندانه گرفته است و خواستار آن است که نه تنها جامعه کرد بلکه تمامی ساختار جامعه‌ی انسانی را بر مبنای تحلیل صحیح و علمی تاریخی با همه‌ی نشانه‌ها نوسازی نماید و تخریباتی که مدرنیته‌ی کاپیتالیسمی روز به روز در جامعه به بار می‌آورد، با عملی نمودن جایگزین آن یعنی کنفدالیسم دموکراتیک تلاش نمایند و از شدت نابرابری‌هایی که ناشی از چنین نظامی است بکاهند.

در پایان باید گفت که مسئولیت‌ها و وظایف هر فرد خاصه ما، بسیار خطیر و سرنوشت‌ساز است. زیرا انقلاب کردستان بزرگترین انقلاب قرن بیستم و یکم خواهد شد. چونکه صرفاً یک انقلاب سیاسی نیست بلکه انقلابی است اجتماعی و تجدید ساختار جامعه بر اساس فلسفه و دیدگاهی تازه. انقلابی است که سطح آزادی جامعه را در پیشرفت آزادی زنان در آن جامعه می‌بیند. انقلاب احیای تاریخ، استقلال و اتحاد اقشار خلق کردستان است. انقلاب بازگرداندن و قرار دادن حرکت جامعه بر مسیر و محور آن برای رسیدن به کشف اکناف و اسرار با شناخت هستی است. انقلابی که تا این اندازه عظیم و فراگیر است که نیازمند فداکاری قهرمانی و مبارزات با ایمان و اعتقادی راسخ است. نیازمند قیام و شوریدن همه‌ی آحاد خلق کرد علیه نظام کاپیتالیسمی است که همه‌ی ارزشهای اخلاقی و هنجارهای جامعه را پایمال و تا سرحد مرگ رسانده است.

نیازمند قد علم کردن در برابر سیستم محافظه‌کار و مرتجعی است که زیر لوای دین و اسلام به هرگونه اقدامی در زمینه ظلم، فساد، فحشا، انکار و امحا و اندیشه‌های فاشیستی و حیوانی دست می‌زند. در چند سال اخیر خلقمان در هر چهار بخش میهن ثابت کردند که بدون آزادی رهبرش زندگی را برای خود قبول نخواهد کرد و تمامی میراث‌های آفریده شده و دستاوردها را مدیون رهبرش می‌داند.

تراژدی ساز و سد راه دیموکراتیزاسیون در ایران

قاضی آواره

اسلام از جمله ادیانی است که در زمان و عصر خود خدمت‌های فراوانی به جامعه بشری کرده است. در عصر و دورانی که اسلام ظهور نمود بی‌اخلاقی، زنده‌به‌گور کردن اطفال دختر به جرم دختر بودن و در نهایت ظلم و ستم سراسر جهان بویژه شبه‌جزیره عربستان را فرا گرفته بود. در چنین روزگار و برهه‌ای بود که حضرت محمد مسئولیت رهبری خلق را بر عهده گرفت و بدینگونه ارزش‌های انسانی را از مرگ و نیستی حتمی، نجات داد و گفت: لَافْضَلِ عَرَبًا عَلٰی الْعَجَمِ... «عرب بر عجم هیچ‌گونه امتیاز و برتری ندارد». همچنین گفت: اِنَّ اللّٰهَ لَا يُغَيِّدُ وَاَبَقَوْمٍ حَتّٰی يُغَيِّدَ وَا مَا بِاَنْفُسِهِمْ... «خداوند سرنوشت و تقدیر هیچ‌کس را تغییر نمی‌دهد مگر اینکه خویش اقدام به تغییر سرنوشت خود نماید». یا اینکه به گفته قرآن، خدا

انسان را همانند خلیفه و جانشین خویش معرفی کرد و اظهار نموده است: «اِنِّیْ جَاعِلٌ فِی الْاَرْضِ خَلِیْفَهٗ... یعنی من خلیفه خود را بر روی زمین منصوب می‌نمایم، انسان را جانشین خویش معرفی نموده است. به علم و دانش اهمیت زیادی داده است تا جائیکه اولین آیه قرآن را با کلمه... اِقْرَأْ اَبَّازْ کَرَّمَهٗ اَسْت. اِقْرَأْ در عربی یعنی بخوان. یا اینکه به آیهی... وَاَلْقَلَمِ وَا مَا یَسْطُرُوْنَ بَرْمِیْ خُورِیْمِ که به معنای آن است که به قلم و هر آنچه که می‌نویسد قسم یاد می‌کند. همچنین حضرت محمد در حدیثی نقل کرده است که: تَفْکَرُ السَّاعَهٗ اَفْضَلُ مِّنْ عِبَادَهٗ الْبَسْعِیْنَ سِتَّةً... یعنی یک لحظه تفکر نمودن از 70 سال عبادت بالاتر و افضل‌تر است.

آیات و احادیثی که فوقاً به آنها اشاره نمودیم تنها نمونه‌هایی هستند از حقیقت اسلام و به قول معروف مشت‌ی از خروارند. هدف از ذکر آیات و احادیث مذکور آن است که اسلام حقیقی هیچ‌گونه مخالفت و منافاتی با استقلال، آزادی، انتخاب، اندیشه و... ندارد. همگان می‌دانند که اسلام در عصر و زمان خویش برای حفاظت از ارزش‌های اخلاقی و ارزش‌های انسانی ظهور نموده و برای خوشبختی، کامیابی، یکسانی و آرامش انسان‌ها تلاش و کوشش زائدالوصفی کرده است. متأسفانه پس از مرگ حضرت محمد، اسلام محمدی به انحراف کشانیده شد و جای خود را به اسلام سیاسی داد. اخلاق، ادب و فرهنگ اصیل اسلامی به آلتی در دست قدرت‌طلبان و زورمداران تبدیل گردید. از آن پس اسلام به دست گروهی منفع‌طلب و فرصت‌طلب افتاد. دیگر آنها احادیث و آیات قرآن را بنا به مصلحت و صلاحیت خویش تفسیر و تحلیل و اقدام به جعل احادیث نمودند. احادیثی که هیچ‌گونه سندیتی با اسلام ندارند. جزم‌اندیشی و تفتیش عقاید را توسعه بخشیدند. مردم را از خدا، قیامت و حساب و کتاب ترساندند. چیزهایی به خدا نسبت دادند که او را در نظر مردم خدایی ظالم و حیل‌گر معرفی نمودند. شیوه و شکلی جداتر از اسلام ارائه دادند. در اواخر سده‌ی 12 میلادی به علت ساختار ذهنی و فکری دین اسلام، فلسفه و علم در مقابله با دگماهای دینی شکست خورد و درب‌های اجتهاد به شیوه‌ای رسمی بسته شدند. جزم‌گرایی همچون بیماری لاعلاج و کشنده سراسر خاورمیانه را در بر گرفت.

انسداد و مسدود گشتن درب‌های اجتهاد راه را بر به میدان آمدن اسلام سیاسی هموار ساخت. یعنی می‌توان گفت: یکی از دلایل و عوامل ظهور اسلام سیاسی انسداد درب‌های اجتهاد بود. در اینجا سئوالی مطرح می‌شود و آن این است که: عوامل این امر کدامند؟ پیداست که کوچک نمودن اسلام و قراردادن آن در چهارچوب قالب‌های دگماتیکی، فرصت و امکان آن را نمی‌دهد که دستورات و فرامین اسلام بتوانند پاسخگوی نیازهای زمان و مکان گردد. آنهم اگر اسلام را به حالتی درآوریم که در دستان عده‌ای منفع‌طلب و فرصت‌طلب باقی بماند، تا بتوانند اسلام را همچون کارتی در خدمت خویش قرار دهند.

اگر ما بخوایم در یک جمله مفهوم اجتهاد را بیان بداریم باید بگوییم: اجتهاد یعنی استخراج حکم از آیات و احادیث بطوریکه بتواند جوابگوی نیازهای زمان و مکان باشد. پس می‌توان گفت که اجتهاد به معنای روشن گشتن، حرکت، تحول اسلام، تازه گشتن و میلاد دوباره‌ی آن دین است. در حقیقت انسداد درب‌های اجتهاد و سیاسی شدن اسلام به معنای بزرگ بودن اسلام نیست. به همین جهت معتقدم اگر حضرت محمد در این عصر می‌زیست، از اسلام و مسلمان بودن کناره‌گیری می‌کرد. در واقع امروزه اخلاقیات اسلام زیر پا گذاشته شده است. اسلام خود برای درافتادن و مبارزه با بدی‌ها ظهور کرد، ولی امروزه می‌بینیم اسلام خود به آلتی برای توجیه اقتدار، حیل، مکر و فریب به کار گرفته می‌شود که این خود از نتایج و ره‌آوردهای اسلام سیاسی می‌باشد. اسلام سیاسی از ناحیه‌ی اخوان‌المسلمین با کمک و یاری ایتالیا به میدان آمده. اخوان طرفدار شاه مصر بود. اسلام سیاسی در مصر شکل گرفت. پیداست اسلام سیاسی برای جلوگیری و مبارزه با جنبش‌های آزادیخواهانه‌ی خلق‌های آزادیخواه به میدان آمده است. پیداست که قبل از آن تاریخ هم اسلام سیاسی موجود بوده است اما با شیوه‌ای دیگر و تحت نام دیگری. جوهر و اساسش همان است که گفتیم. یعنی به کار بستن آن علیه جنبش‌های آزادیخواهانه‌ی فرودستان و مستضعفان جهان.

اسلام سیاسی در تلاش است که جنگ و کشمکش میان فلسطین و اسرائیل را به خدمت ایدئولوژی و اهداف خود درآورد. یعنی می‌خواهد برای استحکام بخشیدن به پایه‌های سلطه آن را مورد استفاده قرار دهند. نگاهی به حوادث اخیر در جهان اسلام، مسئله و قضیه را روشن‌تر و واضح‌تر می‌سازد. بعنوان مثال: در جلسه مشهور داووس، اردوغان نخست‌وزیر ترکیه به شیمون‌پرز اسرائیلی می‌گوید: سربازان شما مسلمانان غزه را می‌کشند. شما بچه‌های غزه را می‌کشید. این در حالی است که خود اردوغان جلوی چشم جهانیان با ظاهر شدن در تلویزیون فرمان می‌دهد، زن و بچه‌ی آنها یعنی کردها را بکشید. یا اینکه با کمال وقاحت و بیشرمی پلیس ترکیه دست کودک کرد را در جلوی دوربینهای تصویربرداری می‌شکند.

در ایران وضعیت بهتر از این نیست. می‌گویند: نمی‌شود و نایست که در امور سیاسی مداخله نمایید. نمی‌بایست صاحب فکر و اندیشه‌ی سیاسی باشید. خود در هر مسئله‌ای مداخله می‌نمایند و چنین حقی را برای خود مشروع و مباح قلمداد می‌نمایند. شلاق زدن، اعدام، سنگسار، توهین و... را در حق خلق، مشروع می‌دانند و با استفاده از اسلام سیاسی چنین اعمالی را مرتکب گشته و آن را چون وظیفه، مسئولیت و حق خویش مقرر می‌دارند. اسلام سیاسی در همه‌ی کشورها تأثیرات منفی خویش را بر جایی گذاشته است، بویژه در ایران.

به جهت تأثیرات تراژدی اسلام سیاسی در ایران، بیشتر به موضوع ایران و تراژدی اسلام سیاسی می‌پردازیم. اسلام سیاسی در جریان انقلاب 1357 هجری شمسی در کشور ایران شکل گرفت. شکست رئال سوسیالیسم در روسیه و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی همراه با چند فاکتور مهم دیگر جهانی و منطقه‌ای به چنین تفکری نیرو و قدرتی بیشتر بخشید. آثار اسلام سیاسی در تمام شریانات زندگی ایرانی‌ها مشخص و واضح است. از قانون و مقررات و عرف و عادات حاکم، رفتار و کردار و نشست و برخاست مأموران و کارمندان دولتی، حتی طرز زندگی افرادی و خانوادگی تا دبستان و مدرسه و دانشگاه و... ورزش، لباس، خوردن و خرید و فروش، اسلام سیاسی حاکم می‌باشد. دیگر اسلام سیاسی نهادینه شده است. به عنوان مثال برای درک بیشتر و ملموس‌تر قضیه به قانون اساسی ایران استناد می‌ورزیم.

اصل پنجم قانون اساسی:

در زمان غیبت امام زمان در جمهوری اسلامی امامت امت اسلامی بر عهده فقیه عادل و جامع‌الشرایط است. ولی فقیه مسئول راهبرد دستورات اسلام سیاسی است. در ایران ولی فقیه یعنی شخصی که بر اسلام سیاسی حاکم است. فتوای او بالاتر از قانون است و اگر قانون با فتوای وی متناقض باشد، در آنجا فتوا ملاک است و در آن صورت قانون از درجه اعتبار ساقط می‌گردد.

اصل 110 قانون اساسی موضوع را قابل فهم‌تر می‌گرداند. مطابق اصل 110 قانون اساسی ایران ولی فقیه دارای اختیارات زیر می‌باشد که جهت آگاهی به چند بند از آن اصل اشاره می‌گردد. 1- تعیین سیاست‌های کلی نظام، یعنی ولی فقیه سیاست را مشخص می‌کند، نه دولت و یا قوه مقننه و یا مجریه. سیاست اقتصادی، فرهنگی، نظامی، اجتماعی، آموزشی و... 2- نظارت بر سیاست‌های کلی 3- فرمان همه پرس. 4- فرماندهی کل نیروهای مسلح اعم از ارتش، سپاه، نیروهای انتظامی و... 5- فرمان و اعلان صلح یا جنگ. 6- رفع و حل اختلافات حادث شده میان قوه قضائیه، مجریه و مقننه. 7- تنفیذ حکم ریاست جمهوری و... در واقع می‌توان گفت: ولی فقیه همه کاره، زمامدار و حاکم مطلق است. اسلام سیاسی در دستان وی به منزله‌ی شمشر دوله‌ای است که با هر دو لبه آن کار را انجام می‌دهد. این در حالی است که در بسیاری از آیات قرآن اشاره به اراده و شورا شده است. آیه‌ی... وَ أَمْرُهُمْ شُورًا بَيْنَهُمْ - مصداق این ادعاست. یعنی با هم مشورت کنید و همچنین آیه‌ی: کُلُّكُمْ رَاعٍ وَ كُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ... یعنی شما در برابر یکدیگر مسئول هستید.

اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی ایران مقرر می‌دارد که در ایران سه قوه قضائیه، مجریه و مقننه حاکم هستند. این قوا مستقل و حتی حق دخالت در محدوده وظایف مشخص شده یکدیگر را ندارند. ولی همچنانکه در اصل 110 یعنی در باب اختیارات و وظایف ولی فقیه مشاهده نمودید، در صورت حدوث اختلاف فی مابین قوه‌ی قضائیه، مقننه و مجریه، ولی فقیه از حق مداخله برخوردار است. این چگونه استقلالی است؟ کجای این قضیه استقلال قواست؟ آیا در این صورت و با این وصف قوایی مستقل باقی خواهد ماند، تا از استقلال رأی آنها سخن به میان آید؟

نمونه‌ی دیگر مواد و اصول 90-91-92 و 93 قانون اساسی می‌باشد که در خصوص شورای نگهبان، خارج از پارلمان بر مصوبات مجلس نظارت می‌نماید که تعداد آنان 12 نفر است و 6 نفر از آنان به اصطلاح فقیه می‌باشند و از ناحیه ولی فقیه منصوب می‌گردند. کار و وظیفه اساسی آنان تطابق مواد مصوبه‌ی قانون با موازین شرعی است که اگر مواد مصوبه مغایر با شرع تشخیص داده شود، آن مصوبه از اعتبار قانونی ساقط می‌گردد. بنا به مقررهای اصل 93 قانون اساسی ایران، مجلس شورای اسلامی بدون وجود شورای نگهبان مشروعیت قانونی ندارد.

از طرفی می‌گویند: مجلس خانه‌ی ملت است و نمایندگان نماینده‌ی اراده سیاسی مردمند و با نام مردم اقدام به تصویب قانون می‌نمایند. با هزینه‌های گزاف و سنگین انتخابات فرمایشی برگزار می‌گردد، نماینده مشخص وارد مجلس می‌گردد. اما عاقبت آن به هیچ وجه در راستای منافع خلق نیست. چرا؟ چونکه نهایتاً این شورای نگهبان است که تصمیم می‌گیرد و حکم نهایی را صادر و مصوبه را قبول یا رد می‌نماید. پس می‌توان گفت که مجلس حضوری فرمالیته دارد. نمایندگان به اصطلاح مردمی کارشان چیست؟ آیا جز قیام و جلوس چیز دیگری عایدشان می‌گردد؟ پیدا است که نه!

آیا اینکه می‌گویند: قوه‌ی قضائیه مستقل است. ولی در اصل 110 قانون اساسی نصب عالیترین مقام قضائی را از اختیارات رهبری قلمداد نموده است. این چگونه استقلالی است که قانون از آن دم می‌زند که قوه‌ی قضائیه مستقل است ولی رئیس آن از ناحیه‌ی ولی فقیه منصوب می‌گردد. جالب‌تر اینکه می‌گویند قاضی تنها صادر کننده حکم است و تنها مرجعی است که دعاوی را فیصله می‌دهد و حکم صادر می‌نماید. ولی در همان اصل 110 آمده است که عفو و یا تخفیف مجازات زندانیان از اختیارات ولی فقیه می‌باشد. می‌گویند دولت مستقل است، ولی او باید حکم ریاست جمهوری را که عالیترین مقام اجرائی است تنفیذ نماید.

در واقع اسلام سیاسی فریب دهنده و مکار است. به همین جهت است که می‌گوییم اسلام سیاسی در ایران تراژدی آفرین و سد راه دمکراتیزاسیون در ایران است. تا آنجاییکه شهروند ایرانی نمی‌تواند حتی در خانه خود آرامش داشته باشد. هیچ کس یارای آن را ندارد خارج از دستورات و فرامین ولی فقیه رفتار نماید. در غیر اینصورت به اتهام محاربه

و مفسد فی الارض محکوم می گردد که مجازاتش مرگ است. زیرا اطاعت از ولی فقیه طبق مقررات اسلام سیاسی اطاعت از رسول خدا و اطاعت از رسول خدا به منزله اطاعت از خود خدا است. مخالفت با فتوا و فرامین رهبری مساوی است با مخالفت با خدا. پیداست این از مقررات اسلام سیاسی است و ارتباطی با اساس موضوع ندارد. اسلام سیاسی معنی، جوهر و مبانی مساوی است با اعدام، شکنجه، قالیبت و جزم گرایی، حيله گری، فریب دادن، ضعیف کردن و بی نیرو ساختن شهروندان ایرانی. آری، اینها از نتایج شوم اسلام سیاسی می باشند.

ایرانیان علی الخصوص خلقمان در شرق کردستان لازم است که اسلام سیاسی و پیامدهای آن را خوب تحلیل نموده و با آگاهی هر چه تمامتر با تحمیل کنندگان آن بر جامعه به مقابله برخیزند. مکر مکاران و خدعه‌ی خدعه‌گران را به خود آنان برگردانند. ایران از طرفی بمباران غزه از ناحیه‌ی اسرائیل را محکوم می نماید و برای قربانیان جنگ و درگیری‌های غزه اشک تمساح می ریزد و از سوی دیگر به آمریکا و اسرائیل چراغ سبز نشان می دهد. گفتگوها و ارتباط پنهانی آمریکا و ایران در این اواخر شاهد مدعا است. علاوه بر آن ایران کوهستان‌های قندیل را به بهانه‌ی وجود گریلاهای PJAK مورد هدف توپخانه و سلاح‌های سنگین قرار می دهد. نتیجتاً به جان و مال خلق بی گناه آسیب وارد می کند. حادثه غزه را محکوم می کنی و خود نیز حوادثی نظیر آن را در کردستان پدید می آوری!! او عرب می کشد و تو کرد. او در سرزمین کنعان این کار را می کند و تو در کردستان. او بنام صهیونیست این کار را انجام می دهد و تو بنام اسلام سیاسی.

اسلام سیاسی برای درهم شکستن اراده‌ی سیاسی و هویت انسان‌ها هر آنچه از دستش برآید انجام می دهد. زیرا که با ترویج دگماهای دینی می خواهد چشم، گوش و زبان خلق را مسدود نماید. تا خود بتواند به جای آنها حرف زده و به نقشه‌هایش جامه‌ی عمل بپوشاند. این امر چنان زهری کشنده است که ما باید پادزهر آن را به جامعه تزریق نماییم. آنهم در وهله‌ی اول با شناخت ماهیت واقعی اسلام سیاسی و دوم ایجاد تغییر و تحولی اساسی در ذهنیت خویش. برای همین است که رهبر خلق کرد رهبر آپو به کرات انقلاب ذهنیتی را ضرورتی انکارناپذیر ذکر نموده است. دیگر اینکه اسلام فرهنگی را شناخته، از آن جانبداری نموده و جنبه اخلاقیات آن را همچون ارزشی بزرگ و انسانی پاس می دارد.

زیلان وزهیک، که هەردەم لە میشتکی زۆرداران دا دەتەقیتهوه

ئەهوێن هەورامان

بە پێ ئەو هەموو لیکۆلێنەوه ژینگەناسی و ئاسەوارناسیانەیی که کراوه، ولاتی ئیমে کوردستان ماوا و مەلەبەندی هەمووی ئەو پێشکەوتوانەییە که تا رۆژی ئەمڕۆ لە هەسارەوهی مرۆف دا رۆلیان گێراوه و بوونەتە بنەمای بەردەوامی رەوتی پێشکەوتنی مرۆفایەتی. بۆ نمونە شوێنی نیۆلۆتیک

(چاخی بەردینی نوێ) و پیکهاتنی کۆمه‌لگای سرووشتی لەم دەفەرەیی ئیমে رۆوی داوه که لە ئەمڕۆیش دا شوێنەواری لە نیۆ کوردستان دا تا ئاستیکی هەرە بەرز دیتە بەر چاوان. خالیکی تر که شایان بە ناماژەییە و لە گەل تەوهرەیی ئیم دەقه پەيوه‌ندی راستەوخۆی هەیه، رۆلی حاشا هەلنەگری ژن. دایک لەو دەسکەوتانەیی مرۆفایەتییه که دواتر کهوتە بەر تەوژمی زیهنیەتی پوانخووانانەیی کۆمه‌لگای چینایەتییه‌وه. لە راستی دا کاتیک مرۆف لە دۆخی ئەوڕۆ دەروانی ئەوه دەبینی که هیچ لایەنیک وهک ئەو دوو لایەنه واتە ژن و کوردستان نه‌که‌وتوونەتە بەر زەبر و خەیانەتە‌وه. ژن وه‌کو دایکی مرۆفایەتی به هۆی تێروانینه دواکه‌وتوو‌ه‌کانی کۆمه‌لگای چینایەتی بووه به ره‌گه‌زی لاواز و وه‌ک سووبژەییەکی جنسی که‌وته به‌ر دەر‌سپۆژی زیهنیەتی پیاوسالاره‌وه و لە رۆلی خوێندەر و ئیلاهیگی دایان به‌زاند و هاویشتیانە نیۆ فاحیسه‌خانه گشتی و تاییه‌تییه‌کان. کوردستانیش وه‌ک لانکه‌ی مرۆفایەتی که‌وته به‌ر هیرشی بینه‌زەیانەیی داگیرکەرانه‌وه و هەزاران جینایەت و ره‌شه‌کوژی،

وه‌ک: دەمدەم و هەله‌بجه و ئەنفال و نه‌ورۆزی خوین‌ئاوی شاری سنه و کوشتاری دیرسیم و هاوکات توندنەوه‌ی که‌له‌پوور و حاشای شوناسی وه‌تد، لی که‌وته‌وه. لە دوابی دا ئەو پارچه‌ خەملاوه‌ی سەرزه‌ویه پارچه‌ پارچه‌ کرا و هەر پارچه‌ییەکی که‌وته دەست دزیکی بی‌به‌زه‌ئی. ئەوه‌ی که زۆرتەر رۆحی مرۆف دەتەزینی سەر‌ه‌ل‌دانی سەدان راپه‌ڕینی بی‌ناکامه‌ له‌ به‌رانبه‌ری ئەو غەدرانه، به‌ هۆکاره‌کانی جیاوازه‌وه و ئەوه‌ی که به‌ دلی مرۆف گه‌شه‌ ده‌دا ه

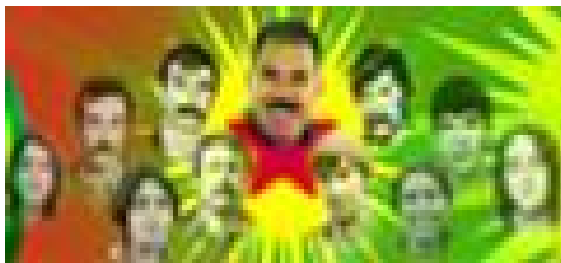
ه‌لویستی دوابی سرووشت و هاتنه‌ ئاراوه‌ی هیللی به‌ هیزی سەر‌به‌ستی له‌ کوردستان به‌ پێشه‌نگایەتی ریه‌ر ئاپۆ و PKK و شه‌هیدانی بزاشی رزگاربخواری گه‌لی کورد. به‌ راستی له‌ کاتیک دا که کوردستان ئیدی گه‌یشتیوو ئاویله‌کان و له‌ دەست زه‌بری غەداران دوابین هەناسه‌کانی ده‌هینایه‌وه و ببوو به‌ کۆگای چه‌رمه‌سەری و له‌ سەر‌ده‌میک دا که گه‌وه‌ری ژن له‌ به‌ر گوشاری بیروکه‌کانی سیسته‌می دەر‌به‌گایەتی و له‌ به‌ر ته‌له‌که‌کانی سیسته‌می سەر‌مایه‌داری له‌ هەر کات و ساتیک زۆرتەر پسا بوو، له‌ دایک بوونی ریه‌ر ئاپۆ له‌ ولاتی زه‌رده‌شت و مانی و مه‌زده‌ک، ه‌لویستیکی چاره‌نووس‌سازی سرووشت بوو. چوون سیسته‌می کاپیتالیسم ئیدی سرووشتیشی به‌ ته‌واوه‌تی قه‌لس و وه‌رەز کردبوو. ریه‌ر ئاپۆ و هه‌قه‌لانی تیکۆشه‌ری، به‌ دامه‌زراندنی "پارتی کریکارانی کوردستان" PKK قه‌لغانیکی پۆلایان خسته‌ به‌ر تەوژمی ره‌شه‌بای زۆرداران و بوون به‌ هیوای هەزاران و وزه‌ی گۆران. ژنان که تا ئەو کاته مافی ه‌لویست گرتنیان له‌ به‌رانبه‌ری کێشه‌ی ولات و خوێنەوه‌ی لی زه‌وت کرابوو، به‌ هه‌ست کردن به‌ راستیه‌کانی ئەم هیللی، هەموو کوت و زه‌نجیره‌کانی کۆمه‌لگای پیاوسالاریان پچراند و خه‌یالی هۆنیارائیک وه‌ک هۆنیاری شوێرشگێری کورد قانعی مه‌ریوانی‌یان که‌ ده‌لی:

"کچ ئەگەر سینگی نه‌کا به‌ قه‌لغانی گولله

زه‌حمه‌ته ئیشتی گه‌لت به‌ته‌نیا به‌ کوپ سەر‌که‌وی".

به‌دی هینا و هەزاران هەماسه‌یان خوێند. یه‌کیک له‌و ژنه‌ قاره‌مانانه‌ی که له‌ نیۆ ئەم هیللی رزگاربخووانانە دا شه‌قلی خوێ به‌ میژووی خۆراگرانه‌ی مرۆفایەتی و گه‌لی کورده‌وه داوه، شه‌هیدی هەردەم زیندوو شه‌هید زیلانە. ژنه‌ شوێرشگێری کورد زه‌ینه‌ب که‌ناجی له‌ سالی 1972 له‌ یه‌کیک له‌ گونده‌کانی باکووری کوردستان سەر به‌ شاری مه‌لاتیه‌ به‌ نیوی ئەلمالی چاوی به‌ ژیان هه‌له‌هتاه‌وه و دوابی ته‌واو کردنی خویندنی سەر‌هتایی و ناوه‌ندی و دواناوه‌ندی دەر‌بازی زانکۆ ده‌بی و له‌ به‌شی زانستی ده‌روونی دا درێژه‌ به‌ خویندن ده‌دات. له‌ درێژه‌ی خویندنی دا ده‌که‌ویته ژیر کاریگه‌ری سوسیالیسم و هه‌ستی ولات‌پاریزی و رۆژ به‌دوابی رۆژ پتر زه‌نگی هۆشیاری و رووناکییری و ره‌خنه‌گرتن له‌و ژیان و کۆمه‌لگایه‌ی که

گه‌ران به‌دوابی ژیانیکی سەر‌به‌ست، له‌ نیۆ زانکۆ له‌ خۆشخانه‌ی مه‌لاتیه‌ داده‌مه‌زری سەر چالاکي و گری‌دراوی به‌ هیللی ئاپۆچی ژیانی هاوبه‌ش پیکدیتتی. سالی 1994 له‌ ده‌کا به‌ کاری ریکخستنی و له‌و گۆره‌پانه‌ دا نیشتمان ده‌ست به‌ تیکۆشان ده‌دات. له‌ (شەرته‌شی رزگاربخواری گه‌لی کورد)

له‌ لایه‌ن دوژمنه‌و بنه‌ما نراوه و هه‌روه‌ها میشتکی دا ده‌زریته‌وه. له‌ دوابی ته‌واوکردنی و له‌ گەل هاوهرزیکي خۆیدا که دواتر له‌ قۆلبه‌ست و ره‌وانه‌ی به‌ندبخانه‌ ده‌کرێ گەل هیللی ئاپۆچی ئاشنا ده‌بییت و ده‌ست به‌ سەر‌به‌رزی له‌ پیتاوی سەر‌به‌ستی گه‌ل و سالی 1995 به‌شداری ریزه‌کانی ARGK

ده‌بییت. له‌ دوابی پیلانگێری بی‌ئەنجامی سالی 1995 که له‌ لایه‌ن نه‌یاری کورد له‌ به‌رانبه‌ر ریه‌رایه‌تی ئەو گه‌له‌ چه‌وساوه‌ پیکهات و دوژمنانی کورد له‌و پیلانە دا هه‌ولێ ته‌قه‌مه‌نی له‌ به‌ر شوینێ مانه‌وه‌ی ریه‌ر ئاپۆ له‌ ولاتی سووریا به‌ مه‌به‌ستی شه‌هیدکردنی دا، وی‌رای ئەوه‌ی که ئەو پیلانە چه‌په‌له‌، جیا له‌ سەر‌شۆری هیچ ئاکامیکی بۆ بکه‌رانی به‌ دوا‌دا نه‌بوو، ئوقره‌ی له‌ هه‌قال زیلان بۆ چالاکیه‌کی فه‌دایی بری.

هه‌رچه‌ند که له‌و پیلانە دوژمن دا هیچ سه‌ده‌مه‌یه‌ک وه‌به‌ر ریه‌ر ئاپۆ نه‌که‌وت، به‌لام هه‌قال زیلان وی‌رای ئەوه‌ که ماوه‌ی به‌شداریبوونی بۆ ناو هیللی ئاپۆچی زۆر تییەر نه‌بوو، به‌ ته‌واوه‌تی هه‌ستی به‌ بنه‌مای پیلانگێری دوژمن و راستی ریه‌ر ئاپۆ کردبوو که ئەوه‌ش ده‌گه‌ریته‌وه بۆ ریزه‌ی تیگه‌یشتنی ئایدۆلۆژی هه‌قال زیلان و ئەوه‌ ده‌سه‌لمینێ که بۆ تیگه‌یه‌شتن مه‌ودا زۆر گرنگ نین.

وتووژی ههژین له گه‌ل گه‌ریلا

هه‌ژین: ده‌توانن له سه‌ر ره‌ه‌نده‌کانی "پاراستنی‌ره‌وا" شه‌رۆ‌قه‌یه‌کمان بۆ بکه‌یت؟

هه‌ڤال کاوه سه‌نه: پاراستنی ره‌وا روانگه‌یه‌که له به‌رانبه‌ری بوون و نه‌بوون. مانه‌وه‌ی ره‌وا پێویستی به‌ تواناکاری و به‌رگری و پاراستنی ره‌وا هه‌یه. بێ ئه‌مانه‌یش ژیان ناتوانیت به‌رده‌وام بێت. شه‌ر له گه‌ل کۆمه‌لگای چینه‌یه‌تی به‌ شیوازیکی سروشتی دزه‌ی کرده‌ نیو زینیه‌ت و فه‌ره‌ه‌نگی مرۆڤایه‌تی. زینیه‌تی ده‌سه‌لاتخواز و شه‌رخوازی چینه‌ سه‌رده‌سته‌کان به‌ تێپه‌ر‌بوونی کات شه‌ریان کرده‌ هه‌یما و ریبازی پاراستن و به‌ربلاوکردنی به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی خۆیان. کۆیلایه‌تی، فئودالیسم و مودیرنیسم زینیه‌تگه‌لیکن که به‌ چڕپه‌ری کۆمه‌لگای مرۆڤایه‌تییان خستۆته‌ ژێر کاریگه‌ری خۆیان و به‌ پێ سروشتی ئه‌م زینیه‌تانه، ده‌بی کائووسه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کان هه‌بوونیان هه‌بیت.

له شه‌رتوومه‌رچیک دا که کۆمه‌لگا سه‌رده‌سته‌کان سه‌رقالی پانایی دان به‌ به‌رژه‌وه‌ندی و داگیرکاری خۆیان، کۆمه‌لگا ژێرده‌سته‌کانیش له به‌رانبه‌ر گوشار و کۆیله‌بوون، هه‌بوونی فه‌ره‌ه‌نگی - مادی خۆیان ده‌پاریزن. به‌ شیوازیکی‌تر ده‌توانین بێژین له دۆخیک ئاوه‌ها دا نیوان زینیه‌ته‌ ده‌سه‌لاتخواره‌ شه‌رخوازه‌کان و زینیه‌ته‌ دیموکراته‌ ئازادیخوازه‌ دا شه‌ر ده‌قه‌ومێ. کۆمه‌لگای کوردی کۆمه‌لگایه‌که که هه‌رده‌م که‌وتۆته‌ به‌ر هه‌یرشی لایه‌نه‌ ده‌سه‌لاتخواز و شه‌رخوازه‌کانه‌وه. هه‌لکه‌وته‌ی ستراتیژیک - جوگرافیایی و ژئۆپۆلیتیکی ئه‌م ولاته‌ بۆته‌ هۆی ئه‌وه که هه‌رده‌م له لایه‌نی ئه‌و

لایه‌نانه‌وه‌ بێی به‌ ئارمانج. گه‌لی کورد به‌ درێژایی میژوو به‌ زۆر ریباز، که له‌و ریبازانه‌ دا ریبازی سه‌ربازیش هه‌یه‌ هه‌روه‌ها هه‌لکه‌وته‌ی کۆمه‌لایه‌تی، فه‌ره‌ه‌نگی و جوگرافیایی و... هتد خۆیان پاراستووه. به‌لام دوابه‌دوای شه‌پۆلی داگیرکاری مودیرنی رۆژئاوا له سه‌ر رۆژه‌لات، شیوازی داگیرکاری له سه‌ر کوردستانیش گۆردرا، به‌ چڕپه‌ری هه‌یرش کرایه‌ سه‌ر نرخه‌ فه‌ره‌ه‌نگی - کۆمه‌لایه‌تییه‌کانی گه‌لی کورد. زینیه‌تی مودیرنیسم و پێی داگیرکردنی جوگرافیای کوردستان شوناسی نه‌ته‌وه‌یی و که‌له‌پووری خۆجیبی کۆمه‌لانی کوردستانی خسته‌ به‌ر هه‌یرشی ئینکار و له‌ نیو‌بردنی خۆیه‌وه.

گه‌لی کورد له‌م پێناوه‌ دا هه‌رده‌م هه‌یزی به‌رگری خۆی نیشان داوه. به‌لام فرتۆفیلی ئه‌و لایه‌نانه‌ له‌ راهه‌ و بێرکردنه‌وه‌ی گه‌لی کورد به‌ربلاوتر بوو. به‌و بۆنه‌وه‌ گه‌لی کورد تا ئاستیک له‌ راستیه‌کانی خۆی دوور که‌وتوو بوو. ئه‌وه‌ بوو که له‌ کۆتایی شه‌سته‌کان و سه‌ره‌تای هه‌فتاکان دا له‌ به‌رانبه‌ری ئه‌و بێدادوه‌ری و زه‌خت و گوشارانه‌ی که له‌ به‌رانبه‌ر گه‌لی کورده‌وه‌ په‌یره‌و ده‌کرا، پارته‌ی کریکارانی کوردستان PKK وه‌ک هه‌یزیکی پاراستنی گه‌لی کورد هاته‌ جه‌رگه‌ی تیکۆشان، که میژووی PKK خۆی شه‌رۆقه‌یه‌که له‌ سه‌ر پاراستنی ره‌وا.

هه‌روه‌ک ریبه‌ر ئاپۆ له‌ شیکردنه‌وه‌کانی خۆی دا ده‌لی: ئه‌و کاته‌ی که بزافی رزگاریخوازی گه‌لی کورد هاته‌ گۆره‌پانی تیکۆشان، دیارده‌ی کورد وه‌ک ته‌رمیکی بێ‌گیان له‌ به‌ر چاوی ریبه‌رایه‌تی بوو. گۆرانی دۆخی ئه‌م گه‌له‌ مردووه‌ بۆ گه‌لیکی شوهرشگێر و تیگه‌یشتوو به‌ ماف و به‌رژه‌وه‌ندی خۆی شتیک جیا له‌ ده‌سته‌واژه‌ی پاراستنی ره‌وا نییه. له‌ درێژه‌ی سی سال‌ خه‌باتی ئه‌م گه‌له‌ گه‌لیک ریکخواه‌ی مه‌ده‌نی ئاوا بوون، ئه‌م‌پۆ گه‌لی کورد خاوه‌نی هه‌یزی گه‌ریلایه‌ که له‌ باکوور، باشوور، رۆژه‌لات و رۆژئاوای کوردستان جیگر بووه، زۆریک ریکخواه‌ی به‌ هه‌یزی سیاسی - دیپلۆماسی له‌ پێناوی مافه‌کانی گه‌لی کورد تیده‌کۆشن و گه‌لیکی به‌ریکخستن و چاوکراوه‌ له‌ مه‌ر به‌رژه‌وه‌ندییه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کانی خۆی خۆلقیندراوه. پیکهاتتی هه‌ریه‌ک له‌م خالانه‌ به‌ په‌یره‌وکردنی هه‌لی پاراستنی ره‌وا بووه. پاراستنی ره‌وا ته‌نیا ستراتیژیه‌کی سه‌ربازی نییه. ده‌توانین بێژین پاراستنی ره‌وا بانه‌مای سیسته‌میکی کۆمه‌لایه‌تییه‌ له‌ سه‌ر بناغه‌ی دیموکراسی و رزگاریخوازی که په‌یوه‌ندی کۆمه‌لایه‌تی کۆیله‌ و کۆیله‌داری رهد کردۆته‌وه.

سیسته‌می کونفیدراسیۆنی کۆمه‌لانی کۆمه‌لگای کوردستان فورمۆلی به‌کار هه‌تانی مافی پاراستنی ره‌وایه‌ که ته‌نیا له‌ سنوره‌کانی نه‌ته‌ویی نه‌ماوه‌ته‌وه‌ و له‌ گه‌ل پێوه‌ره‌ دیموکراتییه‌کانی کۆمه‌لگای جیهانی هاوسه‌نگه. شایان به‌ ئاماژه‌یه‌ که سیسته‌می KCK له‌ سه‌ر بانه‌مای پاراستنی ره‌وا دامه‌زراره‌وه. له‌ سه‌ده‌کانی 19 و 20 زۆریک له‌ گه‌له‌ چه‌وساوه‌کانی دونه‌یا له‌ به‌رانبه‌ری داگیرکهران بۆ پاراستنی مافه‌کانی خۆیان له‌ نیو پیکهاته‌کانی مارکسیستی - لنینیستی هه‌ستانه‌ سه‌رپێ، به‌لام له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی به‌ چڕپه‌ری هه‌لی پاراستنی ره‌وا یان په‌یره‌و نه‌کرد، دوای ماوه‌یه‌ک له‌ نیو ده‌ماره‌کانی سه‌رمایه‌داری دا تۆنه‌وه.

وه‌کو گۆتمان تیروانینیکی تاکي سه‌ربازی له‌ سه‌ر "پاراستنی ره‌وا" هه‌له‌یه. تیکۆشانی چه‌کداری ته‌نیا ره‌هه‌ندیکی له‌م ستراتیژیه‌یه‌ و ده‌توانی بگوتری بانه‌مای پاراستنی ره‌وا به‌ریکخستن کردنی کۆمه‌لگا له‌ پێناوی مافه‌کانی نه‌ته‌وه‌یه‌یه. گه‌لیک که به‌ چاوکراوه‌یی بۆ مافه‌ لئ زه‌وتکراوه‌کانی خۆی خه‌بات به‌رپوه‌ ده‌بات و به‌ جیگه‌ی ئه‌وه‌ به‌ پالپشتی لایه‌نه‌ ده‌ره‌کییه‌کان پشت ئه‌ستور بێت له‌ هه‌یزی گه‌وه‌هه‌ری خۆی که‌لک وه‌رده‌گرێ، له‌ سه‌ر ئه‌نجامی تیکۆشانی خۆی سه‌رکه‌وتن وه‌ده‌ست ده‌خات. لایه‌نیکی که هه‌لی پاراستنی ره‌وا په‌یره‌و ده‌کات

هیچکات ولاتیکی تر داگیر ناکات و هاوکات بۆ پاراستنی نیشتمانی خۆی به رهنگاری هر چه شنه داگیرکارییهک ده بیته وه و له بوارهکانی ئایدۆلۆژی، هزری، رامیاری، سه ربازی و... هتد رووبه رووی چه مکه گه لیک وهک: کۆیله و کۆیله داری ده بیته وه و بۆ سرینه وه بیان تیده کۆشی.

هه ژین: گهریلا تا چ ئاستیک له هیلی پاراستنی رهوا دا ده توانیت بگات بهو شتانهی که بۆ وه ده ست خستیان خه بات دهکات؟
هه قال کاوه سنه: له راستی دا گهریلا هیزی هه ره دینامیکی پاراستنی رهوا له سیسته می KCK یه. له نیو رۆژه لاتی ناوه راست به تایبته له کوردستان دا خه باتی چه کرداری خاوه ن پێشینه یه کی میژوو یه. داگیرکه رانی کوردستان له بواری رامیارییه وه هیشتاش دان به راستییهکانی کۆمه لگای کوردی نانن و هه نووکه یش له سه ر سیاسه تی ئینکار و له نیو بردنی خۆیان پیداکری دهکن. له شه رتوو مه رجیک دا که ناسنامه ی فرههنگی گه لیک حاشای لئ دهکری، گهریلا هه لگری چه کی راستی و دادوه رییه. ئارمانجی گهریلا وه ده ست خستنی مافی گه لیکه و ئه و مافه دیموکراتیانه ش له ئاستی نه ته وه یی و نیونه ته وه یین و تا ئه و کاته ی سیاسه تی حاشا کردنی گه لی کورد له ئارا دا بئ تیکۆشانی گهریلا یش له سه ر بنه مای پاراستنی رهوا به رده وام ده بیته.

کاتیک گه لیک سیاسه تی حاشا و داگیرکاری به سه ری دا ده سه پچ ئه ویش له مافهکانی خۆی به رگری دهکات و گهریلا وهک هیزی به رگری له نرخه فرههنگیهکانی کۆمه لگای کورد له به رانه بری ئه و دۆخه وه هه لویست دهگری. هاوکات ئه گه ر مافی فرههنگی - رامیاری گه لی کورد له ئاستی یاسای بنه ره تی دا ره چاو بکریته و به راستی کۆمه لایه تی - کوردان دان بنری و ههروه ها ریگه له بهر خه باتی سیاسی - کۆمه لایه تی بکریته وه، شیوازی خه باتی چه کرداری ده توانی بگۆردری. به لام نابئ له بیر بچیته وه که ئه گه ر راستی گهریلا نه بیته داگیرکه ران سیاسه تهکانی خۆیان له سه ر کوردان سه ر دهخن.

هه ژین: له پیاوژی سیهه می ئیدی به سه دا چ ئه رکئ ده که ویتته ئه ستۆی لاوانی نیو کۆمه لگا؟

کاوه سنه: لاوانی کورد توژی پێشهنگی تیکۆشانن و له هه موو پیاوژۆکانی رامیاری، ریکخستنی و چه کرداری خاوه ن رۆلیکی چاره نووس سازن. به شداری توژی جهوان بۆ نیو ریزهکانی گهریلا بۆ به رانگار بوونه وه له گه ل زهخت و گوشارهکانی داگیرکه رانی کوردستان سه ره کی ترین ئه رکی جهوانانه. ههروه کوو به شدار بوون بۆ ناو ریزهکانی گهریلا ههنگاویکی پیویسته، ریکخستنی کۆمه لگایش یه کی له ئه رکهکانی جهوانانه. وهک ده زانری داگیرکه ران، لاوانی کورد دهخه نه بهر زه بروزهنگی گرانه وه و دیارده گه لیک وهک بیکاری، په ره پیدانی تووشبوونی جهوانان به داوی ماده هۆشبه رهکان و به لاوکردنی دیارده ی فهحشا توژی جهوانیان به ته واوی

سه کردوو. ده بی جهوانانی کورد له به رانه بر ئه م سیاسه تانه ی دوژمن بین به خاوه نی ریکخستنیکی به هیز و ربه رایه تی و پێشهنگایه تی تیکۆشانی گه له که مان بکن. له هه ر لایکی ولات ده ست بدن به دروست کردنی کومیته و وه کوو چه کیکی به هیز له ریکخستن تیبروانن. چون ئه و لاوانه ی کاری ریکخستنی کۆمه لگا له ئه ستۆ ده گرن کار و خه باتیان هاوسهنگه له گه ل خه باتی گهریلا یه تی دا. جهوانان ده توانن له نیو قوتابخانه، زانکۆ، شوینی کار و... هه ولئ ریکخستن بدن. له پیاوژی سیهه می "ئیدی به سه" دا ده بی چالاکیهکانی جهوانان له چوارچیوه ی ریکخستنیکی پته و دا به ریوه بچی و له سه ر گۆرانکاری سیاسی دا کاریگه رییان هه بیته. ده بی جهوانان له پیاوژی سیهه می "ئیدی به سه" دا سه مزاری په روه رده، چالاکی و تیفکرین به شیوازیکی پته و بگرنه بهر چاو. ئازادی لاوان په یوه ندیه کی قولی له گه ل تیگه یشتن و پیکه پتانی ئه م سه مزاره هه یه.

هه ژین: دواین په یامی ئیوه بۆ جهوانان چیه؟

هه قال کاوه سنه: په یامی من بۆ جهوانان ئه وه یه که له پیاوژی سیهه می "ئیدی به سه" دا به چرۆپری رۆلی خۆیان بگین و ههروهک پێشتر گوتمان بین به پێشهنگی تویرهکانی تری نیو کۆمه لگا. KCK له هه ر چوارپارچه ی کوردستان پالپشته به هیزی ریکخستنی جهوانان و هاوکات چاوه روانی ئه وه یه که له گۆره پانی گهریلا یه تی و ریکخستنی مه ده نی دا سیاسه تهکانی دوژمن پووچه ل بکه نه وه. له م پیاوژۆ دا که ئازادی ربه ر ئاپۆ و چاره سه ری کیشه ی کورد به ریگه چاره ی دیموکراتیک له ئارا دایه، جئ به جئ بوونی ئه رکی جهوانان میژوو یی و چاره نووس سازه. ئازادی ربه ر ئاپۆ پیویستی به کارکردن، ریکخستن و تیکۆشان هه یه. ده بی بزانی تا ئه و ریگایانه نه گرینه بهر، ئارمانجه کانمان پیک نایه ن و ئه گه ر بیته و به پئی پلان دهرشتنیکی پته و و به ریوه به رایه تییه کی به هیز بجوولینه وه له سه داسه د سه رده که وین.

لاوانی رۆژه لاتی کوردستان له به شهکانی تری کوردستان زۆرتر پیویستیان به ریکخستن هه یه. رژی می کۆماری ئیسلامی خاوه نی هه ندئ تایبه ته ندی شیوا و جیاوازه. به شیوازیکی جهوانان له گۆره پانی سیاسی و ریکخستنی دوور دهکاته وه و ده لی: توژیکی به نیوی جهوان له نیو کۆمه لگا دا هه بوونی نییه. له رووه وه ده لین شوژی ئیمه شوژی جهوانانه و له ژیره وه له هه ر چه شنه ته له که یهک بۆ چه وساندنه وه ی جهوانان که لک وه رده گرن. جهوانانی کورد له رۆژه لاتی کوردستان توژیکی که له ناوه ندی شه پۆلهکانی زه بروزهنگی

کۆماری ئیسلامی ماونتهوه و دیاردهگه لیک وهک ماده سرکه رهکان، بی کاری، هه ژاری، بیئه خلاق و... بالی خۆیانیان به سهر کۆمه لگای رۆژه لاتێ کوردستان و ئێران دا کیشاوه. گهلو ژیان له نیو ئاوا کهش و هه وایهک دا واتای ههیه؟ له نیو کۆمه لگایهکی چینییهتی دا ئه گهر مرۆف کیشه ی ئابووری شی نه بیته ئی شی کهسانی تر بهر له ئاسایشی دهگرئ. دوایی پهیامم بۆ لاوان له م رهسته دا دینمه سه رزار. ئامیزی گه ریل هه ردهم له روهی کهسانی که تامه زرو ی ئازادی، داوه ری، دیموکراسی و... هتد ئاواله یه و چاوه روانی ئیمه له لاوان ئه وهیه که له ئه م پیاوژوه هه ستیاره دا به بهر پرسیارانه نزیک بینه وه.

هه ژین: له پیاوژی سیه می ئیدی به سه دا ده بی ژنان چۆن بجو لیتنه وه؟

رۆژ مه هاباد: ژنان نیوی پیکهاته ی کۆمه لگا پیک دینن بۆیه چۆنیه تی و راستی ژیا نی ژنان راستی و هه بوونی ژیان له کۆمه لگایه. هه ربۆیه له م سه رده مه دا که جیهان له نیو ژه هری ده سه لات و داوی بن ده ستی دا خنکاوه، گه لو پیاویسته ژنان ولامی ژیا نیکی ئازاد چۆن بده نه وه؟ ولامی ئه م پرسیاره ئه وهیه که ده بی ژنان له واتای راسته قینه ی ژیان تیگه ن و بگه ن به ئاستیک که بتوانن مرۆف بوون و کهرامه تی مرۆفایه تی خۆیان بپاریزن. به دریا یی هه زاران ساله که ژنان له لایه ن سیسته می پیاو سالارییه وه ده چه وسیتنه وه. له راستی دا چه وساندنه وه ی ژنان رایه له یه که بۆ چه وساندنه وی کۆمه لگا به گشتی. سیسته می ناوبرا و له سه ره تای پیاوژی زه نه نه تی کۆیله دارییه وه تا بگاته فیتو دالیسم و پاشان مو دیر نیته ی کاپی تالیستی که ئه مرۆ به سه ر دونیا دا حا که مه گه وه هری راسته قینه ی ژنی رفاندو وه. مه خابن، هه ندئ له ژنان ئه وه به

چاره نووسی خۆیان ده زانن و هه ولی سرینه وی ئه وه ده قه و و نوسینی ده قیکی نو ی ژیا نیکی ئازاد ناده ن. له م سه رده مه دا ریبه ر ئاپۆ به چرۆ پری باس له مافه کانی ژن و ئازادی راسته قینه ی ژن ده کات و ده لی: ئازادی ژن ئازادی کۆمه لگایه و هه رچه نده ژن بتوانیت ئازاد بیته، ئه وه کۆمه لگایش ده توانی تا ئه و ئاسته ئازاد بیته. ریبه ر ئاپۆ له مه ر که سایه تی ژن و ئازادی ژن نرخیکی تایبه ت داده نی و ئه مرۆ که له سه ر بنه مای هزر و رامانی ریبه ر ئاپۆ گه لیک له ژنانی کورد له ناوه ندی شه قام و کۆلانه کانی هه ر چوار پارچه ی کوردستانه وه بگره تا بگاته چیا سه ره به رزه کانی کوردستان له نیو جه رگه ی تیکۆ شان دان. که واته ئه گه ر هاتو و ژنیک له سه ره تا دا به باشی خۆی بنا سیت و له سه ر میژووی مرۆفایه تی و میژووی نه نوو سراوی خۆی بکۆ لیتنه وه و خۆ بگه یه نیته به ئاستیک له زانستی سیاسی. کۆمه لایه تی، ده توانی هه نگا وه کانی به ره و وارگه ی ئازادی هه لیتنی. تیکۆ شانیک ی زانستی بۆ گه یشتن به ئازادی ئه رکیکه که ده که ویته ئه ستۆی هه ر ژنیک ی کورد له 7 تا 70 ساله. به هیوای ئه وه پیکه وه بتوانن ژیا نیکی سه ره به ست بخو لیتنن. ریبه ر ئاپۆ له سه ر ئه م بنه مایه خاوه ن تیکۆ شانیک ی بی وچان و پیرۆزه که هه چکات و هه یج ریبه ریک له دونیا دا ته نانه ت ریبه رانی پیشوی کوردیش نه یان توانیوه به م ئاسته له تیکۆ شان بگه ن. ریبه ر ئاپۆ خو لقیته ری مانیفیستۆی ئازادی ژنانه و ئیمه ش شاگردی ریگه ی ئازادی له هیل ی ریبه ر ئاپۆ داين. بۆیه ده بی ئه رک ی ئازادی ریبه ر ئاپۆ و ئازادی ژن بگرین ئه ستۆ و له م پینا وه دا تیکۆ شان بکه ین و به رو ما لکردنی ده مامه که کانی ده سه لات ببین به خاوه نی بیرو رای راسته قینه ی ئازادی ژن و کۆمه ل.

هه ژین: په یوه ندی تایبه تی ژنان به کیشه ی کورده وه چیه؟

هه قال رۆژ مه هاباد: کیشه ی کورد و کیشه ی ژن هه ردوو گریدراوی یه کن و هه ردووکیان ده گه رینه وه بۆ میژوویه کی کۆن. دوو کیشه که خاوه ن میژوویه کی نه نوو سراون. ریبه ر ئاپۆ ده لی: ئازادی ژن ئازادی کوردستانه. که واته له به رانبه ر ئه م راستیه بی ده نگ بوون بی ویزدانییه. بروام نیه که هه یج ژنیک رازی بیته که بنه ماله و مندالانی ژیرده ست بژین. له سه ر بنه مای ئه م راستیه ژنان ده بی له نیو کۆمه لگا دا خۆ بگه یه نن به ئاستیک له هوشیاری نه ته وه یی و له سه ر بنه ماله و مندالانیان کاریگه ری دا بنین و کیشه ی کوردیان پین بنا سینن. ئه مه ئه رکیک ی زۆر گرنگه که ده بی ژنان به لی هاتووی لی وردبنه وه.

هه ژین: له کۆتای ی دا چ په یامیکتان بۆ جه وانان هه یه؟

هه قال رۆژ مه هاباد: هه ر مرۆفیک ی کورد به تایبه ت هه ر گه نجیک کاتیک که هه ست به ژیرده ستی ده کا و هه ست ده کات که له ژیر چه پۆکی ده سه لات دا ده چه وسیتنه وه، پیاویسته به تیگه شتن له گوته کانی ریبه ر ئاپۆ به رگی چاره نووس دا درۆ و ببی به تیکۆ شه ری ری ئازادی و لات و له سه ر بیرو که کانی ریبه ر ئاپۆ لی تو یژینه وه بکات، بۆ گه یشتن به مافه ره وا کانی گه لی کورد و ده بی بۆ وه ده ست خستنی زانست هه رده م له تیکۆ شانیک ی بی وچان دا بیته.

هه ژین: بۆچی به بنه ما گرتنی هیل ی پاراستنی ره وا بۆ کوردان پیاویسته؟

هه‌فال سوورخوین ئارارات: هه‌ر بوونه‌وه‌ریک چه‌نده پئویستی به ژیان هه‌بیت، ئه‌وه‌نده‌ش پئویستی به پاراستن هه‌یه. له به‌ر ئه‌وه‌ی که بوونه‌وه‌ر خۆی له سه‌ر ژیان رابگریت پئویستی به پاراستن هه‌یه و له هه‌مان کات دا له به‌رامبه‌ر دوژمنی ده‌رکیه‌وه پئویستی به شه‌ریکی ره‌وا هه‌یه. بوونه‌وه‌ر بی دیالکتیک ناتوانیت هه‌لسووړی. به‌گشتی سروشت له ناو هاوسه‌نگیه‌ک دایه. جا بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌و هاوسه‌نگیه له به‌ین نه‌چیت، پئویسته له ناو شه‌ریکی سروشتی دا ژیانی خۆیان به‌رده‌وام بکه‌ن. له گه‌ردوون دا هه‌ر شتیکی زیندوووه و گیان‌به‌ه‌ران هه‌رده‌م له نیو هاوسه‌نگی دا درێژه به ژیان ده‌ده‌ن.

له راستی دا ئه‌گه‌ر روژ و مانگ و وه‌رزه‌کان نه‌بویان ژیانیش نه‌ده‌بوو. له به‌ر ئه‌وه‌ی که بوونه‌وه‌رکان بژین پئویستیان به تاو و مانگ و هه‌موو دیارده سروشیه‌کانی تر هه‌یه. کاتیکی که مرۆف سه‌یری سروشت ده‌کات تیده‌گات که ژیان بی هه‌بوونی خاک، ئاگر، هه‌وا و... به‌ریوه ناچیت. بۆیه سروشت له ژیانی هه‌ر گیان‌له‌به‌ریک دا هاوسه‌نگیه‌کی سروشتی پیک دینی. له نیو چه‌رخه‌ی ئیکوسیستم دا هه‌موو شته‌کان، گیان له‌به‌ره‌کان و بی‌گیانه‌کان گریدراوی یه‌کن. له به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌گه‌ر هه‌ریه‌ک له‌وان نه‌بن هاوسه‌نگی سروشت له به‌ین ده‌چیت. وه‌کوو گوتمان پیوه‌ندی راسته‌وخۆ له به‌ین هه‌موو بوونه‌وه‌ره‌کانی گه‌ردوون دا هه‌یه و پیکه‌وه ده‌بن به هۆی پیکهاتنی دیالکتیکی سروشتی. هه‌یچ کامیان ناتوانیت به دابرین له ئه‌وانی دیکه بژی. مرۆف وه‌ک یه‌کیک له‌و بوونه‌وه‌رانه‌ی نیو چه‌رخه‌ی سروشت، هه‌یچ کات ناتوانیت خۆی له ئه‌و ره‌وته دیالکتیکه دابری. که‌واته هه‌بوونی مرۆفیش هاوسه‌نگیه‌که بۆ ناو سروشت. له راستی دا هه‌مووی ئه‌و بوونه‌وه‌رانه‌ی له پیکهاتنی ئه‌م هاوسه‌نگیه سروشتیه دا جیگه‌یان هه‌یه، به شیوه‌یه‌ک بۆ پاراستنیکی ره‌وا و سروشتی ئه‌و هاوسه‌نگیه هه‌لده‌سوورین.

مرۆف سه‌ره‌تا به شیوه‌یه‌کی چرۆپرتر گریدراوی سروشت بوو، به‌لام به پیشکه‌وتنی زه‌کای شرۆفه‌گه‌ر و به ره‌وتی زه‌مان مرۆف له سه‌ر سروشت زāl بوو و هی‌دی هی‌دی یاسای سروشت‌ناسی به هۆی تیگه‌یشتن و ناسینی زۆرتتری سروشت له ریگای زه‌کای شرۆفه‌گه‌ره‌وه ئیدی پیوه‌ره سروشتیه‌کانی به‌رچاو نه‌ده‌گرت و پیشیل‌یانی ده‌کرد. یاسای مرۆفایه‌تی له سه‌ر بنه‌مای پوا‌نخو‌ازی و به‌رزه‌وه‌ندی به سه‌ر سروشت دا سه‌پا.

ئه‌م شیوازه به سه‌ر کۆمه‌لگایش کاریگه‌ری خۆی دانا و له راستی دا زه‌کای شرۆفه‌گه‌ر بوو به هۆکاری پیشکه‌وتنی زه‌بیه‌تی داگیرکاری سروشت. کۆمه‌لگای کوردی که هه‌شتاش پیوه‌ره‌کانی کۆمه‌لگای سروشتی تی دا ده‌بینین به شیوازیکی به‌ربلاو که‌وته به‌ر ته‌وژمی هی‌رشی داگیرکه‌رانه‌وه.

پئویسه‌گه‌لی کورد له به‌رامبه‌ری ئه‌م داگیرکارییه دا وه‌ک چۆن سروشت خۆی ده‌پاریژی، ئه‌ویش بۆ مانه‌وه‌ی خۆی ری‌یازی پاراستنی ره‌وا به‌کار بی‌نیت. له راستی دا پاراستنی ره‌وا مافیکی سروشتیه‌ی و مرۆفیش وه‌ک به‌شیک له سروشت خاوه‌نی ئه‌و مافه‌یه.

به درێژی می‌ژوو مافه‌کانی گه‌لی کورد پیشیل ده‌کرین و زۆرجار رووبه‌رووی ژینۆسایدی داگیرکه‌ران بۆته‌وه و توانده‌وه‌ی فه‌ره‌ه‌نگی له سه‌ر دا سه‌پاوه و ئاخاوتن به زمانی دایکی لی قه‌ده‌غه کراوه. واته هه‌موو کاتیکی له سه‌ر گه‌لی کورد کۆمه‌لکوژی په‌یره‌و کراوه بۆیه ده‌بی گه‌لی کورد له هه‌رکه‌سیک زۆرتتر هی‌لی پاراستنی ره‌وا په‌یره‌و بکات. ری‌یه‌ر ئاپۆ هه‌رده‌م به گه‌لی کورد ده‌لیت ده‌بیت پاراستنی خۆتان به بنه‌ما بگرن، چون ئه‌گه‌ر پاراستن نه‌بیت کۆمه‌لگا ناتوانیت له سه‌ر پینان بمینیت و هه‌رده‌م مه‌ته‌رسی له نیو چوونی هه‌یه. پاراستنی ره‌وا به‌و واتایه نییه که تۆ بۆ له ناو‌بردنی کۆمه‌لگایه‌ک هی‌رش بکه‌یته سه‌ری، به‌لکوو ری‌یازیکیه بۆ پاراستنی خۆت له هی‌رشه‌ ده‌ره‌کی و ناوخۆیه‌کان. بۆیه به‌شداری کردنی به‌دل و به گیان له هی‌لی پاراستنی ره‌وا پئویسته و ده‌بی هه‌ر تاکه که‌سیکی ناو کۆمه‌لگا به‌شداری لی بکات.

له دوابی دا ده‌بی بلیم ئیمه وه‌کوو هی‌زه‌کانی ده‌وله‌تی نین که بۆ پاره به‌شداری شه‌ر بکه‌ین و ده‌بی بزانیین که چه‌نده ئاو و هه‌وا بۆ مانه‌وه‌ی ژیان پئویستن، پاراستنی ره‌واش ئه‌ونده و بگه‌ر زۆرت‌ریش پئویسته.

هه‌ژین: ده‌بی له‌م پۆواژۆ هه‌ستیاره دا که گه‌لی کوردی تیدایه گه‌ریلا خاوه‌ن چ هه‌لو‌یستیک بی‌ت؟

هه‌فال سوورخوین ئارارات: وه‌ک چۆن هه‌ر ده‌م له نیو ریزی شو‌رش دا به هه‌موانمان سه‌لماندوووه که روخ و جه‌سته‌ی گه‌ریلا به ته‌واوه‌تی فی‌دایی ری‌یازی ری‌یه‌ر ئاپۆ بووه، ده‌بی له‌مه‌وبه‌دواش به شیوه‌یه‌کی چالاکتر خۆمان به‌شداری خه‌بات و ژیان بکه‌ین و له بواری که‌سایه‌تی، فه‌لسفه، ئایدۆلوژی و... بۆ ئازادی ولات و ری‌یه‌ر ئاپۆ له هه‌ر شه‌رت و مه‌رجیک دا ئاماده‌ بین. له‌م پیناوه دا پیناوی شه‌هید بریتان و شه‌هید زیلان بۆ خۆمان به بنه‌ما بگرن و هه‌روه‌ها روخی بیگه‌ردی شه‌هید ئه‌ردال و ئارمانجه‌کانی شه‌هیدانی دیکه‌ی گه‌له‌که‌مان بکه‌ین به چرای تیکۆشانی خۆمان.

هه‌ژین: په‌یامی ئیوه بۆ ژنان و جه‌وانان چییه؟

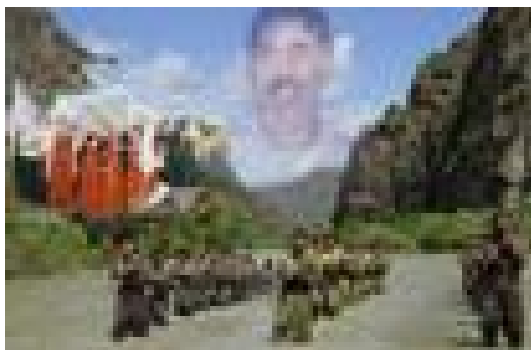
هه‌فال سوورخوین ئارارات: به سالانه که ژنان و جهوانان له نیو کۆمه‌لگا دا ده‌خه‌له‌تین و ده‌چه‌وسینه‌وه. لاوانی کورد له لاوانی هه‌موو نه‌ته‌وه‌کانی دیکه زۆرتر مافه‌کانییان لی زهوت کراوه. زینه‌ته‌کانی فیئودالی، پیاوسالاری و ژرتتۆکراسی، هه‌رده‌م له سه‌ریان زال بووه. به‌لام له میژووی بزاقی رزگاربخوازی گه‌لی کورد به ریبه‌رایه‌تی ریبه‌ر ئاپۆ ئهم دۆخه‌ تا ئاستیکی به‌رچاو گۆردرا، له راستی دا به‌هری ئهم فه‌لسه‌فه زۆرتر له هه‌موو لایه‌نه‌کانی‌تر وه‌بهر توژی لوان که‌وت. فه‌لسه‌فه‌ی ژیانیکی ئازاده و بۆ گه‌یشتن به ئه‌و ژیانه‌ش تیکۆشان پیویسته. ژیانگی گه‌ریلایه‌تی ناوه‌رۆکی ئهم تیکۆشانه له خۆی ده‌گریته‌وه و له نیو ریزی گه‌ریلا دا ژنان باشتر خۆیان و دوژمنیان ده‌ناسن و له هه‌موو بواره‌کانی ژیان، سیاسه‌ت، ئه‌خلاق، میژوو و... ده‌بن به‌ خاوه‌ن ئیراده و زانیاری نوێ ده‌گرن و به‌ شیوازیکی زانستی ده‌که‌ونه نیو گۆره‌پانی تیکۆشان و به‌ شه‌هیدبوونیان ژیانیکی به‌روومه‌ت ده‌خولقینن. هه‌فالانی شه‌هید زیلان، سوورخوین، نوودا، مادۆرا، فه‌راشین و... هه‌موویان وینه‌یه‌کی به‌رچاو و حاشاهه‌له‌نگری ریبازی سه‌ربه‌ستین. من وه‌ک کچه‌ گه‌ریلایه‌کی رۆژه‌لاتی کوردستان داواکاریم له هه‌موو جه‌وانان به‌تایبه‌ت کچانی لاو ئه‌وه‌یه که به هه‌ر شیوازیکی که ده‌توانن له هه‌موو بواره‌کان دا به‌شداری تیکۆشانی هیلێ ئاپۆچی بکه‌ن و ژیانیکی به‌ واتا بۆ خۆیان هه‌له‌بژیرن، تاکو بتوانن ئه‌رکی میژووی خۆیان جیبه‌جی بکه‌ن. بۆیه له قوولایی ده‌له‌وه ده‌لیم وه‌رنه نیو ریزه‌کانی گه‌ریلا تا ببن به‌ پێشه‌نگی گه‌ل.

هه‌ژین: ئارمانجه‌کانی گه‌ریلا چین؟

هه‌فال ئه‌ژین جیلۆ: گه‌ریلا له هه‌ر پیاوژۆیه‌ک دا پێشه‌نگایه‌تی گه‌له‌که‌مان ده‌کات و سه‌ره‌که‌ترین ئارمانجی گه‌ریلا پێشه‌نگایه‌تی گه‌له‌. گه‌ریلا به‌ وریایه‌وه گه‌له‌که‌ی ده‌پاریزیت و پاریزوانییه‌تی. هه‌رده‌م له پێشه‌وه و په‌رژینه بۆ گه‌له‌که‌ی و بویرانه له گوشاری داگیرکه‌ران به‌رگری له گه‌له‌که‌ی ده‌کات. هه‌روه‌ها هه‌رده‌م له گوشاری لایه‌نه‌ کۆنه‌په‌رسته‌کانی، ناوه‌کی گه‌ل ده‌پاریزی. یه‌کیک له ئارمانجه‌کانی‌تری گه‌ریلا وشیارکردنه‌وه‌ی گه‌له‌که‌یه‌تی. واته‌ گه‌ریلا هه‌رده‌م له پیناوی زاناکردنی گه‌له‌که‌ی هه‌نگاو داویژی و ئه‌رکی به‌هیزکردنی ئیراده‌ی گه‌ل وه‌هسته‌وی خۆی ده‌گرێ. بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ش هه‌رده‌م باوه‌ری پته‌وی به‌ گه‌ل داوه. گه‌ریلا به‌ریک‌خستن کردنی گه‌ل به‌ ئارمانج ده‌گرێ و هه‌رده‌م بۆ گه‌یاندنی گه‌ل به‌ یه‌کیته‌ی نه‌ته‌وه‌یی ریباز و ئیمکان ده‌خولقینن و بۆ هینانه ئاراه‌ی که‌سایه‌تییه‌کی ئازاد هه‌له‌سه‌وورێ. سه‌ره‌تا ئه‌و که‌سایه‌تییه‌ له خۆی دا ئاوا ده‌کات و پاشان ده‌یگه‌یه‌نی به‌ کۆمه‌لگا. ده‌توانین بلین که ئارمانجی سه‌ره‌کی گه‌ریلا گۆرانکاریه‌کی ئه‌ریتی له نیو کۆمه‌لگایه‌. واته‌ له کۆمه‌لگایه‌کی کۆیله و پاشکه‌وتوو بۆ کۆمه‌لگایه‌کی سوسیالیست، دیموکرات و سه‌ربه‌ست.

هه‌ژین: له پیاوژی سیه‌می "ئیدی به‌سه" دا چ ئه‌رکیک ده‌که‌ویته ئه‌ستۆی ژنان؟

هه‌فال ئه‌ژین جیلۆ: له‌بهر ئه‌وه‌ی گه‌وه‌ری ژن، یه‌کسانی، دادوه‌ری و خۆشه‌ویستی مرۆفایه‌تی تێدایه، ئه‌رکی له هه‌موو که‌سێک بۆ پاراستنی مرۆفایه‌تی زۆرتره، به‌تایبه‌ت ئه‌و مرۆفایه‌ی که هه‌موو ژیانگی خۆی ته‌رخان کردوه بۆ سه‌ربه‌ستی که‌سایه‌تی ژن. ئه‌ویش ریبه‌ری

گه‌لی کورد ریبه‌ر ئاپۆیه. له راستی دا ئازادبوونی ریبه‌ر ئاپۆ ئازادبوونی گه‌لی کورد و ژنی کورد. بۆیه له‌م پیاوژۆیه‌ دا ئه‌رکی زۆر ده‌که‌ویته سه‌ر ئه‌ستۆی ژنانی کورد. بۆ سه‌رکه‌وتنی پیاوژۆی سیه‌می ئیدی به‌سه که دروشمی ئه‌و "ریبه‌ریکی ئازاد، ناسنامه‌یه‌کی ئازاد، خۆبه‌ریوه‌بردنیکی دیموکراتیکه" و له‌بهر ئه‌وه‌ی ژنان له رۆژه‌لاتی کوردستان دا له وه‌ده‌ست خستنی ئهم سه‌رکه‌وتنه‌ دا به‌ شیوه‌یه‌کی چالاک رۆل بگێرن، پیویسته ئاستی زانیاری خۆیان به‌رز بکه‌نه‌وه و بۆ به‌شداری له که‌مپینی ئازادی ریبه‌رئاپۆ، هه‌موو ریبازیکی تاقی بکه‌نه‌وه و به‌ په‌یوه‌ست‌بوون به‌و که‌مپینه‌وه خاوه‌نداری له ریبه‌ری خۆیانه‌وه بکه‌ن. ژنان ده‌بی خۆیان بکه‌ن به‌ خاوه‌نی که‌سایه‌تی

و تیروانینیکی ئازاد. ده‌بی هه‌رده‌م له هه‌ولێ یه‌کیته‌ی و ریک‌خستنی خۆیان دا بن و ژیانیکی ئازاد بکه‌نه ئارمانجی تیکۆشانی خۆیان.

هه‌ژین: په‌یامی ئیوه بۆ جه‌وانان به‌گشتی و کچانی جه‌وان به‌تایبه‌تی چیه‌؟

هه‌فال ئه‌ژین جیلۆ: جه‌وانان به‌گشتی توژی هه‌ره به‌هیزی کۆمه‌لگان و جه‌وان بۆ ئه‌وه‌ی وزه‌ی خۆی بخاته‌ گه‌ر سنوور نانسیت و هه‌رده‌م به‌دوای نوێکاری دا ده‌گه‌ریت. چونکه‌ توژیکیه‌ هه‌رده‌م له گه‌شه‌بوون دایه. وه‌کوو گه‌ریلایه‌کی ژن په‌یامم بۆ هه‌موو جه‌وانان ئه‌وه‌یه که ئه‌و وزه به‌ باشی به‌کار بینن و بیخه‌نه پیناوی خزمه‌ت و گۆرانی کۆمه‌لگا و بزائن که ئه‌رکی پاراستنی گه‌ل و هیوای دوا رۆژن. پیویسته پێشه‌نگایه‌تی گه‌ل بکه‌ن و له به‌رامبه‌ر هه‌موو ئه‌و فشارانه‌ی که له ده‌ره‌وه و له ناویشه‌وه له سه‌ر گه‌ل ده‌کریت خاوه‌ن هه‌لوێست بن. پیویسته جه‌وانان ئه‌و سیاسه‌ته‌ چه‌په‌لانه‌ی که له لایه‌ن داگیرکه‌رانه‌وه له سه‌ر جه‌وانان په‌یره‌وه ده‌کریت پووچه‌ل بکه‌نه‌وه. وه‌کوو سیسته‌می به‌کریگیری، به‌لاوکردنه‌وه‌ی ماده‌ هۆش‌به‌ره‌کان، کۆیله‌کردن و هتد. ده‌بی به‌ شیوه‌یه‌کی چالاک خاوه‌نداری له

ناسنامەى نەتەوہیى خۆیان بکەن و کەسایەتى ئازاد بە ئامانج بگرن. کچانى جەوان دەبى لە سەر ئیرادەى خۆیان بریار بدن و ببن بە کچیکى لیھاتوو و شۆرشگەر لە پینتاوى سەر بەستى ولاتە کەیان.

هەژین: دەتوانن بە چەند خال لەو رییازانەى کە کۆمارى ئیسلامى بۆ سەرکردنى جەوانان پەیرەویان دەکات ئاماژە بکەن؟
هەقال شۆرپش لەند: ئەو شیوازانەى کە دوژمن بۆ بیکارى گەرکردنى لاوان بەکاریان دینیت زۆرن. لە ھەر ناوچەىەک دا بە شیوازیک و لە ھەر ھەریمیک دا بە جۆریک بەکاریان دینیت. بۆ نمونە دەتوانین بەلاوکردنەوہى مادە ھۆشبەرەکان کە لە ژیر چاودیرى ئیدارەى ئیتلاعات دا پیک دیت، سیستەمى جاشایەتى و بە کریگراوى، ھەژارى و بەستەوہى لاوان بە وامى بانكى و.... ئاماژە بکەین.

هەژین: دین لە نیو کۆمارى ئیسلامى دا چۆن ھەلدەسەنگیتى؟

هەقال شۆرپش لەند: کۆمارى ئیسلامى ئێران، ئایینى ئیسلام و مەزھەبى شیعی وەک ئایدۆلۆژیای فەرمى خۆى ھەلبژاردووہ، کە ھەموو یاسا و ریساکانى کۆمەلگای ئێران لە سەر ئەو بنەمایە دامەزراوہ. دەزگا و ریکخراوہکانى ناو کۆمەلگا لە ژیر چاودیرى تەنگى ولایەتى فەقى دان، کە خۆیان بە نویتەرى خودا لە سەر زەوى دەزانن و خوازیارى پیکھیتانى ئومەتى واحیدى ئیسلامین لە تەواوى دونیا دان و ھەروہا خۆیان بە ریبەر و ریتویتى ئەم ئۆمەتە دەزانن. رژیى ئێران بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانى و پەرەپیدانى سیاسەتەکانى، دین و ھەکوو ئامرازیک بەکار دینى و کەلکى پیویستى لى و ھەردەگرى. ئاواکردنى چوارچێوہیەک لە دین و گیرۆدەکردنى گەل بەو چوارچێوہیەوہ، ریکخۆشکەرە بۆ درێژەى دەسەلاتدارى وان. ھەروہا لە ئەگەرى ھەبوونى ھەر چەشنە مەترسییەک بۆ سەر دەسەلات، لایەنگرانى مەزھەبەکان لە دژى یەکتەر بەکار دینن. و ھەکوو ھەرکردنى فەرمانى جیھاد لە دژى خەلکى کوردستان و ناوژەدکردنى گەلى کورد بە لادەر و دوژمنى ھەربى.

هەژین: بەشداربوونى ئیوہ بۆ ناو ریزەکانى گەریلا بە چ شیوازیک بوو؟

هەقال شۆرپش لەند: لە قۆناغیکى ژيانى نیو کۆمەلگا دا ھەستى لیکگەرین بە شوین راستى و ھەقیقەت لە من دا دروست بوو. ھەر بۆیە دەستم بە خویندەوہى ئەو کتیبانەى کرد کە لە سەر کیشەى کورد و کوردستان نووسرابوون. سالى 1999 دواى گیرانى ریبەر ئاپۆ لە ریبیانەکانى گەلى کورد لە رۆژھەلاتى کوردستان دا بەشدار بووم. پاش ماوہیەک کتیبى "چیرۆکى ژیانەوہ" ی ریبەر ئاپۆم خویندەوہ. ئەو کتیبە بۆ من بوو بە دامەزریتەرى بنەمایەکی ھزرى. پاشى دامەزراندنى PJAK و ناسین و خویندەوہى گۆڤار و بلاوکرادەکانى و ھەروہا بە خویندەوہى ئەو کتیبانەى ریبەر ئاپۆ کە بە کوردى و سۆرانى و ھەرگێراونەتەوہ جیاوازییەکی زۆرم لە بەینى ئایدۆلۆژیای ریبەر ئاپۆ و ئایدۆلۆژیەکانى تری نیو کوردستان و ھەرەوہى کوردستان بینى، بۆیە بریارى بەشداربوونم بۆ ناو ریزەکانى گەریلا دا.

كۆڭۈر ھەژىن لەم ژمارەى دا بە رىزى شۆرپىشگەرەنە دوایىن شەھىدى كۆمەلانى جەوانانى رۆژھەلات KCR ۋەبىر دىتتەۋە.

ناو و پاشناو: ماھر دىنلەر

ناوى شۆرپىشگىرى: رزگار رۆژھەلات

شۈيىن و سالى لە داىك بوون: ئىزمىر سالى 1978

شۈيىن و سالى بەشداربوون: ئەستەمبۆل سالى 2001

شۈيىن و كاتى شەھىدبوون: سەلماس لە نىوان گوندى شەرۋانىيە و ھەرەكە 2009/6/23

10 جڙجا

کونو ٿورو ڳالهيون ٿيڻ
وڃڻا ڪمپليٽ ڪيڙين ڪوٺي

HEJIN

هجمت 15 - تبار 2009

E-mail: hejin_ciwanar@gmail.com

HEJIN 15

ٺٺڊٺ بٺٺ!